

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

Τεύχος 127 • Τιμή τεύχους: 3,5€

A child is running in a grassy field, looking up at a colorful kite flying in the sky. The kite features a cartoon character. The background shows a hilly landscape with trees under a cloudy sky.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με τον
π. Βαρνάβα Γιάγκου:
"Το χαρακτηριστικό της ζωής
είναι ότι δεν δαπανάται,
ενώ το χαρακτηριστικό
της αμαρτίας είναι το ξόδεμα"

Ιάκωβου Μαρτίδη
Ψυχιάτρου-Συγγραφέα:

«Η καθοριστική σημασία της
αγκαλιάς και των ορίων
στα παιδιά και τους ενήλικες»

"Επιχείρηση: Παράδεισος"
ο άγιος Ληστής

Ραδιοκαταγραφές

για νέους ακροατές που
δεν παραμένουν θεατές

Συνεντεύξεις

Ρεπορτάζ

Απόψεις

Γκάλοπ

...η ραδιοφωνική
συντροφιά της Χ.Φ.Ε.
καταγράφει
την επικαιρότητα!

Κάθε Κυριακή
21.30-22.00

στους 91,2 fm της
Πειραιϊκής Εκκλησίας!

...εδώ η φωνή μας
ακούγεται δυνατά!

www.xfe.gr

σταθερά στο μέλλον

Αναζητήστε μας και στο facebook:
"Χριστιανική Φοιτητική Ένωση"
"Περιοδικό ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ"

επικοινωνία

xfe@xfe.gr

ηλεκτρονικές
εγγραφές στην

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

www.paypal.me/paremvolti

«Επιχείρηση: ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ»

Κάθε φορά που διαβάζουμε τα γεγονότα της Σταύρωσης, η σκέψη ότι ο κρεμασμένος στα δεξιά του Χριστού Ληστής σώζεται, κυριολεκτικά στο παραπέντε, αποτελεί σκάνδαλο. Αφ' ενός γιατί δεν είχε την ευκαιρία στη μέχρι τώρα ζωή του να γνωρίσει τον Χριστό, αφ' ετέρου γιατί εκείνη, την ύστατη στιγμή, με τα καρφιά στα χέρια, τις πληγές ανοιχτές, τον όχλο να τον χλευάζει και να τον βλαστημά, αυτός καταφέρνει να πάρει τη διαβεβαίωση από τον Ίδιο τον Κύριο ότι, την ίδια μέρα, θα γίνει πολίτης του Παραδείσου. Διαβεβαίωση ρητή, προερχόμενη από θεϊκά χείλη, προσωπική, που δεν αξιώθηκαν να ακούσουν άγιοι, Προφήτες και μάρτυρες ανά τους αιώνες.

Δεν είδε θαύμα αυτός ο άνθρωπος, όπως τόσο πλήθος. Δεν είδε θάλασσα να υπακούει, όπως οι Μαθητές. Δεν έζησε να μάθει για την Ανάσταση του Χριστού, όπως εμείς. Πέθανε χωρίς αυτήν την προοπτική. Ωστόσο, την ώρα που ακόμα και ο Πέτρος δεν αντέχει την απειλή μιας νεαρής υπηρέτριας (Λουκ. 22, 56-57), ο άγιος Ληστής παραδίδει στους ανθρώπους κάθε εποχής μαθήματα πίστης και μετάνοιας.

Κανείς δεν τον ανάγκασε, κανείς δεν τον πίεσε να ομολογήσει τον Χριστό. Το παρελθόν του θα τον έσπρωχνε μάλλον προς την κατεύθυνση που επέλεξε μέχρι τέλους ο έτερος ληστής. Είχε μάθει να κλέβει με τη βία, να ληστεύει, να αποσπά δηλαδή πράγματα που δεν του ανήκουν. Λογικά, ως ληστής, θα επέλεγε τα θύματά του, να είναι ευκατάστατα ώστε να υπάρχει λεία. Λογικά, επίσης, θα πρέπει να ήταν σε θέση να αξιολογήσει και την κατάλληλη στιγμή που θα παρανομούσε, ώστε η επιχείρησή του να επιτύχει στο συντομότερο δυνατό χρόνο.

Πόσες ληστείες να 'χε κάνει αυτός ο άνθρωπος για να μπορέσει να εκτιμήσει, εκείνη τη στιγμή, λίγες ανάσες πριν την τελευταία του εκπνοή, μέσα στα αίματα και τους πόνους, ότι Αυτός που συσταυρώνεται λίγα μέτρα παρακεί, μπορεί να του προσφέρει, όχι το θαύμα που ζήτησε εκείνη την ώρα ο εξ ευωνύμων ληστής, να τους απαλλάξει δηλαδή, αν μπορεί, από το μαρτύριο, αλλά τον ίδιο τον Παράδεισο.

Δε ζητάει κάτι εγκόσμιο, την προσωρινή απελευθέρωση. Ξέρει ότι ο Χριστός είναι πιο πλούσιος από το να του χαρίσει κάτι τέτοιο. Από έναν βασιλιά θα ζητήσεις κάτι παραπάνω. Γι' αυτό και ανεβάζει τον πήχη και βάζει μπροστά την «επιχείρηση: Παράδεισος». «Θυμήσου με, Κύριε, στη βασιλεία σου». Δεν λέει «Θυμήσου με στη βασιλεία σου». Μέσα στη φρίκη των πόνων του δικού του σταυρού, ομολογεί τον Χριστό ως Κύριο, θυμίζοντάς μας πόσο ανώφελος είναι για τον καθέναν ο ανώδυνος «χριστιανισμός του σαλονιού» που κηρύττει, εκ του ασφαλούς, έναν Χριστό κομμένο και ραμμένο στα μέτρα των παθών και των συνηθειών μας, και πόσο δραστικά σωτήρια είναι μια ζωή, που μαρτυρεί στην κάθε στιγμή της τον αγώνα να καρφωθεί ο παλιός άνθρωπος στο Σταυρό του Χριστού, με ελευθερία στη βούληση, με πίστη στο Πρόσωπο, με συνειδητότητα του σκοπού.

Αφού προσπάθησε να σώσει και τον άλλο ληστή, εξ ευωνύμων, που βλαστημούσε τον Χριστό, θυμίζοντάς του ότι Εκείνος «οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε» (Λουκ. 23, 41) για να έχει την ίδια τιμωρία με αυτούς, απαλλάχτηκε πάνω στο σταυρό του από τις αμαρτίες¹, και έφερε εις πέρας την μεγαλύτερη επιχείρηση της ζωής του, με λεία τον Παράδεισο. Η πίστη του και η ομολογία του την τελευταία στιγμή, μετέτρεψαν το σταυρό του, από μέσο καταδίκης για την ζωή της αμαρτίας, σε βέλος που τον εκτίναξε στον ουρανό. Άγιε Ληστή, έφυγες με το κλειδί του Παραδείσου στο σεντόνι που κάλυπτε τη γύμνια σου.

Ο Χριστός με τη θυσία Του, θραύει τα σχήματά μας. Καταργεί τις φόρμες μας. Διαλύει την αυτοδικαιωτική μας ασφάλεια. Επιλέγει να τοποθετήσει πρώτο πολίτη της Βασιλείας του έναν εγκληματία. Τον υψώνει μπροστά μας ως πρότυπο μετάνοιας. Ο άγιος Ληστής ταρακουνάει τη λογική μας, επαναπροσδιορίζει την πίστη μας. Μας θυμίζει ότι ο Χριστός σταυρώθηκε για να μας χαρίσει μια ζωή ελεύθερη, χωρίς την ενοχή της αμαρτίας και ότι, αν νιώθουμε ακόμα ενοχές, είναι γιατί εμείς επιμένουμε να θυμόμαστε την αμαρτία. Όπως τον φυλακισμένο, που κάποιος του πλήρωσε την εγγύηση, ο φύλακας τού ανοίγει την πόρτα του κελιού, αλλά αυτός επιμένει να μένει μέσα.

Σε αντίθεση με άλλους αγίους, ο Ευγνώμων Ληστής, δεν έχει πολλή δουλειά... Λίγοι ζητούν να μεταφέρει τα αιτήματά τους στο Θεό. Ας ζητάμε την πρεσβεία του με την παρηγοσία που έδειξε πάνω στο Σταυρό, επαναλαμβάνοντας τα δικά του λόγια «μνήσθητί μου, Κύριε, όταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου» (Λουκ. 23, 42).

Καλή Ανάσταση!

H Σίμαζη

¹ Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου, «Ομιλία Α΄, Στο Σταυρό και τον Ληστή», εκδ. «Γρηγόριος ο Παλαμάς».

Ιδιοκτήτης: Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
Ορθόδοξο Χριστιανικό Σωματείο

Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα, Τηλ. - Fax: 210 32.37.154

www.xfe.gr • e-mail: xfe@xfe.gr

www.paremvoli.gr • paremvoli@xfe.gr

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

Η Σύntαξη διατηρεί το δικαίωμα να μη δημοσιεύει

ή να συντέμνει τα κείμενα κατά την κρίση της

Εκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο: Αντώνης Θεοδώρου

Διεύθυνση Σύntαξης: Αγγελική Καλκάνη

Συντακτική επιτροπή: Μαρία Γούλα, Κλεάνθης Νιζάμης

Συντάκτες:

Διονυσία Αραβοπούλου, Αλέξης Βλάχος, Μαρία Γούλα, Πάννης Μπέκος, Βασιλική Μπέκου, Σοφία Μπουγά, Μαριαλένα Μωραΐτου, Μηνάς Νάϊδος, Κλεάνθης Νιζάμης, Μαρία Παπαδημητρίου, Μόνικα Παππά, Φιλοθέη Παππά, Γιώργος Πράρας, Χριστίνα Γούλα, Παναγιώτης Τσιάπρας, Δήμητρα Τζάφα, Φωτεινή Τερζάκη, Κώστας Τίφκιτοής, Αθηνά Χαραλάμπους, Νίκος Τριαντόπουλος, Ελισάβετ Αντωνιάδου, Ιωάννα Κυριακούλη, Αλέξανδρος Γκανάς, Χρυσούλα Τιφκιταή, Αλέξανδρος Παναγόπουλος, Μαριάννα Ρουμेलιώτη, Πηνελόπη Τερζάκη, Χρήστος Χατζής

Υπεύθ. Μπλ/νωσης: Διονυσία Μαγούλη, Γιώργος Πράρας, Δήμητρα Τζάφα

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Καλλιόπη Βγόντζα, Κυριάκος Παπαδόπουλος

Φωτογραφική επιμέλεια:

Αλέξανδρος Παλαιός, Βασίλης Λόντος, Γιάννης Σταυριανός

Δημήτρης Κρυφός, Ελένη Μαυρίδη, Δημήτριος Δημητρίου, Ανδρέας Πανταζής,

Νικόλαος Γεωργόπουλος, Μαγδαληνή Σταυριανού

Δημιουργικό - Παραγωγή:

«Λυχνία Α.Ε.», Υιοί Θ. Βγόντζα

Ανδραβίδας 7, Χαμόμυλο Αχαρνά, Τηλ. 210 34 10 436, www.lychnia.com

Τιμή τεύχους: 3,5€

Συνδρομή Εξωτερικού: 20€ • Συνδρομή Εσωτερικού: 12€

Αριθμός άδειας: 868 • Κωδικός: 015475.

Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι της Ελένης Μαυρίδη, την οποία και ευχαριστούμε θερμά.

Περιεχόμενα

ΟΚΤ.-ΝΟΕΜ.-ΔΕΚ. 2018 | Έτος ΚΙ' | Τεύχος: 127

- 1 Σύntαξη
- 2 Περιεχόμενα
- 3 Συνέντευξη με τον Αρχιμ.
π. Βαρνάβα Γιάγκου,
- 7 Η δικαιοσύνη που συγχωρεί
- 8 Το άπεργο
- 10 Τότε τί κρίμα, δε χωράς πουθενά
- 12 Η καθοριστική σημασία της
αγκαλιάς και των ορίων στο παιδί
και τον ενήλικα
- 16 Χριστιανοί ανά τον κόσμο.
Αποδελτιώνοντας μια μελέτη
- 18 Μια νύχτα θα 'ρθει...
- 22 Το άρωμα
- 24 Φυσική άσκηση και πνευματική
εργασία
- 26 Περιμένοντας στο φανάρι
- 28 Ατενίζοντας τον Σωτήρα
- 30 Η υπομονή του Ιώβ
- 32 Ο κόσμος μόνο όταν τον μοιράζεσαι
υπάρχει.
- 34 Λόγου Χάρις
- 36 Συμβαίνουν...
- 38 Θέματα Πνευματικής Ζωής
- 39 Φωνή των Πατέρων
- 40 Δραστηριότητες
- 42 Παρεμβολές στην Παρεμβολή
- 43 Έντεχνο

Οι απόψεις που διατυπώνονται στα άρθρα, τις συνεντεύξεις και τις λοιπές δημοσιεύσεις δεν απηχούν κατ' ανάγκη και απόψεις της Συντακτικής Επιτροπής.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

- **Μην ξεχνάτε να ανανεώνετε εγκαίρως τη συνδρομή σας. Στην ετικέτα του πλαστικού φακέλου αναγράφεται η ημερομηνία λήξης της συνδρομής, π.χ. εάν γράφει 31/12/2016 σημαίνει ότι οφείλεται η συνδρομή των ετών 2017, 2018, 2019.**

- Η ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με πέντε τρόπους:

- α) στα γραφεία της Χ.Φ.Ε στην Αθήνα, οδός Καρύτση 14 (4ος όροφος) Θεσσαλονίκη (Αγ. Σοφίας 41) Πάτρα (Παντανάσσης 61) Λάρισα (Παπακυριαζή 30) Πειραιάς (Πραξιτέλους 173).
- β) στα βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ»: Αθήνα (Καρύτση 14), Θεσσαλονίκη, Λάρισα
- γ) με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Καρύτση 14 Τ.Κ. 105 61 Αθήνα)
- δ) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στην ιστοσελίδα: www.xfe.gr
- ε) μέσω paypal στο σύνδεσμο www.paypal.me/paremvoli

Γενικά για θέματα μηχανοργάνωσης τηλεφωνείτε στο 6934491892

- Κάθε συνδρομή ισχύει για το ημερολογιακό έτος, δηλ. από 1/1 - 31/12. Αυτό σημαίνει ότι θα αποστέλλονται τα προηγούμενα τεύχη του έτους, εκτός αν υπάρχει διαφορετική δική σας υπόδειξη.
- Εάν για κάποιο λόγο επιθυμείτε να μην λαμβάνετε πλέον την «Παρεμβολή», ενημερώστε μας. Διαφορετικά το τεύχος θα αποστέλλεται και η συνδρομή σας θα εκκρεμεί.
- Εάν αλλάξει η διεύθυνσή σας, ενημερώστε μας εγκαίρως γράφοντάς μας και τα παλιά και τα νέα στοιχεία σας.
- Περιμένουμε τις παρατηρήσεις, τα σχόλια, τις αντιρρήσεις και τις προτάσεις σας για την «Παρεμβολή»!

«Το χαρακτηριστικό της ζωής είναι ότι δεν δαπανάται, ενώ το χαρακτηριστικό της αμαρτίας είναι το ξόδεμα»

Συνέντευξη με τον Αρχιμ. π. Βαρνάβα Γιάγκου,
Εφημέριο του Ι.Ν. Παναγίας Λαοδηγήτριας Θεσσαλονίκης
για τους Χαιρετισμούς της Παναγίας.

«Παρεμβολή»: Στην Α΄ Στάση των Χαιρετισμών ακούμε το στίχο «Χαῖρε, δεκτὸν πρεσβείας θυμίαμα. χαῖρε, πατὴρ τοῦ κόσμου ἔξιλασμα». Πῶς βιώνει ὁ ἄνθρωπος μέσα στην Εκκλησία την πρεσβεία της Παναγίας;

π. Βαρνάβας Γιάγκου: Η Παναγία μας είναι η μεσίτρια, η οποία πρεσβεύει στον Υιό της για εμάς τους ανθρώπους. Μας νιώθει παιδιά της. Είναι αυτή που με τη δύναμη και την παρηγορία που έχει ως Μητέρα, πρεσβεύει στον Χριστό για να μπορέσουμε να επανακάμψουμε και να έχουμε ζωντανή σχέση μαζί Του. Η Παναγία έγινε η κλίμακα, δια της οποίας κατέβηκε ο Θεός στη γη, αλλά, ταυτόχρονα, γίνεται και η κλίμακα για να ανέβουν στον Θεό οι προσευχές μας, οι αγωνίες μας, οι πόθοι μας, οι προσπάθειες, οι αμφισβητήσεις μας.

Προσπαθεί δηλαδή, με τον τρόπο της, με την πρεσβεία της, να μας δώσει τις **προϋποθέσεις της σωτηρίας**. Τέτοιες περιπτώσεις έχουμε πολλές στη ζωή της εκκλησίας, στην ζωή των αγίων μας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Μαρία η Αιγυπτία, για την οποία έγινε εγγυήτρια η Παναγία, ώστε να γίνει δεκτή στα σπλάχνα του Υιού της. **Η Παναγία δεν καταργεί την ελευθερία μας, αλλά δίνει τις προϋποθέσεις, τις συνθήκες και τη χάρη ώστε να ενεργοποιήσουμε την ελευθερία μας στη σωτήρια κατεύθυνση προς τον Χριστό.**

«Π»: Στην Α΄ Στάση των Χαιρετισμών, χαιρετίζουμε την Παναγία με το στίχο «Χαῖρε, βλαστοῦ ἀμάραντου κλήμα, χαῖρε, καρποῦ ἀκηράτου κτήμα». Τι σημαίνει για τη δική μας ζωή ότι η Παναγία είναι κλήμα από το οποίο προέρχεται ο ἀμάραντος βλαστός και την ίδια στιγμή το κτήμα που δίνει ἀθάνατο καρπό;

π. Β. Γ.: Η Παναγία είναι το κλήμα, από το οποίο ήρθε ο καρπός, που είναι ο Χριστός, ο αμαράντινος βλαστός που δεν

φθείρεται, δεν χάνεται ποτέ. Ο Χριστός είναι ο αδαπάντος θησαυρός, είναι αυτό που λέμε στη Θεία Λειτουργία «ὁ μελιζόμενος καὶ μὴ διαιρούμενος, ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος, ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας ἀγιάζων».

Το χαρακτηριστικό της ζωής είναι ότι δεν δαπανάται, ενώ το χαρακτηριστικό της αμαρτίας είναι το ξόδεμα. Ὅπως λέει και στην ευαγγελική περικοπή, στη μακρινή χώρα ο άσωτος υιός χρεωκόπησε κάποια στιγμή.

Κατά τον ίδιο τρόπο η Παναγία είναι και «καρποῦ ἀκηράτου κτήμα», είναι το κτήμα δηλαδή που δίνει αυτόν τον καρπό που είναι ακήρατος, δεν φθείρεται, δεν δαπανάται και που είναι ο ίδιος ο Χριστός. Με αυτόν τον τρόπο μάς δείχνει ένα δρόμο η Παναγία· δεν προσπαθεί να μας κάνει καλούς ανθρώπους ούτε να μας δώσει μια κατεύθυνση ζωής ηθικής, με σωστές απόψεις ή σωστή ιδεολογία, αλλά μας δείχνει συνεχώς τον Χριστό που είναι το κέντρο της πνευματικής μας ζωής. Η Παναγία είτε ως κλήμα που γεννά αυτόν τον βλαστό είτε ως κτήμα που δίνει αυτόν τον καρπό τον ακήρατο, είτε με τη σιωπή της είτε με τον λόγο της είτε με τα θαύματά της, με κάθε τρόπο, αυτό που κάνει διαρκώς είναι να μας δείχνει τον Υιό της, που 'ναι η σωτηρία του κόσμου, η δική μας σωτηρία.

«Π»: «Χαῖρε κλίμαξ ἐπουράνιε δι' ἧς κατέβη ὁ Θεὸς καίρε, γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς Οὐρανόν». Τι σημαίνει για το σημερινό νέο ο στίχος αυτός, με τον οποίο μαρτυρείται ως στόχος της πνευματικής ζωής ο ουρανός;

π. Β. Γ.: Είναι αυτό που αναφέρθηκε και στη αρχή, ότι το θαυμάσιο που έκανε η Παναγία είναι ότι έγινε η κλίμακα, δηλαδή η σκάλα για να κατέβει ο Θεός στη γη, αλλά και ταυτόχρονα η γέφυρα για να ανέβουμε εμείς προς τον ουρανό. Αυτό είναι το έργο της, είναι το έργο της θείας Οικονομίας. Κάθε στιγμή ο Θεός είναι μια «συγκατάβασις» και ο **δρόμος της**

Η Παναγία είναι πολύ διακριτική, δεν έρχεται με τη βία να μας επιβάλλει αυτό που η ίδια γεύεται και αυτό που επιθυμεί να μας δώσει, αλλά περιμένει εμείς να το δεχτούμε. Είμαστε δεκτικοί αυτού του φωτός, όταν καταλάβουμε τα σκότη μας, όταν αναγνωρίσουμε την αποτυχία μας, τα λάθη μας, την άγνοια μας.

συγκατάβασης, η κλίμακα είναι η Παναγία μας που κάνει τα πάντα διαρκώς για τη σωτηρία μας. Γίνεται η κλίμακα, γίνεται και η γέφυρα, γίνεται τα πάντα ούτως ώστε να ανέβουμε ψηλά, να βρούμε σχέση ζωής με τον Χριστό.

Αυτό μας δίνει και ένα πρότυπο ζωής δικό μας, να είμαστε με τους ανθρώπους διακονητικοί, να είμαστε επιεικείς, να είμαστε συγκαταβατικοί. Ό,τι λάβαμε, ό,τι γευτήκαμε εμείς, που είναι η συγκατάβαση της χάριτος του Θεού και του έργου της Παναγίας που διακονεί για τη σωτηρία μας, το ίδιο να προσφέρουμε και εμείς στους ανθρώπους. Να μην είμαστε επικριτικοί, να μην είμαστε σκληροί αλλά να γινόμαστε και εμείς, κατά κάποιο τρόπο, στη ζωή μας εκφραστές αυτού που βιώσαμε ότι, δηλαδή, ο Χριστός είναι μια συγκατάβαση, ότι η Παναγία είναι μια κλίμακα για να έρθει ο Θεός κοντά μας και, μάλιστα, αυτό το πράττει προσωπικά σε κάθε άνθρωπο, πέρα από το έργο της θείας Οικονομίας που επιτέλεσε. Δεν σταματάει να είναι ποτέ συγκατάβαση ο Θεός, δεν σταματάει ποτέ η Παναγία να είναι η κλίμακα και ταυτόχρονα η γέφυρά μας για να μεταφερθούμε προς τον ουρανό. Δεν παύει ποτέ να μας δίνει τις προϋποθέσεις ώστε να γεφυρώνεται αυτό το χάσμα με τον ουρανό και να γευόμαστε τα δώρα του ουρανού.

«Π»: Στη Β' Στάση της Ακολουθίας των Χαιρετισμών ακούμε το στίχο «Χαίρεῖς πύρινη στύλε ὁδηγῶν τοὺς ἐν σκότει· χαίρεῖς σκέπη τοῦ κόσμου πλατυτέρα νεφέλης». Τι σηματοδοτεί για τον άνθρωπο ότι η Θεοτόκος είναι πύρινη στήλη και σκέπη μας;

π. Β. Γ.: Η Παναγία μας είναι ο φωτισμός μας, αφού όλη η ζωή της είναι ένας πύρινος στύλος που μας καθοδηγεί, μας δείχνει τον δρόμο. Λέγοντας «φωτισμό» δεν εννοούμε απλώς μια κατανόηση διανοητική. Φωτισμός είναι η εμπειρία του θείου φωτός. Η Παναγία μας δίνει αυτές τις προϋποθέσεις, γίνεται ο πύρινος στύλος που μας οδηγεί. **Για να μπορέσει ο άνθρωπος να δει αυτό το φως, να γευθεί αυτή τη χάρη του φωτός που δίνει η Παναγία, χρειάζεται να μην πιστέψει στο λογισμό του, να αναγνωρίσει τα σκόττα του, να αδειάσει από αυτά, να απαρνηθεί κάθε λογισμό και να αφεθεί στη Παναγία. Τότε δίνουμε χώρο για να ενεργήσει η Παναγία, η οποία είναι πολύ διακριτική, δεν έρχεται με τη βία να μας επιβάλλει αυτό που η ίδια γεύεται και αυτό που επιθυμεί να μας δώσει, αλλά περιμένει εμείς να το δεχτούμε.** Είμαστε δεκτικοί αυτού του φωτός όταν καταλάβουμε τα σκόττα μας, όταν αναγνωρίσουμε την αποτυχία μας, τα λάθη μας, την άγνοια μας.

Η πρώτη εμπειρία που λαμβάνει ο άνθρωπος που γεύεται αυτό το φως του Χριστού που μας δείχνει διαρκώς η Παναγία, είναι η αίσθηση της σκέπης της Παναγίας, της φροντίδας της, της μέριμνάς της να σκεπάζει όλο τον κόσμο, αδιακρίτως, όλους τους λαούς της γης και να 'ναι μια σκέπη πλατυτέρα νεφέλης. Τότε ο άνθρωπος νιώθει μιαν ανάπαυση, μια βεβαιότητα, η οποία εμπνέεται από την αγάπη της Παναγίας. Τότε ο άνθρωπος ψυχάζει και η προσευχή του γίνεται μια απόλαυση αυτής της εμπειρίας. Παύει να λέει λόγια και έχει απλώς την εμπειρία της παρουσίας του Χριστού και της Παναγίας μας. Τότε ο άνθρωπος μοιάζει με τον απλό χωρικό που καθόταν στην εκκλησία και του έλεγαν

Είναι χάρης Θεού το να ζητάς και να σου δίνει ο Θεός αλλά είναι και ευθύνη δική μας να αναγνωρίσουμε την πραγματικότητα μας.

«Τι κάνεις;» και 'κείνος απαντούσε «δεν κάνω τίποτα, Τον βλέπω και με βλέπει», είχε δηλαδή μια τέτοια προσωπική σχέση με τον Θεό.

Μέσα από αυτόν τον φωτισμό που λαμβάνει ο άνθρωπος, η κυρίαρχη εμπειρία του είναι αυτή η **εσωτερική ησυχία**, έκφραση **πληρότητας** και **χαράς** της αίσθησης ότι τα πάντα τα σκέπει η Παναγία μας και η χάρης του Χριστού.

Ο άνθρωπος καταλαβαίνει ότι βρίσκεται στο σκότος αν διαπιστώσει μέσα του ότι δεν έχει ζωή, δεν έχει χαρά. Ο άνθρωπος αυτός, αν είναι τίμιος με την καρδιά του και τον εαυτό του, αν δεν ζει σε ψευδαισθήσεις, αλλά στην πραγματικότητα του, αυτό που διαπιστώνει είναι η απουσία ζωής και η απουσία χαράς. Αυτό, από μόνο του, του δίνει αυτήν την κίνηση να στραφεί προς τον Θεό και αυτό, βεβαίως, έχει μια χάρη. **Είναι χάρης Θεού το να ζητάς και να σου δίνει ο Θεός αλλά είναι και ευθύνη δική μας να αναγνωρίσουμε την πραγματικότητα μας.**

«Π»: Στη Γ' Στάση των Χαιρετισμών ακούμε το στίχο «Χαίρε, στολή τῶν γυμνῶν παρρησίας». Ποιοι αποκालούνται «γυμνοί» και ποια είναι η στολή που προσφέρει η Θεοτόκος;

π. Β. Γ.: Εμείς είμαστε απογυμνωμένοι λόγω της αμαρτίας και δεν έχουμε τίποτα που να μας δικαιώνει ενώπιον του Θεού. Δεν έχουμε παρρησία ενώπιον του Θεού, δεν μπορούμε να κάνουμε εμείς τίποτα από μόνοι μας. Γι' αυτό και δανειζόμαστε την παρρησία της Παναγίας μας εξαιτίας της θέσης που έχει ενώπιον του Υιού της. Αυτή είναι η στολή που μας δίνει δύναμη που μας ντύνει μέσα στη γύμνια μας, είναι η δύναμή μας, είναι το καύχημά μας είναι η επένδυσή μας η πνευματική, είναι το μέσον μας. Αυτή η ένδυση, η φροντίδα που λαμβάνουμε από την Παναγία μας γεννά την αίσθηση της στοργής της, την αίσθηση ότι έχουμε φροντίδα μητρική που γεννά σε 'μας πόθο που νικά κάθε άλλο πόθο. **Η αμαρτία, δηλαδή, νικιέται όχι τόσο με την αντίσταση όσο με την εμπειρία του φωτός. Όπως λέει ο άγιος Πορφύριος, για να φύγει το σκοτάδι πρέπει να λάμψει το φως, δεν χρειάζεται να παλεύουμε με τα σκόττα μας, αλλά κυρίως χρειάζεται να έρθει ο φωτισμός μέσα στην καρδιά μας.**

Για να νικηθεί ο πόθος της αμαρτίας και ο πόθος του κακού, χρειάζεται να υπάρχει δύναμη ζωής μέσα μας, ένας άλλος πόθος που εξαπτεται μέσα από την αίσθηση της μητρικής φροντίδας της Παναγίας και της στοργής της. **Ο άνθρωπος δεν νικά το κακό παλεύοντάς το, αλλά γεμίζοντας από τη στοργή της Παναγίας μας και τη χαρά του Χριστού μας.**

«Π»: *«Χαίρε στοργή πάντα πόθον νικῶσα», ψάλλουμε στον ίδιο στίχο της αυτής Στάσης. Με ποιον τρόπο η μητρική αυτή στοργή της Παναγίας, βοηθάει τον άνθρωπο να πλησιάσει τον Θεό και να νικήσει τα πάθη του;*

π. Β. Γ.: Ο κάθε άνθρωπος έχει τον δικό του τρόπο για να πλησιάσει τον Θεό. Άλλος πολεμάει τα πάθη του με έναν τρόπο επιθετικό και άλλος με έναν τρόπο πιο διακριτικό. Καλλιεργεί το καλό μέσα του, παρά πολεμά το κακό. Το θέμα είναι ο άνθρωπος να οδηγείται στον Χριστό. Φαίνεται όμως από την εμπειρία των Πατέρων μας ότι ο πιο ασφαλής τρόπος, ο πιο ανώδυνος είναι αυτός.

Αναφέρεται στο Γεροντικό ένα περιστατικό που δύο μοναχοί έπεσαν στην ίδια αμαρτία και πήγαν και οι δύο να ασκτέψουν σε μια σπηλιά για να εκφράσουν την μετάνοια τους. Μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα, λέει το Γεροντικό, βγήκε ο ένας από τη σπηλιά χαρούμενος και ο άλλος διαλυμένος και καταθλιμμένος. Όμως και οι δύο, μέσα στη χάρη του Θεού, είχαν το ίδιο αποτέλεσμα· ο μεν ένας σκεφτόταν τις αμαρτίες του και έκλαιγε με πόνο, ο δε άλλος ευχαριστούσε τον Θεό που τον δέχτηκε ξανά. **Φαίνεται, ωστόσο, πιο ασφαλής να είναι ο θετικός τρόπος, διότι πολλές φορές ο αρνητικός τρόπος δεν είναι μετάνοια αλλά ένας πληγωμένος εγωισμός για τα λάθη που κάναμε και μια ανθρωποκεντρική διάθεση του τύπου «εγώ και η ανθρωποκεντρική διάθεση του τύπου «εγώ και το σπαθί μου θα κερδίσω το καλό και θα νικήσω τα πάθη μου και όχι με τη χάρη του Θεού».** Χρειάζεται λοιπόν διάκριση, να είναι όντως πραγματική μετάνοια το πένθος το πνευματικό και όχι μια ψυχοπαθολογική κατάσταση, στην οποία υποκρύπτεται ένας φαρισαϊσμός και ένας πληγωμένος εγωισμός.

«Π»: *Αυτός ο θετικός τρόπος αντιμετώπισης, μας οχρώνει το ίδιο έναντι των λογισμών;*

π. Β. Γ.: Αυτός ο θετικός τρόπος δεν σημαίνει ότι κάνω ό,τι θέλω. Προσέχω τις προσβολές των αρνητικών λογισμών, αλλά με έναν τρόπο θετικό. **Οχρώνομαι δηλαδή πνευματικά για να μη με αγγίζει η αμαρτία και να μπορώ πιο εύκολα να την περιφρονήσω και να περιφρονήσω και τον λογισμό. Δεν σημαίνει ότι δέχομαι τον λογισμό.** Είναι μια τέχνη που μας έμαθαν οι Πατέρες μας μέσα από την εμπειρία τους για να ξεπεράσουμε τα πάθη και τους αρνητικούς λογισμούς μας με έναν πιο σίγουρο και ασφαλή τρόπο.

«Π»: *Αυτό που λένε η «αποφυγή των αφορμών», το «φεύγε και σώζου», πώς συνδυάζεται με αυτή την θετική αντιμετώπιση;*

π. Β. Γ.: Η αποφυγή των αφορμών γίνεται, αλλά γίνεται ακριβώς με την γεμάτη από χαρά καρδιά μας, όχι με καρδιά στερημένη. Αλλιώς υπάρχει ο κίνδυνος να πάμε με μεγαλύτερη ορμή στην αμαρτία. Να φεύγει κανείς εκεί που συναντά το πρόβλημα, αλλά να γεμίζει από Χριστό. Κι αν γεμίζεις από Χριστό, είσαι ελεύθερος άνθρωπος. Το θέμα είναι να ελευθερωθούμε μέσα στην εμπειρία της αγάπης του Θεού.

«Π»: *«Χαίρε, όσμη της Χριστού εύωδίας, χαίρε ζωή μυστικής ευωχίας», ακούμε στην Δ΄ Στάση της ακολουθίας των Χαιρετισμών. Πώς αισθάνεται κανείς αυτήν την όσμη*

και γιατί η ευωχία αυτή χαρακτηρίζεται μυστική;

π. Β. Γ.: Η Παναγία μας δεν είναι απλώς ένα πρόσωπο που έκανε σπουδαία πράγματα ή ένα έργο θείας οικονομίας. Όλη η παρουσία της είναι Χριστός, είναι ευωδία Χριστού. Και ο χριστιανός αυτό κάνει, έτσι μπορεί να εμπνεύσει τη ζωή των άλλων ανθρώπων· να μας βλέπουν οι άλλοι άνθρωποι και να αισθάνονται την παρουσία μας ως οσμή ευωδίας Χριστού. **Τα επιχειρήματά μας και τα λόγια μας δεν αλλάζουν ούτε τη δική μας ζωή ούτε των άλλων. Αυτό που μπορεί να επηρεάσει το περιβάλλον μας και τους ανθρώπους είναι η ίδια η ζωή μας. Είτε σιωπούμε είτε ομιλούμε, η ζωή μας να είναι οσμή Χριστού ευωδίας.** Να αισθάνεται ο άλλος αυτά τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. Να αισθάνεται τη χαρά, την ειρήνη, την αγάπη, την πραότητα, την υπομονή, όλα όσα είναι καρποί της σχέσης με τον Χριστό και εκπέμπουν αυτή την ευωδία του Χριστού.

Στη συνέχεια, ο στίχος λέει: «χαίρε ζωή μυστικής ευωχίας». **Αυτή η ζωή δεν είναι κάτι που φαίνεται εξωτερικά, επιτελείται μέσα στην καρδιά μας.** Είναι μια χαρά ζωής, μια μακαριότητα πνευματική, την οποία βιώνει ο άνθρωπος. Αυτό το περίσσευμα βγαίνει εξωτερικά και είναι αυτό που βλέπουν οι άνθρωποι και τους ελκύει στους ανθρώπους του Θεού. **Ο άνθρωπος του Θεού δεν φαίνεται από τα κηρύγματα ή απ' τα λόγια ή από τις συμβουλές που δίνει ή κάποια καθήκοντα που επιτελεί θρησκευτικά. Φαίνεται από το αν η ζωή του είναι ένα γέμισμα πνευματικής ευωχίας και μακαριότητας.** Αυτό δίνει δύναμη στον άνθρωπο να περιφρουρεί αυτό που λαμβάνει και ταυτόχρονα να ελκύει πολλούς, οι οποίοι θα αναπαύονται κοντά του. Είναι αυτό που λέει ο Άγιος Σεραφεΐμ του Σάρωφ: «βρες εσύ την ειρήνη του Θεού και πολλοί θα αναπαυθούν κοντά σου». Η ειρήνη του Θεού λέγεται και οσμή ευωδίας Χριστού και ζωή μυστικής ευωχίας.

«Π»: *Μπορούν όλοι όσοι είναι κοντά στους ανθρώπους του Θεού να νιώσουν αυτή την οσμή της ευωδίας του Χριστού ή μόνο κάποιοι το αντιλαμβάνονται; Βλέπουμε τον Ιούδα, για παράδειγμα, να είναι κοντά στον ίδιο τον Χριστό και να μην το νιώθει...*

π. Β. Γ.: Όποιος έχει ελάχιστη καλή προαίρεση θα το καταλάβει. Και αυτός ακόμα που το πολεμά το αναγνωρίζει αλλά δεν θέλει να το παραδεχθεί. Το πολεμά γιατί βρίσκεται θεληματικά στα σκότη του, όμως μέσα του παραδέχεται ότι αυτό είναι η αλήθεια.

«Π»: *π. Βαρνάβα, σας ευχαριστούμε πολύ για τη χαρά αυτή της επικοινωνίας.*

Επιμέλεια:
Σωτήρης Τσεπίδης
Μεταπτ. Φοιτ. Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.

Απομαγνητοφώνηση:
Ελισάβετ Αντωνιάδη
Φοιτ. Τμήμ. Επικοινωνίας & Μ.Μ.Ε. Ε.Κ.Π.Α.

Η δικαιοσύνη που συγχωρεί

Το θέμα που θα συζητούσαμε εκείνη τη μέρα ήταν ιδιαίτερο, δεν το 'χα αντιληφθεί πιο πριν, αλλά ναι, ήταν μια από κείνες τις φορές που ένιωσα ότι αντί να προβληματίσουμε εμείς τα παιδικά μυαλούδάκια εκείνα έκαναν τη δουλειά από μόνα τους. Αθόρυβα και αθώα, χωρίς θρησκευτικές ρητορικές και μεγαλεπήβολα λόγια μα με λέξεις απλές, αλλά συνάμα τόσο βαθιές και αληθινές. Η δικαιοσύνη του Θεού έλεγε πάνω-πάνω το χαρτί. Θέμα για το Σάββατο η δικαιοσύνη του πιο Δίκαιου μα και Εκείνου που τόσες φορές του είπες νοερά «Γιατί Θεέ μου», «Είναι άδικο αυτό». «Γιατί...».

Στα πλαίσια της διαλογικότητας, που καλό είναι να διακρίνει την πορεία του θέματος, έγινε μια ερώτηση, ίσως με μικρές προσδοκίες ως προς τις επερχόμενες απαντήσεις που θα δίνονταν από τα παιδιά. Ένα τόσο περίπλοκο εκ πρώτης όψεως θέμα πως θα επηρέαζε μια πιο απλοϊκή παιδική σκέψη;

Η ερώτηση λοιπόν ήταν...

- «Είναι διαφορετική η δικαιοσύνη των ανθρώπων από εκείνη του Θεού;»

Η μικρή Γ. σήκωσε το χέρι και απάντησε με μια αθώα φυσικότητα και με ένα μεγάλο χαμόγελο:

- «Ναι, γιατί η δικαιοσύνη των ανθρώπων τιμωρεί ενώ η δικαιοσύνη του Θεού συγχωρεί»

«με τη δικαιοσύνη των ανθρώπων όταν κάνεις λάθος πας φυλακή ενώ με τη δικαιοσύνη του Θεού μπορείς να μετανιώσεις και να ελευθερωθείς»

Δεν ξέρω αν ήταν η αναμενόμενη απάντηση από ένα παιδί πέμπτης δημοτικού. Μια απάντηση μικρή σε μέγεθος αλλά κατάμεστη σε νόημα.

Τριγύριζε όμως στο μυαλό μου ότι όσο κι αν προσπαθούμε να λεγόμαστε δίκαιοι στα μέτρα τα ανθρώπινα, τα κοινωνικά, όσο κι αν νομίζουμε ότι κάτι καταφέραμε πάντα θα «προσκρούουμε» στη δικαιοσύνη του Θεού. Άπειρη, ατέρμονη, ακατανόητη, κάποιες φορές, λυτρωτική κάποιες άλλες. Ακατανόητη τούτη η δικαιοσύνη και καθόλου προβλέψιμη, γεμάτη ανατροπές. Τόσο άδικα...δίκαιη.

Πόσο δύσκολο είναι να κατανοήσεις ένα Θεό που δεν δικάζει, ούτε τιμωρεί παρά μόνο αγαπά και αναμένει την επιστροφή σου; Θα ήταν πολύ πιο εύκολο με αυστηρές οδηγίες και κανόνες, δεν είναι όμως έτσι. Ο προορισμός είναι ίδιος, τα μονοπάτια όμως όχι. Ίσως γιατί δε πρόκειται

για μια απόλυτη ισότητα αλλά για μια δίκαιη ανισότητα.

Είναι η δικαιοσύνη του Θεού το δικαίωμα της επιλογής; Της ελεύθερης επιλογής του τι είδους σχέση θες να έχει με τον Δημιουργό, της μετάνοιας και της επιστροφής σε Αυτόν;

Είναι άδικο να μπαίνει πρώτος στον παράδεισο ένας ληστής, είναι άδικο να φιλοξενεί τον Κύριο ο «διεφθαρμένος» Ζακχαίος, είναι άδικο μια πόρνη να αλείφει τα πόδια του Χριστού, είναι άδικο να γίνεται δεκτή η προσευχή του τελώνη μα είναι τόσο δίκαιη μια ανοιχτή καρδιά που διψά για τον Θεό και που του επιτρέπει να κατοικήσει μέσα της εξαλείφοντας όλα τα άλλα. Είναι τόσο δίκαιο που «με τη δικαιοσύνη του Θεού μπορείς να μετανιώσεις και να ελευθερωθείς». Είναι η πιο επαναστατική δικαιοσύνη που πάντα θα ανατρέπει τα Δίκαια που οι άνθρωποι θα θεσπίζουν. Και όταν εμείς σαν μεγάλος γιός βρούμε άδικη την συμπεριφορά του Πατέρα τότε ας ευχηθούμε ...καλή επιστροφή. Το «δίκαιο» το κάλυψε η αγάπη.

Επιμέλεια:

Ελισάβετ Αντωνιάδη

Φοιτ. Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ

Το άπεργο

Πάει λίγος καιρός, που παρακολούθησα την όπερα «Στοιχειωμένοι»¹, που περιελάμβανε τρεις παραλλαγές. Ανάμεσα σε αυτές και αυτή «Του γεφυριού της Άρτας»:

*«Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
γιοφύρι-ν-εθεμέλιωναν στις Άρτας το ποιάμι...».*

Αποτυπωμένη στα πρόσωπα των πρωταγωνιστών η θλίψη για το συνεχές γκρέμισμα της προσπάθειάς τους. Η αγωνία για την επίλυση του προβλήματός τους. Η συγκατάβαση τους, χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, στο να στοιχειώσουν άνθρωπο για να στεριώσει το γιοφύρι. Γιατί η αλαζονεία τους, η έπαρσή τους, το κρίμα των κόπων τους υπερίσχυε πάντων.

Ο νους μου πήγε σε άλλους μαστόρους... σε κάτι από καιρό διαβασμένο², πως οι τεχνίτες της πέτρας, πάντα αφήνουν στα κτίσματά τους ένα «άπεργο». Μικρές πέτρες, δηλαδή, συνήθως γωνιακές, που εξέχουν κάπως από το υπόλοιπο κτίσμα. Είναι κάποια «λαθάκια» που κάνουν επίτηδες οι μάστορες και τα αφήνουν έτσι, διαφορετικά, θα ήταν αλαζονικό εκ μέρους τους να το χτίζουν τέλεια... Γιατί τέλεια χτίζει μόνον ο Θεός!

Στο λεξικό αναφέρεται: «Άπεργο: ακατέργαστη επιφάνεια των δομικών λίθων που αφαιρείται στο τέλος του κτισίματος. Γνώρισμα της ελληνιστικής λιθοδομής που χαρακτηρίζεται από την ιδιαίτερη επεξεργασία των γωνιακών λίθων».

Καμιά αναφορά στην τελειότητα. Στον φόβο για την ύβρη. Στην ταπείνωση των μαστόρων. Κι όμως, αυτοί οι τεχνίτες της πέτρας, αυτοί οι μάστοροι, έχουν φόβο (=σεβασμό) Θεού.

Συχνά ψάχνουμε την τελειότητα σε όλα. Στους γύρω μας, στον εαυτό μας. Στις συμπεριφορές και τις πράξεις. Των άλλων και των δικών μας. Θυμώνουμε όταν κάτι δεν γίνεται τέλεια. Πεισμώνουμε για να το τελειοποιήσουμε. Φοβόμαστε το λιγότερο από το τέλειο. Και στην πραγματικότητα, δεν Του 'χουμε εμπιστοσύνη!

Η πίστη μας δεν επαρκεί. Θέλουμε όλα να περνούν από το χέρι μας, να 'ναι όπως τα 'χουμε προγραμματίσει, όπως τα 'χουμε σκεφτεί, όπως τα ονειρευτήκαμε. Κι Εκείνος πουθενά μέσα σε όλα αυτά! Στην πρώτη δυσκολία πέφτουμε. Στην πρώτη δοκιμασία φοβόμαστε. **Χριστιανός όμως σημαίνει «ότι αποδέχομαι όχι την καθαυτή πίστη ως ατελή, αλλά ότι αυτή η πίστη μιλά με τις ατέλειές μου, αποκαλύπτει τις αδυναμίες μου, και**

γίνεται αφορμή καύχησης στις αποτυχίες μου, διότι η κατεξοχήν νίκη της είναι εναντίον της υπερηφάνειας για την όποια τελειότητα. Πιστεύω σημαίνει ότι είμαι έτοιμος για δοκιμασίες, πειρασμούς και ταλαιπωρίες όχι για να δοξασθώ ή για να γίνω αποδεκτός από τους άλλους, αλλά για να κατοικήσει μέσα μου η δύναμη του Χριστού, που πηγάζει από την ταπεινότητα»³.

Ξεχνάμε πως γινόμαστε ταπεινοί, όχι επειδή παρατηρούμε τους εαυτούς μας (με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, πράγμα που πάντοτε οδηγεί στην υπερηφάνεια, επειδή η ψευδής ταπείνωση είναι απλώς μια άλλη όψη της υπερηφάνειας, ίσως η πιο δύσκολη ως προς τη θεραπεία), αλλά μόνο αν βλέπουμε τον Θεό και την ταπείνωσή Του⁴.

Ψάχνουμε την τελειότητα στα δικά μας έργα και λησμονούμε, πως η τελειότητα είναι γύρω μας. Φτιαγμένη από Κείνον. Την απαντούμε στα μικρά. *«Ολα τόσο θεία μικρά σα να τα ζωγράρισαν ματόκλαδα ονείρου όλων η τελειότητα τόσο χαρούμενα μικρή όσο μικρή θα 'θελες να είναι η κάθε τέλεια λύπη»⁵.*

Την ψάχνουμε μάταια, στα μεγάλα, στα σπονδαία. Κι εκείνη είναι στο χαμόγελο και στο δάκρυ. Στη μικρή ζύμη. Στου αθώου τον πόνο. Στου ευγνωμονούντα το ευχαριστώ. Στην προσευχή του αρρώστου. Σε 'κείνου που έκανε λάθος τη συγγνώμη. Στου ξεριζωμένου τις μνήμες. Στον ερωτευμένο, όταν νιώθει τη μοναξιά του ακατάληπτου. Στις σκέψεις του μόνου. Στου προδομένου την μακροθυμία. Στου προσευχόμενου την σιωπηλή ματιά. Σε 'κείνου που έπεσε τη δύναμη να σκωθεί ξανά. Σ' εκείνου που νίκησε τον θάνατο γιατί πιστεύει και ζει την Ανάσταση. Χαρούμενα μικρή η τελειότητα. Σε χορταίνει και σε ξεδιψά. Και γίνεται μνήμη και βίωμα και ελπίδα⁶. Και δυναμώνει τη σχέση με τον Θεό. Τον Αναστημένο.

Επιμέλεια:

Αγγελική Καλκάνη

Μεταπτ. Φοιτ. Τεχνο-Οικονομικών Συστημάτων Ε.Μ.Π.

³ π. Θεμιστοκλή Μουρτζανού, Η τελειότητα του κόσμου και η τελείωση της πίστης, <https://themistoklismourtzanos.blogspot.com>, 29.10.2011

⁴ π. Αλεξάνδρου Σμέμαν, Ημερολόγιο, Αθήνα 2002

⁵ Μικρό παράκτιο, Τα εύρετρα, Κική Δημουλά

⁶ Ταξιδεύοντας στην Δευτέρα της Διακαινησίμου με την ποίηση της Κικής Δημουλά, π. Θεμιστοκλής Μουρτζανός, <https://themistoklismourtzanos.blogspot.com>, 13.4.2015

¹ Του Δημήτρη Μαραμή, σε σκηνοθεσία Θάνου Παπακωνσταντίνου.

² «Μόνο ο Θεός χτίζει τέλεια», Οδυσσέα Ιωάννου, εφημερίδα Το Βήμα, Κυριακή 18.11.2018

Φωτογραφία: Βασίλης Λόντος

Τότε τί κρίμα, δε χωράς πουθενά ή Στην χαμένη μου πατρίδα που 'ναι στον ουρανό

Φωτογραφία: Γιάννης Σταυριανός

*Αν δε χωράς μέσα σε μια άθλια πατρίδα
Αν δε σου φτάνει μια ελπίδα τυφλή
Αν δε χώρας μέσα σε μια ονειροπαγίδα
Αν δε χώρας σε μια αγκαλιά φυλακή*

*Αν δε χώρας μέσα σ' εν' άνοστο αστείο
Αν δε σου φτάνει μια σκληρή προσευχή
Αν δε χώρας μέσα σ' ένα ψυχοπορνείο
Αν δε χώρας σ' ένα σπασμένο κορμί
Τότε τι κρίμα, τι κρίμα, τι κρίμα
παντού περισσεύεις και παντού ξεψυχάς
Τότε τι κρίμα, τι κρίμα, τι κρίμα
δε χώρας πουθενά πουθενά πουθενά*

Τρύπες, μαλλιάδες και ήδη γέροι ροκάδες και άπαπα.
Μα οι στίχοι αυτού του τραγουδιού είναι τόσο σοφοί,
τόσο σοφοί, που δεν γίνεται, θα γράψω γι' αυτούς στην
Π. Ειδικά εμείς, έχουμε τόσο πολύ ανάγκη να τους
ακούσουμε.

Και θα πω την ύβρη, ότι είναι κρίμα τελικά που αυτό
το τραγούδι έχει τόσο ξεσηκωτική μουσική, γιατί κάνει
τα παιδιά να χτυπιούνται στις συναυλίες απορροφημένα
στον ρυθμό και να μην δίνουν σημασία στα λόγια του...

Μα δείτε τα. Τι λένε; Άνθρωπε, κατέβα λίγο.

Χαμήλωσε

Από ψηλά δεν ζωγραφίζονται τα όνειρα
Δε διακρίνεται η αλήθεια
Χαμήλωσε¹.

Τι γυρεύεις, τελειότητες και παραμύθια; Είσαι απλώς

άνθρωπος. Και ζεις σε κοινωνία ανθρώπων. Και η πατρί-
δα κι οι συμπατριώτες σου ναι, είναι ώρες-ώρες άθλιοι.
Και ναι η προσευχή σου είναι ώρες-ώρες πολύ σκληρή (
βλ. γεννηθήτω το θέλημά Σου...). Και τα αστεία που κυ-
κλοφορούν, είναι κάποια τόσο άνοστα για εσένα. Και οι
σχέσεις κάποιων ανθρώπων, τόσο λάθος στα μάτια σου
τα διερευνητικά.

Μα τι κάνεις εσύ, περιμένεις μόνο το τέλειο αστείο
για να γελάσεις; Μόνον τον τέλειο άνθρωπο για να δεθείς;
Μόνο την χειροπιαστή ελπίδα για να ελπίσεις; Μα μάτια
μου τότε μιλάς για λογιστική όχι για ελπίδα.

Χαμήλωσε. **Ο μόνος τέλειος είναι ο Θεός. Αγάπα
τον και γι' αυτό όσο θες κι όσο αντέχεις.** Μα γιατί
απογοτεύεσαι που τα γύρω σου είναι χάλια; Που εσύ ο
ίδιος είσαι χάλια; **Από - γοήτευση. Ακριβώς γι' αυτό,
το λέει η ίδια η λέξη (πάνσοφες ελληνικές λέξεις,
πώς να μην τις αγαπάς;;).** **Επειδή σου χαλάει την
γοητεία αυτών που πίστευες.** Πίστευες πως είσαι ο
πιο ωραίος, ο πιο καλός, ο πιο έξυπνος, ο πιο... ο πιο... ο
πιο... Ήσουν ερωτευμένος με τον εαυτόλη σου. Κι όταν
έρχονται έτσι τα πράγματα στη δουλειά σου, στις σπουδές
σου, στα οικονομικά σου, στις ανθρώπινες σχέσεις σου,
οπουδήποτε, και σου χάνανε το παραμύθι σου, χαλιέσαι,
απογοτεύεσαι, πέφτεις στο κρεβάτι και κοιμάσαι, πέφτεις
σε κατάθλιψη, ούτε να απαντήσεις στα ίσα στην προσβολή
που σου κάνανε δεν μπορείς. Άλλοι πάλι, μεγαλωμένοι στα
πούπουλα, πίστευαν ότι ζούμε σε έναν «όμορφο κόσμο,
ηθικό, αγγελικά πλασμένο»² και διαπιστώνουν την βρωμιά
τριγύρω και πέφτουν να πεθάνουν απ' την απογοήτευση
(σημειώνουμε ότι δεν πίστευε ο μεγάλος μας ποιητής τέτοιο

¹ Ερμηνεία: Αφροδίτη Μάνου, Στίχοι: Αντώνης Κολύβας,
Μουσική: Νίκος Καλλιτσάς

² Δ. Σολωμός, Εις Φραγκίσκα Φράιζερ

πράγμα. Μιλούσε για τον εσωτερικό κόσμο ενός κοριτσιού).

Κόψε την γοητεία, και δεν θα έχεις από-γοητεύσεις. Κόψε τα παραμύθια και δες τα πράγματα όπως στα αλήθεια είναι. Δες τον κόσμο μας όπως στα αλήθεια είναι μετά την έξοδο απ' τον Παράδεισο, γεμάτος και ακαθαρσίες και λουλούδια, και μύγες και μέλισσες, κατά τον Άγιο γέροντα Παΐσιο³. Δες εσένα τον ίδιο όπως σ' αλήθεια είσαι. Άνθρωπος που κουβαλάς κι εσύ τους δυο λύκους μέσα σου, τον καλό και τον κακό, και νικάει τότε ο ένας, τότε ο άλλος.

Χώρεσε. Πρώτα χώρεσε τον εαυτό σου. Αποδέξου τον όπως είναι. Με τα καλά σου και με τα κακά σου. Με τους δυο λύκους σου. Έτσι σε αποδέχτηκε ο Θεός σου, κι ας σε είχε πλάσει αλλιώς, για σένα όπως είσαι τώρα σταυρώθηκε, εσένα σε καλεί και σε αγαπάει κάθε στιγμή. Και αφού σε χωρέσεις, σκύψε το κεφάλι και φτιάξε σε. Φτιάχνεσαι, αλήθεια το θυμόσουν; Ή έχει μείνει αυτή η ιστορία σε κάτι φυλλαδιάκια περί αυτοκριτικής γραμμένα στην καθαρεύουσα, που σου μοίραζαν τα παλιά χρόνια στην κατασκήνωση τις μέρες της εξομολόγησης και μια που τους έριχνες ένα βλέμμα μια που τα πετούσες; Όχι στην καθαρεύουσα λοιπόν, στα δικά μας τα νέα ελληνικά, φτιάχνεσαι! Και κοίτα να το κάνεις. Απλώς τάζε τον λευκό τον λύκο. Τον πιο όμορφο.

Και μετά χώρεσε και τους άλλους. Τους οδηγούς που βρίζουν για ενός λεπτού καθυστέρηση ίσα να παρκάρει ο μπροστινός. Τους ανθρώπους που στα δικαστήρια βάζουν το χέρι τους στο Ευαγγέλιο κι ορκίζονται στον Θεό και λένε ψέματα. Τα ζευγάρια που δίνουν τεράστιους όρκους παντοτινής αγάπης και μετά ξεκατινιάζονται για το διαζύγιο. Τους ψεύτες, τα λαμόγια, τους μοιχούς. Αυτούς που δεν χωράνε οι ίδιοι τους εαυτούς τους και νομίζουν πως τους φταις εσύ.

Χώρεσε και σε αυτήν την κοινωνία μας. Χώρεσε στην Ελλάδα της κρίσης με την άπειρη γκρίνια και τη μιζέρια και τα σκοτωμένα όνειρα (σκοτωμένα από άλλους ή μήπως από εμάς τους ίδιους; Λέω εγώ τώρα...). Χώρεσε στον πλανήτη μας με την ισορροπία δυνάμεων ότι «το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό». Χώρεσε σε μια οικογένεια που όλοι έχουν τα κουσούρια τους. Χώρεσε σε μια συνεργασία που πάσχει.

Υπάρχει βέβαια μόνο ένας τρόπος για να καταφέρεις να τα δεχτείς όλα και όλους αυτούς, για να καταφέρεις να χωρέσεις σε αυτόν τον κόσμο μας και να μη μείνεις άπατρις. **Αν δεν στηρίξεις το ένα σου πόδι έξω απ' τη Γη,**

³ «Γνώρισα εκ πείρας ότι σ' αυτή τη ζωή οι άνθρωποι είναι χωρισμένοι σε δύο κατηγορίες.

Τρίτη δεν υπάρχει -ή στη μια θα είναι ή στην άλλη. Η μία, λοιπόν, κατηγορία των ανθρώπων μοιάζει με τη μύγα. Η μύγα έχει την εξής ιδιότητα: να πηγαίνει πάντα και να κάθεται σε ό,τι βρώμικο υπάρχει. [...] Η μία λοιπόν μερίδα των ανθρώπων μοιάζει με τη μύγα. Είναι η κατηγορία των ανθρώπων που έχει μάθει πάντα να σκέφτεται και να ψάχνει να βρει ό,τι κακό υπάρχει, αγνοώντας και μη θέλοντας ποτέ να σταθεί στο καλό. Η άλλη κατηγορία των ανθρώπων μοιάζει με τη μέλισσα. Η ιδιότητα της μέλισσας είναι να βρίσκει και να κάθεται σε ό,τι καλό και γλυκό υπάρχει. [...] Αυτή είναι η δεύτερη ομάδα, των ανθρώπων εκείνων που έχουν καλούς λογισμούς και σκέπτονται και βλέπουν τα καλά. Πηγή: Έγροντος Παΐσιου Αγιορείτου Λόγοι, Τόμος Γ', Σουρωτή Θεσσαλονίκης, εκδ. 2011

ποτέ σου δεν θα μπορέσεις να σταθείς επάνω της⁴, έλεγε ο ποιητής. Οξύμωρο ε; Για άλλη μια φορά. Ο μόνος δηλαδή τρόπος να χωρέσεις σε αυτόν εδώ τον κόσμο, είναι να στηριχτείς στην άλλη μας πατρίδα⁵.

Στηρίξου λοιπόν γερά στον Θεό, σκύψε το κεφάλι σου πάλι για να χωρέσεις σε αυτόν εδώ τον πληγωμένο απ' την αμαρτία κόσμο μας, κι άρχισε να δουλεύεις και γι' αυτόν. Στην οικογένειά σου, στην σχολή, στην δουλειά σου, στην Ελλάδαίτσα μας, έξω, όπου είσαι την κάθε μέρα σου.

Μην περιμένεις μεγάλα πράγματα. Ούτε μικρά. Μην περιμένεις, γενικώς. **Δεν είναι δική σου δουλειά το τι θα γίνει. Δική σου δουλειά είναι να κάνεις ό,τι καλύτερο μπορείς.** Στην πραγματικότητα μόνον τον εαυτό σου μπορείς να σώσεις. Αλλά πρώτον, αυτό φτάνει, κατά τον Αγ. Σεραφείμ του Σάρωφ, που λέει ότι «**Βρες εσύ την ειρήνη μέσα σου και πολλοί θα την βρουν γύρω σου**». Κι έπειτα, μετράει πολύ ένα χέρι βοήθειας, ένα χαμόγελο, μια καλή κουβέντα. Το να μην ρίξεις λάδι σε μια φωτιά που σιγοκαίει στα σωθικά του άλλου, το να μην γκρινιάξεις σήμερα και χαλάσεις και το κέφι του άλλου, το «κύριε ελέησον» για κάποιον που το έχει ανάγκη.

Να σώσουμε ο,τιδήποτε αν σώζεται⁶. Και θα δεις ότι φτιάχνονται πάρα πολλά πράγματα τελικά. Κι ό,τι δεν μπορούμε εμείς να κάνουμε, κάποιιο άλλο σχέδιο θα έχει ο Θεός γι' αυτό⁷.

Επιμέλεια:

Μαριαλένα Μωραΐτου

Δικηγόρος

⁴ Οδ. Ελύτης, Μαρία Νεφέλη, ...

⁵ Στην χαμένη μου πατρίδα που ναι στον ουρανό, στην χαμένη μου πατρίδα θέλω να ξαναβρεθώ. Άρχισα έναν αγώνα δύναμης κι αντοχής, πώς θα φτάσω ως το τέρμα τούτης της ζωής. Κι αν θα κουραστείς, κι αν θα νικηθείς, είναι ο Χριστός συναθλητής, λάμψη θεϊκή δίνει κι αντοχή, δες αρχίζει μια γιορτή. Και τότε είναι ο αγώνας πανηγύρι, είναι μια γιορτή και μια χαρά μεγάλη μπαίνει ο Χριστός μας στην καρδιά μέσα βαθιά κι η γιορτή δε σταματά...

Το αγαπημένο τραγούδι μιας αγαπημένης γυναίκας που ποτέ δεν έκατσε να πολυσκεφτεί αν κάτι μπορεί ή όχι να γίνει. Απλώς το υπολόγιζε, ανασκουμπωνόταν και το έκανε. Με πολλές φωνές, και με άπειρη αγάπη. Και κράτησε θαυμάσια τις ΧΜΟ κοριτσιών περίπου μισό αιώνα τώρα, και της χρωστάμε τόσο άνθρωποι τόσα πράγματα. Είδατε; Ναι, γίνονται πράγματα, σπουδαία πράγματα. Μην ξανακούσω πτοπάθειες!

⁶ Τσακνή, Δ., "Τυρίζω τις πλάτες μου στο μέλλον".

⁷ (Απόσπασμα από χειρόγραφο του Ά. Ι. Σολζενίτιν, που φυλάσσεται στη Μονή των σπηλαίων του Ποσκώφ) Πόσο εύκολο να ζω μαζί σου, Κύριε! Πόσο εύκολο να Σε πιστεύω! Όταν τὸ πνεῦμα μου ψάχνει ἀπεγνωσμένα ἢ ἀτونهῖ μὲς τὴν παραζάλη, ὅταν κι ὁ ἐξυπνότερος ἀνάμεσά μας ἀδυνατεῖ νὰ δεῖ πέρα ἀπ' αὐτὸ τὸ βράδυ, μὴ ξέροντας ἐπαύριο τὸ τί δεῖ γενέσθαι - Ἐσὺ μοῦ στέλνεις τὴ φῶτιση νὰ γνωρίζω ὅτι ὑπάρχεις καὶ ὅτι θὰ μεριμνήσεις νὰ μὴ καθοῦν ὅλοι οἱ ὁδοὶ τῆς ἀγαθότητός Σου. Ἀπ' τὴν κορφή τῆς κοσμικῆς δόξας κοιτάζω μὲ δέος τὸν δρόμο μου πίσω - ἀπίστευτος δρόμος, ἀνέλπιδος, τὸν δρόμο ποὺ μόνος μου δὲ θὰ μπορούσα νὰ δημιουργήσω, τὸν δρόμο ἀπ' ὅπου μπορούσα νὰ στέλνω στὴν ἀνθρωπότητα ἕνα καθρέφτισμα τῶν ἀκτίων Σου. Κι ὅσο χρόνο χρειαστῶ ἀκόμη θὰ μοῦ τὸν δώσεις. Κι ὅ,τι δὲν καταφέρω σίγουρα θὰ τὸ ἔχεις παραχωρήσει σὲ ἄλλους. Ἐκτὸ ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ π. Τύχωνα Σεβκούνωφ, σχεδὸν ἅγιοι. Πνευματικὲς ἀφηγήσεις ἀπὸ τὴ Ρωσία του χθες καὶ του σήμερα. Ἐκδόσεις Ἐν πλῶ, 2012, σ. 180.

«Η καθοριστική σημασία της αγκαλιάς και των ορίων στο παιδί και τον ενήλικα»

Ιακώβου Θ. Μαρτίδου, Ψυχιάτρου – Συγγραφέα*

Μέρος Β': Η σημασία των ορίων

Στο προηγούμενο τεύχος αναπτύξαμε την καθοριστική σημασία της αγκαλιάς στο παιδί και στον ενήλικα, είτε αυτή εκφράζεται σωματικά είτε λεκτικά με τον καλό λόγο, είτε ακόμα και εξωλεκτικά, με ένα χαμόγελο, μια τρυφερή ματιά κ.λπ. Στο τεύχος αυτό θα εξετάσουμε την σημασία που έχουν τα όρια στη ζωή των ανθρώπων.

Τα όρια είναι κανόνες που συζητήθηκαν, συμφωνήθηκαν ή και επιβλήθηκαν, κανόνες που ρυθμίζουν τη ζωή μας και τη σχέση μας. Τα όρια υπάρχουν παντού και αφορούν κάθε άνθρωπο. Αν είναι λογικά, αν είναι λειτουργικά, νιώθεις καλά γιατί αυτό εξυπηρετεί τη σχέση και τη ζωή. Αν τα όρια είναι πάρα πολύ αυστηρά σε πνίγουν. Για παράδειγμα, αν εγώ έρθω πάρα πολύ κοντά σε κάποιον από εσάς, θα νιώσει άσχημα γιατί θα έχω παραβιάσει τα όρια του ζωτικού του χώρου. Αν εγώ πάω 200 μέτρα πέρα και μιλάω σε κάποιον από 'κει, δε θα νιώσει καλά γιατί τα όρια μεταξύ μας θα είναι πολύ μεγάλα. Δηλαδή, χρειάζεται μία συγκεκριμένη απόσταση, εν προκειμένω, για να είναι λειτουργικά τα όρια.

Εξ ορισμού, δε μπορεί να υπάρξει ζωή χωρίς όρια. Σκεφθείτε το σπίτι μας· η πόρτα του σπιτιού μας είναι ένα όριο. Αν δεν υπήρχε θα έμπαινε ο οποιοσδήποτε, και θα ήταν θέμα χρόνου να «φύγουμε» από αυτή τη ζωή. Αλλά κι αν ήταν μονίμως κλειστή και πάλι θα ήταν θέμα χρόνου να «φύγουμε» από τη ζωή. Η πόρτα, λοιπόν, είναι εκεί, εξυπηρετεί τη ζωή κι εμείς είμαστε υπεύθυνοι τότε θα την ανοίξουμε και σε ποιον. Έτσι, κρατάμε σε ασφάλεια το σπίτι μας. Αναλογιστείτε την περίπτωση να μην υπήρχαν όρια στο φαγητό, στο νερό, στο διάβασμα, στην άσκηση. Δε γίνεται, χρειάζεται να υπάρχουν όρια. Φανταστείτε να μην υπήρχαν όρια στα χωράφια. Εδώ υπάρχουν όρια, και πάλι κάποιες φορές σφάζονται αδελφός με αδελφό για ένα

κομμάτι γης. Για τα γεωγραφικά όρια δεν σκοτωνόμαστε και σαν κράτη; Όταν, λοιπόν, αυτά αμφισβητούνται υπάρχει κόστος. Εμείς ως πατρίδα πληρώνουμε δισεκατομμύρια για να αναχαιτίζουν τα αεροπλάνα μας τους Τούρκους που παραβιάζουν τα όρια. Έχει κόστος το να μην είναι ξεκάθαρα και αποδεκτά τα όρια.

Από τη στιγμή που γεννιέται το παιδί αναλαμβάνουμε την ευθύνη για την ασφάλεια και τη σωστή ανάπτυξη του. Πώς; Οριοθετώντας. Για την ακρίβεια αυτή η οριοθέτηση μπορεί να αρχίσει και πριν καν γεννηθεί το παιδί. Δηλαδή, η μαμά βάζει όρια: προσέχει καλύτερα τη διατροφή της, προσπαθεί να δημιουργήσει ένα κατά το δυνατόν καλύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο θα γεννηθεί το παιδί. Βάζει όρια στο κρεβάτι του -τα κάγκελα- για να το προστατέψει για να μην πέσει. Του βάζει όρια τι θα φορέσει ορίζει το ύψος της θερμοκρασίας του θερμοστάτη, το προστατεύει από κινδύνους που απειλούν τη σωματική ακεραιότητα και από ανθρώπους που δεν εμπιστεύεται. Όλα αυτά είναι όρια και χωρίς αυτά δε μπορεί να μεγαλώσει ένα παιδί με ασφάλεια. Και μόνο ένα παιδί που μεγαλώνει σε ασφαλείς συνθήκες θα αναπτυχθεί χωρίς ιδιαίτερες ανασφάλειες και αργότερα, ως ενήλικας, θα νιώθει σιγουριά. Και βέβαια, όσο το παιδί μεγαλώνει, σταδιακά θα διευρύνονται και τα όρια, θα ανοίγουν και θα τα ξεπερνάει. Ένα παιδί που δε γνωρίζει όρια ή που βιώνει ασφυκτικά και άκαμπτα όρια, καταντά ανασφαλές με χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση.

Οι περισσότεροι γονείς προβληματίζονται. Πόση ελευθερία να δώσω στο παιδί μου; Ποια όρια να του βάλω; Μερικοί μάλιστα γονείς πιστεύουν ότι η ύπαρξη ορίων και η άρνηση να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες των παιδιών μπορεί να προκαλέσουν τραύματα στα παιδιά. Εννοείται ότι αυτό δεν ισχύει. Ίσως αυτό πολλοί γονείς να το

Ξέρετε ποια είναι η διαφορά του σοφού, του έξυπνου και του ανόητου; Ο ανόητος δεν μαθαίνει από τα λάθη του, ο έξυπνος μαθαίνει από τα λάθη του και ο σοφός μαθαίνει από τα λάθη των άλλων. Ας μη γίνουμε σοφοί, ας γίνουμε, τουλάχιστον, έξυπνοι. Τα παιδιά μας, με τον τρόπο τους, μας δείχνουν τα λάθη κι εμείς δυσκολευόμαστε να τα καταλάβουμε. Τα παιδιά μας πολλές φορές «κραυγάζουν» και δεν τα ακούμε.

πίστευαν κυρίως σε προηγούμενες δεκαετίες, στον απόηχο της αντιαυταρχικής διαπαιδαγώγησης, σύμφωνα με την οποία κάθε «όχι» στο παιδί υποτίθεται ότι εμποδίζει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Τα όρια, τίθενται ανάλογα με την ηλικία. Στο μικρό παιδί οι περισσότερες οριοθετήσεις ή και απαγορεύσεις καμιά φορά, αφορούν τις δυνατότητες εκείνης της ηλικίας. Φυσικά όσο το παιδί μεγαλώνει τα όρια διαφοροποιούνται. Το νεογέννητο θα το βάλεις και στις 8 να κοιμηθεί. Το παιδάκι των 6 ετών μπορεί να το βάλεις στις 9. Στον έφηβο δε θα πεις πήγαινε στις 9 να κοιμηθείς. Τα όρια διαφοροποιούνται ανάλογα και με την ωριμότητα. Αν οι δεκαετράχρονη είναι πιο ώριμη από τη δεκαεξάχρονη, που σημαίνει ότι χειρίζεται καλύτερα τις υποθέσεις της, μπορείς να της δώσεις το ίδιο χαρτζιλίκι με τη δεκαεξάχρονη ή και περισσότερο γιατί είναι πιο ώριμη. Θα εξηγήσεις, βεβαίως, και στα δύο παιδιά γιατί γίνεται αυτό, καθώς οι οριοθετήσεις που δε συνοδεύονται από εξηγήσεις πολλές φορές βιώνονται ως τιμωρίες. **Τα όρια, λοιπόν αλλάζουν ανάλογα με την ηλικία, ανάλογα με την ωριμότητα, αλλά και ανάλογα με το περιβάλλον.** Ακόμη κι αν αφορούν το ίδιο παιδί, ο καθορισμός των ορίων συναρτάται ακόμα και με το πού βρίσκεται το παιδί. Για παράδειγμα, το οκτάχρονο παιδάκι μπορεί να το αφήσεις στο χωριό, όπου όλοι οι κάτοικοι γνωρίζονται μεταξύ τους, να παίξει χωρίς συνοδεία σε μία αλάνα επί ώρες, κάτι που δεν μπορείς να κάνεις στη μεγαλούπολη. Όχι μόνο γιατί δεν υπάρχουν αλάνες αλλά γιατί στην πόλη ο βαθμός επικινδυνότητας είναι διαφορετικός. Η οριοθέτηση, επίσης, πρέπει να είναι ανάλογη με το φύλο και τη σωματική ρώμη. Το δεκαετράχρονο αγόρι, λόγω της μυϊκής διάπλασης, μπορεί να υπερασπιστεί καλύτερα τον εαυτό του σε έναν ενδεχόμενο κίνδυνο από το δεκαετράχρονο κορίτσι. Άρα, ενδεχομένως το όριο να είναι διαφορετικό στο δεκαετράχρονο αγόρι, επειδή το εμπιστεύεσαι περισσότερο από το συνομήλικό κορίτσι. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι εάν ένα παιδί μεγαλώνει σε ένα σπίτι, όπου δεν δίνεται ιδιαίτερη σημασία στα όρια και τους κανόνες, τότε αυτό το παιδί δύσκολα θα αποδεχθεί αυτά τα όρια στο σχολείο και στην κοινωνία και θα υπάρξουν τουλάχιστον τον πρώτο καιρό, μέχρι να προσαρμοστεί, προβλήματα και τριβές. Με άλλα λόγια, με το να μην οριοθετούμε τα παιδιά μας, δεν τα προετοιμάζουμε για την κοινωνία, η οποία είναι σκληρή και δε χαϊδεύει μάγουλα. Το παιδί πρέπει να είναι έτοιμο και αυτή η ετοιμασία και η προετοιμασία ξεκινάει από το σπίτι και συνεχίζεται στο σχολείο.

Πώς όμως θέτουμε τα όρια; Στα πολύ μικρά παιδιά τα όρια πρέπει να τίθενται με απλά λόγια και να συνοδεύονται από επεξήγηση. Δηλαδή, σε ένα μικρό παιδάκι που θέλει να παίξει με τη φωτιά θα πεις δε θα παίξεις γιατί θα καείς. Στο δωδεκάχρονο δε χρειάζεται να πεις ότι θα καεί γιατί το ξέρει. Επειδή όμως, αν το απαγορεύσεις στο μικρό παιδί, με την πρώτη ευκαιρία το παιδί θα επανέλθει, το παίρνεις και με την επίβλεψη τη δική σου ανάβετε ένα χαρτί, βλέπει το παιδί ότι καίγεται, βλέπει το αποτέλεσμα και καταλαβαίνει τι συμβαίνει. Και του λες ότι κάτι ανάλογο θα συμβεί αν το χέρι σου ακουμπήσει τη φωτιά, θα καείς και θα πονέσεις. Οι αποφάσεις βεβαίως γύρω από τα όρια συναποφασίζονται από τους γονείς. Δε μπορεί ο ένας γονιός να λέει θα κοιμηθείς τώρα και ο άλλος γονιός να λέει «δεν πειράζει,

Τα όρια είναι κανόνες που συζητήθηκαν, συμφωνήθηκαν ή και επιβλήθηκαν, κανόνες που ρυθμίζουν τη ζωή μας και τη σχέση μας. Τα όρια υπάρχουν παντού και αφορούν κάθε άνθρωπο.

άστο το παιδί» γιατί έτσι αποδυναμώνει τον άλλο. Αν πιστεύεις ότι ο άντρας σου ή η γυναίκα σου κάνει λάθος, το συζητάς με την πρώτη ευκαιρία και συναποφασίζετε για μια κοινή στάση. Βεβαίως, τα όρια όπως και οι κανόνες, είναι για να εξυπηρετούν τον άνθρωπο. Δηλαδή μπορεί να έχουμε συμφωνήσει ότι το μικρό μας παιδί θα πηγαίνει για ύπνο στις 9. Όταν όμως έχουν έρθει τα ξαδερφάκια του και είναι χαρούμενο, δε θα του πεις ήρθε η ώρα σου, πήγαινε για ύπνο. Γιατί εκείνη τη στιγμή αυτό που μετράει είναι η χαρά μέσα απ' το παιχνίδι και την επικοινωνία με τα ξαδέρφια του. Υπάρχουν επομένως οι εξαιρέσεις που επιβεβαιώνουν τον κανόνα. Κι αν καταλάβουμε, επίσης, ότι κάπου κάνουμε λάθος, είναι καλό να το αναγνωρίσουμε και να αναθεωρήσουμε τα όρια. Αυτό δε μας κάνει αδύνατους στα μάτια του παιδιού. Ίσα-ίσα, η στάση αυτή δίνει την αίσθηση ότι είμαστε δυνατόι γιατί αναγνωρίζουμε τα λάθη και είμαστε και δίκαιοι. Κι αν το παιδί μας, επίσης, μας πείσει για κάτι, δε χρειάζεται να επιμείνουμε για να δείξουμε ότι δεν κάνουμε λάθη.

Μια φορά ήρθε στο ιατρείο ένα χαριτωμένο κοριτσάκι 6 χρονών με τη μητέρα του. Και το πρόβλημα της μητέρας του ήταν ότι το παιδάκι δε θέλει να κοιμηθεί τις ώρες που η μητέρα του προτείνει. Και ρωτάω εγώ: «ωραία, τι πρόβλημα υπάρχει;». «Τα παιδιά», με ρωτάει η μητέρα «δεν πρέπει να κοιμούνται το μεσημέρι; Δεν πρέπει να πηγαίνουν νωρίς το βράδυ για ύπνο;». Με κοιτάει το κοριτσάκι και μου λέει: «Γιατρέ, εγώ λέω στη μάμα μου, κοίταξε μαμά αν εσύ νυστάζεις πήγαινε να κοιμηθείς, εγώ δε νυστάζω. Σου υπόσχομαι ότι θα κάτσω ήσυχη και δε θα σε ξυπνήσω». Το παιδάκι έλεγε αλήθεια. Πολλοί άνθρωποι δεν έχουν την ίδια ανάγκη για ύπνο. Άλλος ξεκουράζεται με 6 ώρες, άλλος με 8, άλλος με 12. Είναι ανάλογα με την ηλικία και τις εξατομικευμένες ανάγκες του καθενός. Το βρέφος χρειάζεται 16 ώρες. Για φανταστείτε τώρα να σας υποχρεώσω, ενώ δε νυστάζετε, να πάτε για ύπνο. Πώς θα νιώθετε; Έτσι κάνουμε συχνά και στα παιδιά μας. «Φάε!». «Μα, δεν πεινάω». Είναι καλό, λοιπόν, να ακολουθούμε τις ανάγκες των παιδιών μας. Βεβαίως την τελική ευθύνη

εμείς την έχουμε, δεν την έχει το παιδί.

Πώς θέτεις όρια χωρίς να λες συνέχεια «όχι» και «μη». Καταγράψτε στο σπίτι σας για μια εβδομάδα τι λέτε στα παιδιά σας. Θα δείτε ότι αυτά που λέτε είναι «όχι», «μη», «πρόσεχε», «φάε», «ντύσου», «κοιμήσου», «κάνε ψυχή»... Εντολές δηλαδή, προσταγές, απαγορεύσεις. Μα έτσι δε χτίζετε τη σχέση με το παιδί. Εμείς θέλουμε τα παιδιά μας να μας υπακούνε. Αλλά τα «δύσκολα» παιδιά μάς βάζουν ερωτήματα και μάς αναγκάζουν να γίνουμε καλύτεροι γονείς. **Ξέρετε ποια είναι η διαφορά του σοφού, του έξυπνου και του ανόητου; Ο ανόητος δεν μαθαίνει από τα λάθη του, ο έξυπνος μαθαίνει από τα λάθη του και ο σοφός μαθαίνει από τα λάθη των άλλων. Ας μη γίνουμε σοφοί, ας γίνουμε, τουλάχιστον, έξυπνοι. Τα παιδιά μας, με τον τρόπο τους, μας δείχνουν τα λάθη κι εμείς δυσκολευόμαστε να τα καταλάβουμε. Τα παιδιά μας πολλές φορές «κραυγάζουν» και δεν τα ακούμε.**

Βεβαίως και οι εντολές κάποιες φορές είναι απαραίτητες αλλά δε μπορεί να είναι η βάση και ο ρυθμιστικός κανόνας για τη σχέση μας. Πώς λοιπόν θέτουμε τα όρια χωρίς πολλά μη και δεν; «Όχι, δε θα κοιμηθείς στον Πέτρου για δεύτερη βραδιά», λέει ο πατέρας στο γιο. «Μη, πόσες φορές σου είπα να μην παίζεις με την κατσαρόλα όταν είναι στο μάτι», λέει η μάνα στην κόρη. Αυτές οι οριοθετήσεις έχουν χαρακτήρα εντολής. Μπορούμε όμως να οριοθετούμε με θετικό πρόσημο και με καλή διάθεση. Φερ' ειπείν, οι παραπάνω εντολές μπορούν να ειπωθούν ως εξής: «Καταλαβαίνω τη λαχτάρα σου παιδί μου να κοιμηθείς στον Πέτρου, αλλά αυτό θα το γίνει την επόμενη βδομάδα». «Θα χαιρόμουν πολύ αν ερχόσουν μαζί μου να στρώσουμε το τραπέζι».

Οι απαγορεύσεις μπορεί να μας σώσουν πρόσκαιρα αλλά μακροπρόθεσμα δε μας βοηθούν. Φυσικά, η στάση του σώματος, το ύφος, ο τόνος και η χροιά της φωνής, η βλεμματική επαφή είναι ζωτικής σημασίας όταν προσπαθούμε να βάλουμε όρια. Ακουμπάμε το παιδί στον ώμο, σκύβουμε, το κοιτάμε στα μάτια, έχουμε διάθεση καθοδήγησης, όχι προσταγής. Το επιβραβεύουμε όταν κάνει κάτι που του έχουμε ζητήσει, το ενθαρρύνουμε να επαναλάβει επιθυμητές συμπεριφορές και έτσι δημιουργούμε μία ποιοτικότερη σχέση με τα παιδιά μας.

Κλείνοντας, ας θυμηθούμε το κείμενο ενός εξαιρετικού παιδαγωγού, του Γιάννου Κόρτσικ ο οποίος λέει το εξής: *«Είναι κουραστικό να συναναστρέφεστε με παιδιά, έχετε δικαίωμα. Είναι κουραστικό γιατί πρέπει να κατέβεις στο επίπεδό τους, να χαμηλώσεις, να σκύψεις, να λυγίσεις, να γίνεις μικρός. Εδώ έχετε άδικο. Δεν είναι αυτό που κουράζει πιο πολύ. Φταίει μάλλον το ότι είστε υποχρεωμένοι να φτάσετε στο ύψος των συναισθημάτων τους, να τεντωθείτε, να μακρύνετε, να σηκωθείτε στις μύτες των ποδιών για να μην τα πληγώσετε».*

* Ο κ. Μαρτίδης έχει συγγράψει τα εξής βιβλία που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις «Αρμός»: «Η αγάπη στην πρίζα», «Τα μυστικά των άλλων», «Πλάθοντας ευτυχισμένα παιδιά» και «Το μήλο πάνω απ' τη μηλιά». Το παρόν κείμενο αποτελεί επιμελημένη απομαγνητοφώνηση ομιλίας του κ. Μαρτίδη στα Εκπαιδευτήρια «Απόστολος Παύλος» της Θεσσαλονίκης, με μικρή τροποποίηση των στοιχείων της ομιλίας για τις ανάγκες του γραπτού λόγου.

Χριστιανοί ανά τον κόσμο. Αποδελτιώνοντας μια μελέτη¹

Στα σύγχρονα χρόνια, υπάρχουν πολλά καινούργια προβλήματα που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε, καθώς οι καιροί και οι άνθρωποι γύρω μας αλλάζουν. Ένα θέμα που όμως ήταν πάντα και θα είναι στην επικαιρότητα, είναι η οποιαδήποτε μορφή δίωξης βιώνει μια θρησκευτική ομάδα, είτε είναι μειονότητα είτε όχι. Δε μπορούμε να ξεχάσουμε όλους τους μάρτυρες από το αγιολόγιο της Εκκλησίας μας, που μαθαίνουμε ότι έχυσαν το αίμα τους, βρίσκοντας μαρτυρικό θάνατο στα χέρια αλλόθρησκων, που δεν δέχονταν την ακλόνητη πίστη τους

σε έναν άλλο θεό από τον δικό τους, τον έναν και μοναδικό Τριαδικό Θεό της χριστιανοσύνης. Συνεπώς, οι διωγμοί των χριστιανών αποτελούν πρόβλημα και της σημερινής κοινωνίας.

Σύμφωνα με έρευνες που γίνονται κάθε χρόνο από μια μη κερδοσκοπική ομάδα χριστιανών στην Αμερική, την Open Doors USA, όσον αφορά την δίωξη των χριστιανών του κόσμου, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τρία ζητήματα: η δίωξη στις δύο πολυπληθέστερες χώρες, Ινδία και Κίνα, η εκδίωξη που βιώνουν εντονότερα οι γυναίκες χριστιανές

1 2019 WORLD WATCH LIST PRESS ROOM

και ο μεγάλος κίνδυνος που αντιμετωπίζουν οι Κόπτες στην Αίγυπτο.

Η έρευνα του 2019 από την Open Doors World Watch List αποκαλύπτει ανησυχητικά στοιχεία για τις δύο χώρες, Ινδία και Κίνα, οι οποίες έχουν σημειώσει δραματική αύξηση στους διωγμούς έναντι των χριστιανών. Λόγω του ότι αποτελούνται από περισσότερο από ένα δισεκατομμύριο ανθρώπων, ακόμα και μια σταδιακή αύξηση στους διωγμούς έχει εκθετικές επιπτώσεις.

Στην Ινδία, οι ινδουιστές εθνικιστές τροφοδοτούν την καταστολή των χριστιανών και των εκκλησιών, προμοτάροντας την ευρεία καταπίεση των θρησκευτικών μειονοτήτων. Τα τελευταία χρόνια, η κατάσταση έχει χειροτερέψει σε σημείο που οι ινδουιστές που μεταστράφηκαν στον χριστιανισμό να δέχονται έντονη βία. Η κατάσταση στην Ινδία είναι τόσο ασταθής και οι μειονότητες δέχονται αναπάντεχες εκδηλώσεις βίας και απειλές για την ίδια τους τη ζωή.

Στην Κίνα, η κυβέρνηση έχει κατευθύνση να απομακρύνει οποιαδήποτε πρόκληση προς την αρχή του προέδρου, ακόμα κι αν αυτή η πρόκληση αφορά την πίστη σε έναν άλλο θεό και όχι στο Κράτος. Νέοι κανονισμοί και κενά στη νομοθεσία έχουν καταστήσει τη λατρεία σε μη εγγεγραμμένους ναούς πολύ επικίνδυνη, ειδικότερα σε ορισμένες περιοχές της χώρας. Η πρόσφατη σύλληψη ενός πάστορα μαζί με 150 λαϊκούς είναι ένας δείκτης του επιπέδου ελέγχου και των αυξανόμενων θρησκευτικών δώξεων.

Υπολογίζεται ότι, στις 50 χώρες που συμπεριλαμβάνονται στην **Open Doors World Watch List, το ποσοστό των χριστιανών που δέχονται υψηλό, πολύ υψηλό ή ακραίο διωγμό, έχει αυξηθεί κατά 14% - 215.000.000 το 2018 έναντι των περισσότερων από 245.000.000 το 2019.** Κατά τη διάρκεια καταγραφής των στοιχείων, 4.136 χριστιανοί έχασαν τη ζωή τους για θέματα σχετικά με τη θρησκεία τους, 2.625 κρατήθηκαν, συλλήφθηκαν, καταδικάστηκαν ή φυλακίστηκαν και 1.266 εκκλησίες ή άλλα χριστιανικά κτίσματα βανδαλίστηκαν.

Στο θέμα των γυναικών, τελευταία έρευνα δείχνει πως οι χριστιανές γυναίκες δέχονται «διπλή εκδίωξη» σε 33 χώρες, μία λόγω θρησκευμάτων και μία λόγω φύλου. Άνδρες και γυναίκες που δηλώνουν χριστιανοί δεν δέχονται με τον ίδιο τρόπο διώξεις. Οι μεν άνδρες υποβάλλονται κυρίως σε καταστάσεις πίεσης που αφορούν τη δουλεία ή το στρατό και συχνά δεν έχουν χαρακτήρα παρενόχλησης. Αντίθετα, οι γυναίκες υποβάλλονται σε πιέσεις που έχουν σχέση με τον υποχρεωτικό γάμο, τους βιασμούς και οποιοδήποτε άλλο είδος παρενόχλησης. Γενικά οι γυναίκες δέχονται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σωματική βία συγκριτικά με τους άνδρες.

Το τελευταίο ζήτημα των χριστιανών Κοπτών που

ζουν στην Αίγυπτο είναι ένα θέμα που ανησυχεί αρκετά τους ερευνητές του Open Doors, καθώς στη χώρα αυτή είναι συγκεντρωμένο το μεγαλύτερο ποσοστό Κοπτών της Μέσης Ανατολής. Οι ισλαμικές στρατιωτικές δυνάμεις έχουν αποκτήσει δύναμη στην Αίγυπτο και συνεχίζουν να επιτάσσουν και να καταλαμβάνουν μέρη της επικράτειας. Το Ισλαμικό Κράτος συνεχίζει να απειλεί με αφανισμό τους Κόπτες, οι οποίοι αποτελούν το 10% από τα 100 εκατομμύρια πληθυσμού της Μ. Ανατολής, τρομοκρατώντας τους με στοχευμένες δολοφονίες αρχηγών. Επίσης, οι βομβιστικές επιθέσεις σε χριστιανικούς ναούς δεν είναι καθόλου σπάνιο φαινόμενο, σκοτώνοντας εκατοντάδες πιστούς. Πρόσφατη είναι και η επίθεση με βόμβα σε λεωφορείο με προσκυνητές. Παρ'όλη την προσπάθεια των Κοπτών να λάβουν προστασία από την κυβέρνηση, οι αντιδράσεις είναι ελάχιστες.

Μερικά άλλα στοιχεία που εντυπωσιάζουν στην έρευνα² είναι τα εξής:

Ένας στους εννέα Χριστιανούς στον κόσμο βιώνει υψηλά επίπεδα δίωξης για την πίστη του.

Ένας στους έξι αφρικανούς χριστιανούς αντιμετωπίζει υψηλά επίπεδα δίωξης για την πίστη του.

Ένας στους τρεις ασιανούς χριστιανούς αντιμετωπίζει υψηλά επίπεδα δίωξης για την πίστη του.

Η Βόρεια Κορέα βρίσκεται στην κορυφή της λίστας για 18η συνεχόμενη χρονιά.

Η Αλγερία είχε την υψηλότερη αύξηση σε διωγμούς κατά χριστιανών από έτος σε έτος.

Το Μπαχρέιν και το Τζιμπουτί έπεσαν από τα 50 πρώτα.

Το Πακιστάν και η Νιγηρία κατέγραψαν τη μεγαλύτερη βία κατά των Χριστιανών.

Το Ιράκ και η Μαλαισία παρουσίασαν τη σημαντικότερη βελτίωση από πέρυσι.

Μετάφραση - Επιμέλεια:

Γεωργία Νικολαΐδου

Φοιτ. Τεχνολογίας Τροφίμων Παν. Δυτικής Αττικής

² <https://www.opendoorsusa.org/christian-persecution/world-watch-list/pressroom/>

Μια νύχτα θα 'ρθει...

Ο κόσμος αδημονεί. Αγαπάει το έργο του καλλιτέχνη, τραγουδοποιού και τραγουδιστή και ακούει με πάθος και ενθουσιασμό κάθε τραγούδι του και δεν είναι λίγα αυτά για τα οποία είναι έτοιμος να ξεσηκωθεί, να τραγουδήσει δυνατά, σχεδόν φωνάζοντας, γνωρίζοντας τους στίχους απέξω. Παρ' όλα αυτά υπάρχει αυτό το συγκεκριμένο τραγούδι που το ξέρουν και το περιμένουν όλοι, ακόμα κι αυτοί που έτυχε να έρθουν λόγω της παρέας ή από σπόντα ή από απορία για να δουν ιδίοις όμμασι και να ακούσουν με τα αυτιά τους, να συμμετέχουν κι αυτοί σε αυτό το είδος γιορτής και μπορεί να μη ξέρουν το έργο του καλλιτέχνη, αλλά αυτό το τραγούδι το ξέρουν.

“Φαίνεται σίγουρη για τον εαυτό της και αρκετά ανεξάρτητη η Πακίτα Γκαλιέγο. Ακούστε τι απάντησε όταν τη ρωτήσαμε αν γνώρισε ποτέ το φόβο.

Να η απάντηση: «Δεν τον γνώρισα, και μη με ρωτάτε γι' αυτό παρακαλώ. Είμαι ευαίσθητη σ' αυτό το θέμα»”

Το παραπάνω προηχογραφημένο μήνυμα ακούγεται από τα ηχεία. Δεν πρόκειται για κάποιο μουσικό κομμάτι κι όμως είναι αρκετό για να σκορπίσει τον ενθουσιασμό στα πλήθη που παρακολουθούν τη συναυλία. Αυτό διότι όλοι γνωρίζουν ότι πρόκειται για το *intro* στο τραγούδι που όλοι περιμένουν να ακούσουν. Πριν προλάβει ο ήχος από το μήνυμα να σβήσει, ξεκινάει το όργανο να παίζει. Η ακολουθία των νωτών, η μελωδία αλλιώς, είναι μια από τις πιο αναγνωρίσιμες που έχουν δημιουργηθεί στην Ελλάδα τα τελευταία 20 χρόνια. Ο κόσμος έχει ήδη αρχίσει πότε αρμονικά, πότε πιο γρήγορα και έντονα να προσπαθεί να ακολουθήσει με τη φωνή, με το σώμα, με το χοροπηδητό, με το χορό με την αστείρευτη ανάγκη του να βιώσει θα λέγαμε το τραγούδι, τη δυναμική μελωδία και τους πολλές φορές θα λέγαμε ακατάληπτους στίχους. Υπάρχει κάτι σχεδόν το πρωτόγονο και πρωτόγνωρο στη μελωδία που μοιάζει να μην αφήνει κανέναν αουγκίνητο, σαν μια ιστορία χωρίς λόγια, που όλοι όμως όχι απλώς την έχουν ακούσει, αλλά την έχουν ζήσει, χωρίς να ξέρουν πότε, όμως τους έχει συμβεί, κάποτε πολύ παλιά. Κι αυτή η ιστορία αναγεννιέται και αναβιώνεται μέσα τους, κάθε που ακούνε την αλληλουχία των τόνων που εναλλάσσονται για να αποδώσουν την έμπνευση του καλλιτέχνη, που οδήγησε στην σύνθεση του περίφημου Πεκλιβάνη¹.

Πώς όμως δικαιολογείται και εξηγείται η ζωογόνα δύναμη ενός απλού τραγουδιού; Υπάρχει τελικά κάποιος λόγος, κάποια αιτία που έχει αγαπηθεί τόσο το εν λόγω κομμάτι, υπάρχει πραγματικά ταύτιση του κόσμου με αυτό και αν ναι γιατί; Υπάρχει βάθος ή απλώς μια επιφανειακή έξαρση που δεν εκλείπει άλλωστε στην εποχή μας;

Για να αναλύσουμε και να απαντήσουμε στα παραπάνω ερωτήματα θα ανατρέξουμε σε ένα άλλο θεωρητικότερο και γενικότερο ερώτημα στον χώρο της

τέχνης και συγκεκριμένα της τραγουδοποιίας. Υπάρχει σχέση μεταξύ μουσικής και τέχνης, έμπνευσης του καλλιτέχνη και δημιουργήματος, νόησης και αποτελέσματος, αποτελεί δηλαδή ένα τραγούδι μια ενιαία οντότητα που ξεκινάει από τον ψυχισμό του καλλιτέχνη και την αντίληψη που έχει αυτός για τον ψυχισμό της εποχής του, για να ενωθεί με το δημιουργικό του πνεύμα, τη σκέψη του και τις γνώσεις του για να συγκεραστεί η μελωδία με τους στίχους σε ένα αποτέλεσμα που επικοινωνεί τελικά ένα μήνυμα ολοκληρωμένο και εύγλωττο;

Ξεκινώντας την περιήγησή μας στα δαιδαλώδη μονοπάτια της τέχνης οφείλουμε να εξετάσουμε την αφορμή, όπως την παρουσιάζει ο ίδιος ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου για τη σύνθεση του τραγουδιού.

«Το έγγραφο όταν είδα ότι οι δικοί μου ήταν αποσβολωμένοι από την τηλεόραση. Το αντί είναι δύστροπο σαν όργανο, το μάτι όμως είναι πιο δεκτικό κι ανεκτικό. Οι δικοί μου λοιπόν κόλλησαν με αυτήν κι ιδίως με κάτι σαβούρες σαν τις βραζιλιάνικες σαπουνόπερες. Πολύ αστείο είναι να ηχογραφήσετε ατάκες από τέτοια σίριαλ, το τι πλάκα πέφτει είναι άνευ προηγουμένου. Η γιαγιά μου έχει Αλιτχάϊμερ και συζητάει με τους

ηθοποιούς που παίζουν. Γύρισα κάποια στιγμή – ήμουν στο στρατό κι είχα καιρό να τους δω – και μπαίνω που λένε μέσα στο σπίτι λέω γεια, μου λένε ένα ξερό γεια και γυρίζουν στην τηλεόραση ξανά. Κάθισα και σκέφτηκα να ερχόταν ο αέρας από το βουνό να έφερνε μαζί του τα χαλίκια και τα αγκάθια από το βουνό και να τρύπωνε κάτω από την πόρτα και να τα έπαιρνε όλα μαζί του. Η τηλεόραση είναι χρήσιμη για δυο κατηγορίες πληθυσμού: για τους ανήμπορους ηλικιωμένους και για τα ζευγάρια για να μην φαίνεται η ανία που μπορεί να υπάρχει στη σχέση. Το πλέον τραγικό είναι οι γονείς να βάζουν τα παιδιά μπροστά την τηλεόραση για να τους αφήσουν ήσυχους».

Παρατηρούμε ότι η αφορμή είναι ένα περιστατικό βγαλμένο από την απλή καθημερινότητα μιας συνηθισμένης οικογένειας, το οποίο όμως είναι αρκετό για να ενεργοποιήσει τόσο τα συναισθήματα του καλλιτέχνη όπως εκφράζονται από το θυμό και τη δυσαρέσκεία του για το συμβάν, όσο τη φαντασία του όπως αποτυπώνεται στον οραματισμό αυτού του σαρωτικού ανέμου που θα κατεβεί από το βουνό για να ταράξει τους εν ακηδία θα μπορούσαμε να πούμε ανθρώπους, όσο τη σκέψη του που εκφράζεται εδώ ως κριτική του ρόλου της τηλεόρασης, αλλά και ως νοοτροπίας της σύγχρονης οικογένειας και κοινωνίας απέναντι στην παθητικότητα και τελικά φυσικά τη δημιουργικότητά του που τον οδηγεί να γράψει το εν λόγω τραγούδι.

*Μια νύχτα θα `ρθει από μακριά, βρε αμάν αμάν
αέρας Πεκλιβάνης
να μην μπορείς να κοιμηθείς, βρε αμάν αμάν
μόλις τον ανασάνεις.
Θα `χει θυμάρι στα μαλλιά, βρε αμάν αμάν
κράνα για σκουλαρίκια
και μες στο στόμα θα γυρνά, βρε αμάν αμάν*

1 Στίχοι, Μουσική, Ερμηνεία: Θανάσης Παπακωνσταντίνου

ρητορικά χαλίκια.

Θα κατεβεί σαν άρχοντας, βρε αμάν αμάν
θα κατεβεί σαν λύκος
να πάρει χρώμα και ζωή, βρε αμάν αμάν
της μοναξιάς ο κήπος.
Τα μελισσάκια θα γυρνούν, βρε αμάν αμάν
γύρω απ' τις πολυθρόνες
και το νερό το κρύσταλλο, βρε αμάν αμάν
θα ρέει απ' τις οθόνες.

Αέρα να `σαι τιμωρός, βρε αμάν αμάν
να `σαι και παιχνιδιάρης
κι αν βαρεθεί η ψυχούλα μου, βρε αμάν αμάν
να `ρθεις να μου την πάρεις,
για να κοιτάει από ψηλά, βρε αμάν αμάν
του κόσμου τη ραστώνη,
να ξεχαστεί σαν των βουνών, βρε αμάν αμάν
το περσινό το χιόνι.

Μια νύχτα θα `ρθει από μακριά, βρε αμάν αμάν
αέρας Πεκλιβάνης
να μην μπορείς να κοιμηθείς, βρε αμάν αμάν
μόλις τον ανασάνεις.

Το πρώτο στοιχείο που παρατηρούμε είναι ότι η έλευση του αέρα αυτού πραγματοποιείται κατά τη νύχτα. Νύχτα έρχονται οι εφιάλτες, νύχτα έρχονται όμως και τα όνειρα, νύχτα συνήθως βιώνεται πιο έντονα η μοναξιά, ο πόνος, η απελπισία, νύχτα οι άνθρωποι ανέκαθεν φοβούνταν πιο πολύ, η απουσία του φωτός και ο ύπνος καθιστούσαν την εισβολή ξένων, κλεφτών και δολοφόνων πιο πιθανή. Στην ηρεμία της νύχτας παράλληλα προσεύχονται και οι ασκητές ελπίζοντας στην παρουσία του Θεού στη ζωή τους, νύχτα σαρκώνεται και ο Χριστός, νύχτα και οι ερωτευμένοι ξαγρυπνούν ανυπομονώντας να συναντήσουν τον αγαπημένο ή την αγαπημένη.

Είναι λοιπόν νύχτα εκεί που ηρεμείς και σουχάζεις και σκοτεινιάζει ο κόσμος που ο άνθρωπος έρχεται πιο κοντά στον εαυτό του και αφουγκράζεται καλύτερα για να συλλάβει τα σημαντικά γεγονότα, τις εξάρσεις αυτές που μπορούν να τον αναστήσουν ή να τον καταστρέψουν. Τη νύχτα ή θα κοιμάσαι ατάραχος και βέβαιος ότι τίποτα δε θα συμβεί και τίποτα δε θα αλλάξει, ή νύχτα θα ξαγρυπνάς περιμένοντας να ακούσεις μέσα σου κάτι να σκιρτάει. Νύχτα έρχεται λοιπόν κι ο πεκλιβάνης και δε σε αφήνει να κοιμηθείς, δείχνοντας ότι κουβαλάει μέσα του μια δύναμη που σε αφυπνίζει, σε ξυπνάει. Σημασία έχει επίσης ότι έρχεται από μακριά, από έξω, είτε για να ξυπνήσει αυτούς που κοιμούνται ανύποπτοι ή για να εξάψει, να συναντήσει δηλαδή και να ενεργοποιήσει αυτό που φλέγεται μέσα σε αυτούς που ξαγρυπνούν. Όπως λέει και το τραγούδι όμως, άπαξ και τον ανασάνεις δεν μπορείς να κοιμηθείς. Η απουσία του ύπνου είναι σημάδι άγχους, ανησυχίας ή πολλές φορές βαθείας έντασης και δημιουργικότητας, λαχτάρας και όρεξης, όρεξης για κάτι καινούριο, για δημιουργία, έρωτα και τελικά ζωή.

Θα `χει θυμάρη στα μαλλιά, βρε αμάν αμάν

κράνα για σκουλαρίκια
και μες στο στόμα θα γυρνά, βρε αμάν αμάν
ρητορικά χαλίκια.

Στους επόμενους στίχους παρουσιάζεται ένας ανθρωπομορφισμός του Πεκλιβάνη, καθώς περιγράφεται ότι σαν να είναι άνθρωπος φοράει σκουλαρίκια και στολίδια στα μαλλιά, καθώς και ότι δοκιμάζει το λόγο του μασώντας χαλίκια. Το βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι η μορφή του πλαισιώνεται από τη μία από στοιχεία της φύσης (θυμάρη, κρανά, χαλίκια) θυμίζοντας την εισβολή του πρωτόγονου στοιχείου, τη φύση δηλαδή στη ζωή του ανθρώπου. Συγκεκριμένα είναι το σημείο που η φύση συναντάει την ανθρώπινη προσπάθεια. Θυμόμαστε τους ρήτορες που για να βελτιώσουν την άρθρωσή τους και το λόγο τους για να μπορέσουν να συνδιαλεχθούν και να πείσουν, έβαζαν χαλίκια στο στόμα τους και εξασκούσαν στην άρθρωσή του λόγου τους.

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο πεκλιβάνης είναι ένας άγιος, ενστικτώδης και «τσαμπουκαλεμένος» άνεμος, ο οποίος όμως προϋποθέτει τη συμμετοχή του ανθρώπινου στοιχείου. Το θυμάρη γίνεται στολίδι, τα κρανά σκουλαρίκια και τα χαλίκια όργανα για την εξάσκηση του λόγου. Ο άνθρωπος δηλαδή υπάρχει σαν αποτέλεσμα της φύσης του και της επαφής του με τη φύση, αλλά και της προσπάθειάς του να χρησιμοποιήσει τα προηγούμενα για να δημιουργήσει πολιτισμό.

Θα κατεβεί σαν άρχοντας, βρε αμάν αμάν
θα κατεβεί σαν λύκος
να πάρει χρώμα και ζωή, βρε αμάν αμάν
της μοναξιάς ο κήπος.

Έπειτα βλέπουμε ότι ο Πεκλιβάνης κατεβαίνει σαν άρχοντας και σαν λύκος, δείχνοντας ότι έρχεται να ορίσει τη ζωή μας, τις πράξεις μας. Άρχοντας είναι αυτός που διαφεντεύει τους ανθρώπους, λύκος είναι αυτός που διαφεντεύει στο βουνό, αντίστοιχα ο άρχοντας διαφεντεύει στην πόλη, στον πολιτισμό, ενώ ο λύκος διαφεντεύει στη φύση, δείχνοντας άλλη μια φορά ότι ο Πεκλιβάνης συγκρατεί και τα δύο αυτά στοιχεία της φύσης και του πολιτισμού, είναι βασιλιάς και των δύο. Αυτός λοιπόν θα ορίσει τις ζωές μας, αυτούς στους οποίους θα φυσήξει σε αυτούς θα δώσει εντολές και διαταγές και όσοι τις ακολουθήσουν όπως λέει θα δουν τη ζωή τους που είχε καταλήξει να είναι ένας κήπος γεμάτος μοναξιά, δηλαδή απομόνωση, φόβο και σκοτάδι, να παίρνει χρώμα και να ξαναζωντανεύει, να αποκτά καινούριο ενδιαφέρον.

Τα μελισσάκια θα γυρνούν, βρε αμάν αμάν
γύρω απ' τις πολυθρόνες
και το νερό το κρύσταλλο, βρε αμάν αμάν
θα ρέει απ' τις οθόνες.

Στη συνέχεια ακολουθεί άλλη μια εικονοκλαστική στροφή στην οποία φαίνεται ο τρόπος με τον οποίο ο Πεκλιβάνης ερχόμενος από τη φύση σαρώνει τη ζωή των βολεμένων. Τα μελισσάκια γυρνούν γύρω από τις πολυθρόνες και το νερό ρέει και ξεχειλίζει μέσα από τις οθόνες (τηλεόραση,

υπολογιστής, κινητό). Βλέπουμε δηλαδή ότι ο Πεχλιβάνης σαρώνει τη συμβατικότητα, το βόλεμα, την τεμπελιά, την ακηδία, την αδράνεια, το κλείσιμο στον εαυτό μας και στον προσωπικό μας χώρο, τα σαλόνια της μοναξιάς και της απάθειας γεμίζουν με νερό και μέλισσες.

*Αέρα να `σαι τιμωρός, βρε αμάν αμάν
να `σαι και παιχνιδιάρης*

Ο τραγουδοποιός στη συνέχεια ζητά από τον άνεμο να φέρει δύο χαρακτηριστικά, συγκεκριμένα να είναι τιμωρός αλλά και παιχνιδιάρης, δύο έννοιες σχετικά αντιφατικές. Τιμωρός για να τιμωρήσει τους ράθυμους, ώστε να ξυπνήσουν και να δραστηριοποιηθούν, παιχνιδιάρης, καθώς το παιχνίδι αποτελεί θεμελιώδη έννοια της ανθρώπινης ζωής, ακόμα και φιλόσοφοι έχουν ασχοληθεί με αυτό, καθώς μέσω του παιχνιδιού οι άνθρωποι, από παιδιά ακόμα μαθαίνουν να αντιλαμβάνονται τον κόσμο καθώς και να ενσωματώνουν στον νοητικό και ψυχικό τους κόσμο έννοιες όπως ο πόλεμος, οι ήρωες, οι εχθροί, η χαρά, η συνεργασία, η στρατηγική, η στόχευση, οι κανόνες, το δράμα, η περιπέτεια, οι ρόλοι, τα ταλέντα, οι αδυναμίες, το πείσμα, η προσπάθεια, η αποτυχία και η επιτυχία. Έχει αναφερθεί από ψυχολόγους ότι σε περιόδους πολέμου τα παιδιά συνηθίζουν να επεξεργάζονται τα τραγικά γεγονότα που συμβαίνουν γύρω τους ή και στα ίδια μέσω του παιχνιδιού, αναπαριστώντας όλα όσα συμβαίνουν προκειμένου τελικά να τα αποδεχτούν. Ο συνδυασμός βέβαια της τιμωρίας και του παιχνιδίσματος μας θυμίζει τη στάση που ένας γονιός κρατάει απέναντι στο παιδί του, μια πατρική ή μητρική φιγούρα είναι αυτή που τιμωρεί και ταυτόχρονα μειδιά βλέποντας το παιδί να κάνει λάθη στην προσπάθειά του να ζήσει, να καταλάβει, να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί. Ένας πατέρας είναι αυστηρός με το παιδί που έσπασε το βάζο παίζοντας ποδόσφαιρο μέσα στο σπίτι, αλλά ταυτόχρονα συγκινείται βλέποντας το μικρό παιδί να κλωτσάει γεμάτο ενθουσιασμό και πάθος τη μπάλα δεξιά κι αριστερά. Βλέπουμε δηλαδή ότι ο Πεχλιβάνης φέρει στοιχεία ενός στοργικού γονέα.

*κι αν βαρεθεί η ψυχούλα μου, βρε αμάν αμάν
να `ρθεις να μου την πάρεις,
για να κοιτάει από ψηλά, βρε αμάν αμάν
τον κόσμο τη ραστώνη,
να ξεχαστεί σαν των βουνών, βρε αμάν αμάν
το περσινό το χιόνι.*

Μια ψυχή που έχει κουραστεί είναι ήδη νεκρή και ως εκ τούτου ο Πεχλιβάνης, ο άνεμος της ζωής μόνο να την επιβαρύνει μπορεί, να την πονέσει και τελικά να τη σκοτώσει. Μπορούμε να θυμηθούμε και μια περιγραφή που υπάρχει για την κόλαση. Σύμφωνα με αυτήν, κόλαση είναι η κατάσταση που βιώνει ο άνθρωπος κατά την οποία οι ευεργεσίες του Θεού, τα δώρα του, η χάρις του, με κορωνίδα αυτών την ίδια τη ζωή βιώνονται σαν κατάρτες και καίνε τον άνθρωπο, αντί να τον ανασταίνουν. Αυτός που έχει παραιτηθεί, που έχει απελπιστεί και έχει γίνει έρμαιο της αδράνειας ή χειρότερα των παθών του, καταλήγει να πονά από την ίδια τη ζωή, από κάθε καλό.

Έτσι λοιπόν ο Πεχλιβάνης που αναπαριστά τη ζωή που έρχεται με φόρα να παρασύρει και να αναζωογονήσει, τελικά θερίζει και σκοτώνει αυτόν που δεν είναι έτοιμος να τον υποδεχτεί και μάλιστα βιώνει το θάνατο σαν απελευθέρωση και τη λησμονιά σαν απλό δεδομένο της ζωής που δεν μπορούμε να το ξεπεράσουμε παρά μόνο να το παρατηρήσουμε όπως το χιόνι που λιώνει στα βουνά.

Μπορούμε να θυμηθούμε και το εξής χωρίο της Παλαιάς Διαθήκης:

«Τότε ο Κύριος είπε στον Ηλία: «Βγες αύριο έξω από τη σπηλιά και στάσου στο βουνό ενώπιόν μου, γιατί θα περάσω». Έτσι την άλλη μέρα ένας μεγάλος άνεμος και δυνατός έσχιζε τα βουνά και σύντριβε τους βράχους στο πέρασμά του, αλλά ο Κύριος δεν ήταν μέσα σ' εκείνον τον άνεμο. Μετά τον άνεμο έγινε σεισμός μεγάλος, αλλά ούτε στο σεισμό ήταν ο Κύριος. Μετά το σεισμό ήρθε φωτιά, αλλά ούτε στη φωτιά ήταν ο Κύριος. Και μετά τη φωτιά ακούστηκε ένας ήχος από ελαφρό αεράκι. Εκεί υπήρχε ο Κύριος.»

Σύμφωνα με την ερμηνευτική προσέγγιση, κατά τις συμφορές που συμβαίνουν ο Ηλίας μέσα στο χάος και την αναμπουμπούλα των δυνατών ανέμων, των πυρκαγιών και των σεισμών, έχει τη δυνατότητα να δει τον εαυτό του, να τον γνωρίσει, όλα όσα του είχαν συμβεί, αλλά κι αυτά που έρχονται, καταλαβαίνει ποιος είναι και ποια η θέση του στον κόσμο και όταν έχει συμβεί αυτό, τότε εμφανίζεται ο Θεός μπροστά του με τη μορφή του ελαφρού αέρα. Βλέπουμε ότι ο Ηλίας που ο ίδιος ο Θεός του έχει αποκαλύψει ότι θα έρθει να τον βρει, ξέρει δηλαδή ότι θα έρθει, δεν τον συναντάει μέχρι, μέσα από την αγριάδα της φύσης και της ζωής, μέσω των ξεσηκωτικών ανέμων, πυρκαγιών και σεισμών, να καταλάβει τον εαυτό του. Τότε έρχεται ο Θεός στη ζωή του σαν ένα ήρεμο αεράκι για να τον γαλπνέψει. Όποιος δηλαδή από ατομία και φόβο δεν ανταποκριθεί στο κάλεσμα της ζωής, δεν δοκιμαστεί, ξεσηκωθεί, παλέψει, βιώσει έντονες χαρές και απελπιστικές θλίψεις, όποιος αγνοήσει το δώρο της ζωής, **αυτός και δε θα γνωρίσει ποτέ τη ζωή.**

Επιστρέφοντας στο αρχικό ερώτημά μας που ξεκινάει από την αγάπη του κοινού για ένα συγκεκριμένο τραγούδι και το αν αυτό το τραγούδι τελικά συγκρατεί μέσα στους στίχους και τη μελωδία του κάτι που πραγματικά έρχεται να συναντήσει την ψυχή των ακροατών του θα μπορούσαμε να διατυπώσουμε την άποψη ότι με έναν ασυνείδητο και υπόγειο τρόπο, τρόπο δηλαδή με τον οποίο κατά βάση λειτουργεί η τέχνη, το τραγούδι αυτό κουβαλάει και μεταφέρει την προαιώνια ανάγκη του ανθρώπου για ζωή, πραγματική ζωή, αυτήν που μόνο αν τελικά συναντήσει κανείς το Θεό μπορεί να βιώσει.

Επιμέλεια:

Αλέξανδρος Γκανάς

Διπλωμ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
⊕ Μηχανικών Υπολογιστών Ε.Μ.Π.

Το άρωμα

«...καὶ ὁσμὴ μύρων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα· μύρον ἔκκενωθὲν ὄνομά σου...»

Ἄσμα Ασμάτων κεφ.1 στιχ. 3

«...κι ἡ ευωδιά των μύρων σου εἶναι πιο καλή απ' ὅλα τα ἀρώματα, μύρο χυμένο το ὄνομά σου...» (Μεταγραφὴ Γεωργίου Σεφέρη)

Μια από τις πιο ισχυρές αισθήσεις των ανθρώπων είναι η **ὄσφρηση**. Η ὄσφρηση είναι η αίσθηση ταυτοποίησης ουσιῶν μέσω των πτητικῶν μορίων που εκλύουν. Ο οργανισμός με βάση την εμπειρία του μπορεί να ταυτοποιήσει τί είναι αυτό που μυρίζει, και αυτό, διότι η ὄσφρηση συνδέεται με τη μνήμη μας περισσότερο από όλες τις υπόλοιπες αισθήσεις. Η μυρωδιά δε του καθενός μας είναι εκείνο το μοναδικό αποτύπωμα που χαρακτηρίζει την προσωπικότητα μας. Ευχάριστες ή δυσάρεστες ανιχνεύσεις της ὄσφρησης επιφέρουν στον άνθρωπο τα αντίστοιχα συναισθήματα, γνώσεις και μνήμες.

Ο άνθρωπος όμως από τα πανάρχαια χρόνια εκτός από τις συμβατικές γίνες και χωρίς καμιά επεξεργασία μυρωδιές, υπήρξε και υπάρχει ως κυνηγός εκλεπτυσμένων αρωμάτων. Εκείνων δε των αρωμάτων, των άλλοτε απλών στη βάση τους, άλλοτε δε σύνθετων, που είχαν πολλούς σκοπούς, είτε να του προκαλέσουν ευφορία, είτε να τον θεραπεύσουν, είτε που ως πολύτιμα τα προσέφερε στη λατρεία του Θεού. Το μύρο είναι ένα από αυτά. Για χιλιετίες θεωρούνταν ένας από τους πολύτιμους θησαυρούς της Ανατολής με λατρευτικό προορισμό και θεραπευτικές ιδιότητες. Πρόκειται για μια αρωματική ρητίνη - έλαιο που εκχυλίζεται από τον φλοιό του δέντρου **Commiphora Myrrha**.

Σε πολλούς πολιτισμούς τα ονόματα είναι δηλωτικά της προσωπικότητας, της ψυχής και ίσως και αυτής της φύσης τους. Επομένως, γνωρίζοντας κάποιος το όνομα κάποιου αντικειμένου ή προσώπου, προσδίδονται αυτόματα σ' εκείνον και όλες οι μυστικές προηγουμένως ιδιότητες αλλά και στοιχεία του. Αυτοί είναι οι λόγοι που κάνουν το Θεό να δίδει ένα νέο όνομα, συμβολικό, στον Ιακώβ κατόπιν της νίκης του στην πάλη, αλλά και να κρατά σιωπή στην ερώτηση του Ιακώβ για το ποιο είναι το όνομα Εκείνου με τον οποίο παλεύει, που όμως στο τέλος αντιλαμβάνεται ο Ιακώβ ότι ήταν ο Θεός και για την ακρίβεια ο Λόγος του Θεού (Γένεση κεφ. 32, στιχ. 28-29).

Έρχεται όμως και ο καιρός που ο άνθρωπος μαθαίνει με απόλυτη σαφήνεια και ολοκάθαρα το όνομα Εκείνου που δεν το αποκάλυπτε ο ίδιος άλλοτε στον Ιακώβ. «Καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν» (Λουκ. αἰ 32), παραγγέλλει ο Θεός μέσω του αρχάγγελου Γαβριήλ στην Παναγία. «Καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν

αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. αἰ 21), παραγγέλλει πάλι ο Θεός μέσω του Αγγέλου του στον Ιωσήφ. Το ὄνομά Του σημαίνει στα Εβραϊκά «Σωτήρας».

Το ὄνομα Εκείνου, του Νυμφίου, παρουσιάζεται, στο Ἄσμα Ασμάτων, από τη Νύμφη Του, ως «μύρον ἔκκενωθὲν» στο προανάκρουσμα. Μύρο που άδειασε από σφραγισμένο δοχεῖο. Και εἶναι ἀλήθεια... μύρο χυμένο. Εἶναι ο Ἰησοῦς, ο Λυτρωτὴς και Σωτήρας. Εκείνος που ήρθε στη γη για να σώσει τον άνθρωπο με τη σταυρική Του θυσία, να τον λυτρώσει από τον θάνατο, να τον αποκαταστήσει στην προηγούμενη θέση του και να τον συμφιλιώσει με το Θεό. Να του ξαναθυμίσει σε κάθε επίπεδο την έννοια και την ευλογία της ελευθερίας που του δόθηκε από τον Δημιουργό του. Αυτή είναι η αφορμή βάσει της οποίας, το ὄνομα του Ἰησοῦ Χριστοῦ προκαλεί σε εκείνον που Τον πιστεύει και Τον ακολουθεῖ τόση γλυκύτητα, χαρά και παρηγοριά στην ύπαρξή του.

Και χύνεται το ὄνομα και η παρουσία Του, απλόχερα σαν μύρο, χωρίς να φοβάται να δαπανηθεί. Χωρίς να νοιάζεται μήπως «λερωθεῖ» βγαίνοντας από το «αποστειρωμένο μπουκαλάκι», αυτό της θεότητάς Του, μήπως και συμμειχθεῖ με τους ανθρώπους και τις άλλες «μυρωδιές». Χωρίς να νοιάζεται μήπως εξατμιστεῖ και χαθεῖ η ουσία του. Χύνεται προς όλες τις κατευθύνσεις, δεξιά και αριστερά, σε δίκαιους και άδικους, ὁμοια με τη «βροχή» (Ματθ. 5, 45), σε πρόβατα και ερίφια (Ματθ. 25, 32) για να μη στερηθεῖ κανείς αυτής της χάριτός Του.

Στους μεν, για να επισφραγίσει την επίγεια προσπάθειά τους να μείνουν κοντά στο ὄνομά Του, εκχέοντας τη χάρη, την ευωδιά και τη δύναμη που αποπνέει το ὄνομά Του. Στους δε, αρχικά, για να επωφεληθούν από την γλυκύτητα της ευωδιάς του ονόματός Του και να τον προσεγγίσουν, απορρίπτοντας κατά συνέπεια κάθε άλλο εἶδος «αρώματος» από τη ζωή τους και ακολουθώντας για να ιαθούν από αυτό, καθώς από την αρχαιότητα ήταν ήδη γνωστές οι θεραπευτικές ιδιότητες του μύρου.

Κάτω μένει προσωρινά το «μύρο», ἴσα ἴσα για να φανερωθεῖ στις αισθήσεις τις ανθρώπινες, να γίνει ορατό, απτό, να επιβληθεῖ με τον τρόπο Του και στις άλλες αισθήσεις, να Τον γνωρίσει ο κόσμος, να μάθει τις ιδιότητές Του, να γίνει οικείος τους. Τέλος, εξατμίζεται αφήνοντας την ευωδιά του σε ὅλο το χώρο. Εγκαταλείπει την υγρή φύση του και απομένει μόνο με την αέρια, αρωματίζοντας τον χώρο και ὅλα ὅσα βρίσκονται μέσα σ' αυτόν. Παράλληλα, ὁμως, αφήνει ες αεί έντονη την ανάμνηση της ύπαρξής Του.

Κι ο άνθρωπος είναι εκ φύσεως ευαίσθητος σε αυτή την αίσθηση της ὄσφρησης. Από τα «γεννοφάσκια» του μέτοχος αιώνιας ευωδιάς μέσα στον Παράδεισο, λόγω της μετοχής του στο μυστήριο του ονόματος Του Θεού.

Φωτογραφία: Αγγελική Καλκάνη

Η μυρωδιά, η αδερφή της αναπνοής, ήταν για εκείνον αληθινός τρόπος ύπαρξης. Με την εξορία πλέον καθίσταται ανελέητος κυνηγός των αρωμάτων και κάθε είδους μυρωδιάς, η οποία του υπόσχεται ότι θα καλύψει την ανάγκη του, αυτή της ανακάλυψης του τρόπου ύπαρξής του.

Περιπλανώμενος, ακολουθεί «αρώματα» που εκλύουν πάσης φύσης αντικείμενα, άνθρωποι, στόχοι, όνειρα. Επιδίδεται σ' αυτό το ανελέητο κυνηγητό σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, μέχρι την ύστατη ώρα. Μέσα σ' αυτό το κυνηγητό άλλοτε ακολουθεί όμορφες μυρωδιές, που όμως σπάνια έχουν διάρκεια, χάνουν εύκολα την αντοχή τους ή επικαλύπτονται ακολουθώντας από άλλες με πιο έντονη παρουσία. Συνήθως, δείχνει να αποστρέφεται τις άσχημες μυρωδιές, πολλές φορές όμως, από συνήθεια πλέον, επιτρέπει να ακολουθήσουν κι εκείνες ανενόχλητα την διαδρομή μέσω της όσφρησης και από ένα σημείο και έπειτα να μην τον ενοχλεί η άλλοτε δυσάρεστη και αποκρουστική παρουσία τους.

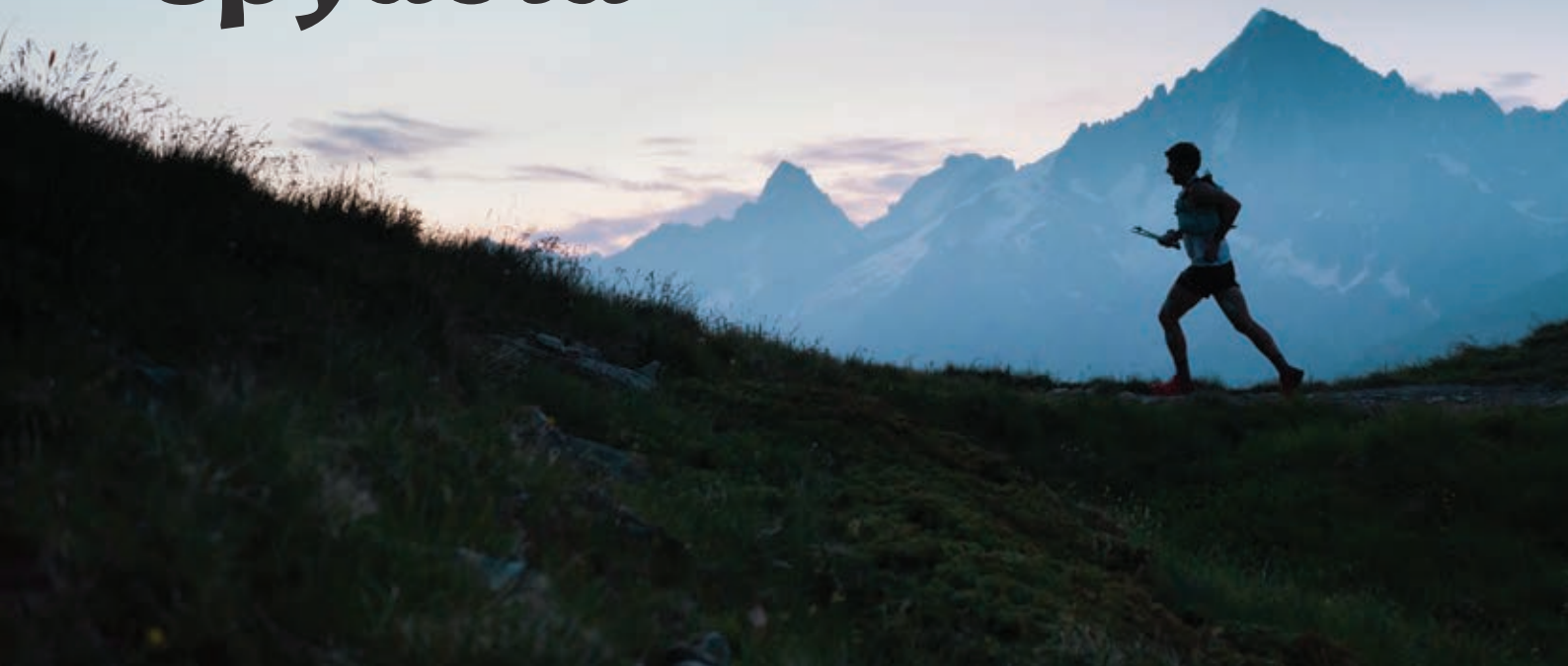
«Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα» (Φιλιπ. 2,9). Ὄνομα το υπέρ παν ὄνομα και κατά συνέπεια μύρον το υπέρ παν μύρον. Αυτό ακριβώς το μύρο, είναι το ὄνομα του Ἰησοῦ Χριστοῦ, του

Σωτήρα των ανθρώπων. Ποιος άραγε δε θα ήθελε να έχει πάνω του το άρωμα του ονόματος του Θεού; Το άρωμα της σωτηρίας του; Ποιος θα αγόραζε και θα έχυne πάνω του αρώματα που θα ήταν αμφίβολης σύνθεσης και ποιότητας; Ποιος δε θα έτρεχε άμα το διαπίστωνε, να πλυθεί με καθαρό νερό και ένα ουδέτερο και χωρίς αρώματα σαποῦνι, εκείνο της Εξομολόγησης, για να φορέσει πάνω του μετά το άρωμα της σωτηρίας του;

Μύρο χυμένο το ὄνομα το Χριστοῦ, που ευλογεί και αγιάζει καθένα που το οσφραίνεται και επιμένει να το «φοράει». Μύρο χυμένο που αρωματίζει κάθε στόμα και γλώσσα που το επικαλείται. Μύρο χυμένο το ὄνομά Του που ευφραίνει κάθε καρδιά που πάνω της είναι χαραγμένο. Μύρο χυμένο που θεραπεύει τις πληγές ὁποιοῦ το αποζητά. Μύρο χυμένο που ταξιδεύει και επαναπροσανατολίζει στην Εδέμ εκείνον που αχόρταγα το συλλέγει.

Επιμέλεια:
Αριστείδης Καλαμπαλίκης
Νομικός

Φυσική άσκηση και πνευματική εργασία

Όλοι έχουμε ακούσει για την άσκηση και για τη σημασία της στη διατήρηση της σωματικής μας υγείας, ωστόσο, όσο αισθανόμαστε ότι κάτι δεν μας «ενοχλεί» σωματικά είναι δύσκολο να συνειδητοποιήσουμε τη σπουδαιότητα της άσκησης και να την κάνουμε μέρος της καθημερινότητάς μας.

Συνήθως, η δυσκολία αυτή είναι μεγαλύτερη για όσους ανθρώπους ασχολούνται με κάποια πνευματική εργασία, είτε αυτό είναι ένα επάγγελμα που απαιτεί πολύωρο διάβασμα και γράψιμο, είτε είναι η ολοκλήρωση μιας φοιτητικής, μεταπτυχιακής ή διδακτορικής διατριβής, εργασία που απαιτεί αρκετό χρόνο μελέτης. Οι άνθρωποι των παραπάνω κατηγοριών είναι τόσο απορροφημένοι με αυτό που κάνουν, που δύσκολα θα διαθέσουν χρόνο για την άσκηση του σώματός τους.

Την απουσία κάθε σωματικής δραστηριότητας έρχεται, βέβαια, να επισφραγίσει και ο σύγχρονος τρόπος ζωής, καθώς έχουμε την δυνατότητα, πλέον, μέσω ενός υπολογιστή ή κινητού να πραγματοποιήσουμε πληρωμές ή να παραγγείλουμε οτιδήποτε χρειαζόμαστε. Ωστόσο, την ίδια στιγμή, ενώ αυτό μας δίνει την δυνατότητα να μειώσουμε τον χρόνο και τον κόπο που χρειαζόμασταν παλαιότερα για το αντίστοιχο ζήτημα, τελικά, καταλήγουμε να μένουμε περισσότερο χρόνο

καθλωμένοι στην καρέκλα του γραφείου μας.

Αφιέρωσε λίγο χρόνο και αναλόγισου μία τυπική σου ημέρα. Σηκωνόμαστε το πρωί από το κρεβάτι και αμέσως καθόμαστε για να πιούμε καφέ και να σερφάρουμε στο διαδίκτυο. Φεύγουμε για τη δουλειά και ξανακαθόμαστε στο αμάξι μας ή τα μέσα μεταφοράς. Στη δουλειά για περίπου οκτώ ώρες (με μικρά διαλείμματα φυσικά) «γινόμαστε ένα» με το καθίσματά μας. Έπειτα, ξανά πάλι στο αυτοκίνητο ή τα μέσα μεταφοράς, ίσως μία συνάντηση με φιλικά πρόσωπα για καφέ, όπου καθόμαστε ξανά, και το βράδυ θα «βουλιάξουμε» στον καναπέ βλέποντας τηλεόραση ή διαβάζοντας κάποιο βιβλίο. Ίσως, τελικά, να πρέπει να αναρωτηθούμε πόσες ώρες της ημέρας βρισκόμαστε σε κίνηση και όχι πόση ώρα καθόμαστε. Θα είναι πιο εύκολο...

Πρόσφατες έρευνες έχουν δείξει ότι περνάμε 9,5 ώρες την ημέρα καθισμένοι σε μια ή περισσότερες καρέκλες, κάτι που σημαίνει ότι περνάμε το 75% του χρόνου μας αδρανείς. Το αποτέλεσμα είναι ότι αλλάζει το σώμα μας αφού «το σώμα μας κάνει ό,τι μπορεί για να έχουμε το είδος του σώματος που χρειαζόμαστε». Αυτό σημαίνει ότι ανάλογα με τη χρήση, οι μύες μας μπορεί να γίνουν δυνατότεροι ή πιο αδύναμοι, όπως και τα οστά μας να γίνουν πιο λεπτά ή πιο πυκνά.

Ο Άνταμ Τσέκραουντ, ερευνητής σε θέματα ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Yale των Η.Π.Α. αναφέρει: «Οι άνθρωποι που γυμνάζονται τακτικά απολαμβάνουν καλύτερη ψυχική υγεία συγκριτικά με όσους απέχουν από τη γυμναστική και αυτό φάνηκε να ισχύει κυρίως για όσους ασκούνται τρεις έως πέντε φορές την εβδομάδα για περίπου 45 λεπτά».

Κάτι που εξηγεί γιατί με την καθιστική ζωή που κάνουμε ο πόνος στη μέση είναι παγκοσμίως η πρώτη αιτία αναπηρίας.

Επιπλέον η γυμναστική, εκτός από τα σωματικά οφέλη, έχει επίδραση και στην ψυχική υγεία του ατόμου. Ο Άνταμ Τσέκραουντ, ερευνητής σε θέματα ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Yale των Η.Π.Α. αναφέρει: «Οι άνθρωποι που γυμνάζονται τακτικά απολαμβάνουν καλύτερη ψυχική υγεία συγκριτικά με όσους απέχουν από τη γυμναστική και αυτό φάνηκε να ισχύει κυρίως για όσους ασκούνται τρεις έως πέντε φορές την εβδομάδα για περίπου 45 λεπτά». Τέλος, σε έρευνα στην οποία συμμετείχαν 6.000 γυναίκες, σε διάστημα 6 έως 8 χρόνων, διαπιστώθηκε ότι σε αυτές που ασκούσαν περισσότερο, υπήρχε λιγότερη εξασθένηση και μαρασμός των γνωστικών ικανοτήτων σε σχέση με τις υπόλοιπες σε ποσοστό μέχρι και 40% που παρουσιάζονταν στις πνευματικές δυνατότητες του εγκεφάλου τους, λόγω της σωματικής άσκησης¹.

Στο σημείο αυτό να αναφερθούμε και στον Άγιο Νεκτάριο και στην ομιλία που εκφώνησε ο ίδιος στις 21-8-1893 στα εγκαίνια του Γυμναστικού Συλλόγου στην Κύμη της Ευβοίας

«Περί Γυμναστικής», στην οποία μάς αναφέρει επιγραμματικά ότι: «Όταν το σώμα πάσχει, όλος ο άνθρωπος πάσχει. Κι επειδή πολλοί παράγοντες επιβουλεύονται την υγεία της ψυχής και του σώματος, “ο άνθρωπος οφείλει να προνοήσει υπέρ της ενισχύσεως αμφοτέρων”. Διότι το σώμα που έχει ευεξία υπηρετεί την ψυχή πρόθυμα και ακούραστα, η δε ψυχή όταν σωφρονεί και υγιαίνει, χειρίζεται και τις δυνάμεις του σώματος με σωφροσύνη».

Είναι ανάγκη να βάλουμε τη γυμναστική στη ζωή μας. Γυμναστείτε τουλάχιστον τρεις φορές την εβδομάδα βελτιώνοντας τόσο την αερόβια ικανότητά σας (με περπάτημα, τρέξιμο, ποδήλατο, κολύμπι κ.λπ.), όσο και την γενικότερη φυσική σας κατάσταση (ευλυγισία, δύναμη, αντοχή). Και μην ξεχνάτε, πριν την έναρξη της οποιασδήποτε αθλητικής δραστηριότητας, να συμβουλευτείτε τον γιατρό και τον γυμναστή σας.

Επιμέλεια:

Χρήστος Μανέτζης

Απόφ. Τμήμ. Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού Α.Π.Θ.

¹ Walk to Remember By Aminda Jacobs, published September 1, 2001

Τελικά, αυτός ενδιαφερόταν περισσότερο για μένα απ' ό,τι εγώ γι' αυτόν. Ήταν συνεπής στη δουλειά του και σε αυτό που μπορούσε να μου προσφέρει. Κι ας ήταν ένα καθαρό παρμπρίζ. Μου το πρόσφερε με την καρδιά του.

Περιμένοντας στο φανάρι

Πρωί, στο δρόμο προς τη Σχολή.

Πράσινο. Επιτέλους!

Βιάστηκα να χαρώ. Σύντομα το βλέπω στο βάθος να δίνει τη θέση του στο πορτοκαλί και το κόκκινο χρώμα. Και το μπροστινό αμάξι να μην έχει μετακινηθεί χιλιοστό. Ουφ! Αυτοί οι δρόμοι της Αθήνας...

Μία μορφή προσέχω από μακριά να περνάει από αυτοκίνητο σε αυτοκίνητο. Τα μελαμψά χαρακτηριστικά του προσώπου φανερώνουν ξενική καταγωγή. Στο κεφάλι καπέλο για τον καυτό ήλιο και στα χέρια το γνωστό κοντάρι καθαρισμού τζαμιών, θλιβερή παροχή για τους οδηγούς στα περισσότερα φανάρια της μεγαλούπολης. Τα βήματά του τον φέρνουν όλο και πιο κοντά μου καλώντας με επιτακτικά να απαντήσω στο δίλημμα. Το στενό μυαλό μου αρχίζει τους υπολογισμούς. Του έδωσα πριν τρεις μέρες. Χθες που πέρασα του αρνήθηκα. Ε, σήμερα μπορώ να του δώσω πάλι. Προτού ολοκληρώσω τη σκέψη μου βλέπω τη βούρτσα να σαπουνίζει λίγο την άκρη του παρμπρίζ, κλασικό μέσο πειθούς. Σηκώνω το κεφάλι και τον κοιτάω. Του κάνω νόημα. «Ελα, συνέχισε.» Με δύο βιαστικές κινήσεις απλώνει τον αφρό και με άλλες δύο τον μαζεύει. Μέχρι να ανοιγοκλείσω τα μάτια μου έχει πάρει τα λίγα ψιλά που του αναλογούν και έχει καθεί από δίπλα μου, βιαστικός να προλάβει κάποιον άλλο οδηγό πριν ανοίξει το φανάρι. Στο μεταξύ, έχω ήδη στρέψει το βλέμμα μου μπροστά, μέσα από το τζάμι. Με έναν αναστεναγμό εκνευρισμού ανάβω τους υαλοκαθαριστήρες. Μια δουλειά σωστή δεν μπορούσε να κάνει, μονολογώ καθώς χάνονται από μπροστά μου υπολείμματα σαπουνάδας. Πιο βρόμικο από πριν μου το άφησε. Αλλά και πάλι, τι γκρινιάζω; Δεν είναι ότι τον είχα και ανάγκη. Εκείνος είναι που βοηθήθηκε από μένα.

Λίγες μέρες αργότερα και πολύ περισσότερα φανάρια πιο κάτω...

Η διασταύρωση διαφορετική αλλά η διαδικασία παραμένει ίδια και απaráλλακτη. Το πρόσωπο άλλο μα το φαινόμενο γνωστό. Σηκώνω το κεφάλι και τον κοιτάω. Του κάνω νόημα. «Ελα, συνέχισε.»

Μα αυτουνού οι κινήσεις δεν είναι μόνο δύο. Είναι πολύ περισσότερες. Η βούρτσα διατρέχει με ζωηράδα και νεύρο πολλές φορές το παρμπρίζ και με ιδιαίτερη επιμονή στα πιο ζόρικα σημεία. Παραξενεύομαι λίγο. Θα έλεγες πως του αρέσει αυτό που κάνει. Το κάνει σωστά, με όρεξη... σχεδόν

με νοικοκυροσύνη. Κι ό,τι δεν μπορεί να απομακρύνει με τον αφρό το βγάζει με το νύχι. Χωρίς βιασύνη. Σταθερά και σχολαστικά. Η καλύτερα... Αρχοντικά! Ναι, αυτή τη λέξη έψαχνα.

Το φανάρι γίνεται πράσινο και αυτός συνεχίζει αμέριμνα. Τελικά το παίρνει είδηση και επιταχύνει. Από πίσω κορναρίσματα. Αντε άνθρωπέ μου, έχουμε και δουλειές! Τη στιγμή που βγάζω το χέρι από το παράθυρο κρατώντας την αμοιβή του, επανέρχεται το κόκκινο, απεικονίζοντας πλήρως και τη δική μου εσωτερική διάθεση. «Ευχαριστώ», του λέω ψυχρά, καθαρά για τυπικούς λόγους, και προχωράω το αυτοκίνητο τα λίγα μέτρα στον άδειο δρόμο μπροστά μου μέχρι το φανάρι.

Δεν πέρασαν μερικά δευτερόλεπτα από τη στιγμή που απομακρύνθηκα και ακούω ξανά τον γνώριμο ήχο, αυτή τη φορά στο πίσω τζάμι και τη βούρτσα να δουλεύει πυρετωδώς. Με είχε ακολουθήσει. Προφανώς, αναλογίζομαι, θέλει να με αποζημιώσει για την καθυστέρηση που μου προκάλεσε. Αυτό μου φτιάχνει κάπως τη διάθεση. Είναι καλοπροαίρετος, λέω μέσα μου. Και ευθύς μου έρχεται στο μυαλό το χαμόγελο με το οποίο είχε απαντήσει στο ξεψυχισμένο «ευχαριστώ» μου. Το παίρνω απόφαση. Ας του δώσω και κάτι ακόμα. Για τον κόπο του και την ευγένειά του. Μα η σαπουνάδα απομακρύνεται και μαζί της απομακρύνεται και ο ίδιος. Προς τα πίσω. Αφαιρώντας μου την ευκαιρία να πράξω αυτό που σκεφτόμουν. Δεν γύρισε να γυρέψει άλλα λεφτά.

Μένω προβληματισμένος. Τελικά, αυτός ενδιαφερόταν περισσότερο για μένα απ' ό,τι εγώ γι' αυτόν. Ήταν συνεπής στη δουλειά του και σε αυτό που μπορούσε να μου προσφέρει. Κι ας ήταν ένα καθαρό παρμπρίζ. Μου το πρόσφερε με την καρδιά του. Μπορεί να ήταν κάτι μικρό, αλλά αυτό είχε, αυτό έδινε. Και δεν το έκανε διεκπεραιωτικά, ίσα να πάρει τα λεφτά και να φύγει, αλλά ουσιαστικά... και με ευσυνειδησία.

Το φανάρι έγινε πράσινο ξανά. Με έναν βαθύ αναστεναγμό βάζω πρώτη. Ποια πίστη και ποιος πνευματικός αγώνας; Πίσω μου άφηνα έναν ξένο των φαναριών που είχε περισσότερη αγάπη από μένα.

Επιμέλεια:

Κωνσταντίνος Κοψίνης

Φοιτ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών @
Μηχανικών Υπολογιστών Ε.Μ.Π.

«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ
καὶ ἀκολουθεῖτω μοι»
(Ματθ. 16, 24)

«Παιδί μου, απαρνήσου πρώτα πρώτα κάθε τι δικό σου.

Κύριε, σου δίνω τα πάντα.

Δεν φθάνει, παιδί μου, να μου δώσεις κάθε τι που σου ανήκει. Θέλω εσένα τον ίδιο. Δός μου την καρδιά σου.

Κύριε, σου δίνω την καρδιά μου. Πάρε την καρδιά μου και όλη μου την ύπαρξη.

Και τώρα, παιδί μου, πάρε το Σταυρό σου. Όχι αυτόν που φαντάζεσαι ή επιθυμείς, αλλά εκείνον που εγώ θα βάλω στους ώμους σου.

Κύριε, δέχομαι όλους τους σταυρούς που θα θελήσης να μου δώσεις. Δός μου τη δύναμη να τους κρατήσω.

Παιδί μου, μη λες τους σταυρούς, σαν να υπάρχουν πολλοί. Δεν υπάρχει παρά μόνο ο σταυρός μου. Και ο σταυρός σου δεν είναι παρά ο δικός μου σταυρός προσαρμοσμένος στο πρόσωπό σου, στις δυνάμεις σου. Μερικοί μιλούν για “μικρούς σταυρούς”. Δεν υπάρχουν τέτοιοι. Σ’ όποια μορφή κι αν είναι, τελικώς πρέπει να φορτωθής το δικό μου σταυρό.

Να τον φορτωθώ λοιπόν, Κύριε, αν μου δώσης την απαραίτητη δύναμη.

Παιδί μου, δεν αρκεί να φορτωθής το σταυρό και να βαδίζης πίσω μου. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι για να με ακολουθήση κανείς είναι απαραίτητο να αίρη το σταυρό μου. Μα πρέπει να με ακολουθήσης ως το τέλος. Ξέρεις πού πηγαίνω: Στο Γολγοθά. Ο σταυρός που φέρω – και που φέρεις – είναι το όργανο της ζωής που έφθασε σε μια θυσία ως το θάνατο. Αφού μεταφέρεις το σταυρό, πρέπει να ξαπλωθής σ’ αυτόν, να καρφωθής, να πεθάνης επάνω του. Θέλεις να μείνης μαζί μου ως το τέλος; Θέλεις να φέρεις το σταυρό μου ως το Γολγοθά; Κι εκεί δεν θέλεις να έχης μετοχή στη σταύρωσή μου;

Κύριε, δεν έχω τη δύναμη να σταυρωθώ μαζί σου.

Παιδί μου, εκείνος που θα χάση τη ζωή του εξ αιτίας μου θα την κερδίση. Ξέρω ότι δεν είσαι έτοιμος. Η θυσία σε τραβά, αλλά δεν είσαι ακόμη ικανός γι’ αυτή. Θα ήθελα να σε προετοιμάσω. Κάθε πρωί δέξου προκαταβολικά το σταυρό που η καινούργια μέρα σου προετοιμάζει. Δέξου τον μέσα στο πνεύμα της ολοκληρωτικής θυσίας του Γολγοθά, σαν ένα ακόμη βήμα προς το τέρμα ενός οδυνηρού δρόμου».

Μοναχού της Εκκλησίας της Ανατολής [Lev Gillet] «Ιησούς: ατενίζοντας τον Σωτήρα»,
Α΄ εκδ. «Ζωή» (1961), Β΄ εκδ. «Δόμος» (1981),
Κεφάλαιο 41, Σταυροί και Σταυρός, σσ. 121-122.
Μετάφραση: Επίσκοπος Βρεσθάνης, Δημήτριος Τρακατέλλης

Φωτογραφία: Βασίλης Λόντος

Η υπομονή του Ιώβ

Ο δίκαιος Ιώβ, είναι ένα από τα σημαντικότερα πρότυπα υπομονής που μπορούμε να εντοπίσουμε μέσα στο σύνολο της Αγίας Γραφής. Η ανάγνωση μάλιστα μέρους του αντίστοιχου βιβλίου, την Καθαρή Δευτέρα στις ορθόδοξες εκκλησίες, φανερώνει τον σπουδαίο ρόλο της συγκεκριμένης αρετής. Αυτό συμβαίνει γιατί, ο κάθε χριστιανός έχει την ανάγκη της υπομονής, για να αντεπεξέλθει στον αγώνα της νηστείας των ημερών της Σαρακοστής. Η υπομονή όμως του Ιώβ, δοκιμάστηκε σε πολύ σκληρότερες καταστάσεις. Παρακάτω, θα προσπαθήσουμε να δούμε, ποιες δοκιμασίες ετοιμάστηκαν για τον Ιώβ και πώς εκείνος παρέμεινε μέσα σ' αυτές, ακλόνητος στις αρχές του.

Ο Ιώβ ήταν ένας από τους πλουσιότερους ανθρώπους της εποχής του. Είχε αμέτρητα ζώα και πολλά παιδιά. Θα περίμενε κανείς, πως σε ένα τόσο πλούσιο και ευτυχισμένο περιβάλλον, δεν θα διέθετε πίστη και αγάπη για τον Θεό. Συνέβαινε όμως ακριβώς το αντίστροφο. Ο Ιώβ εκτός από πλουσιότερος, ήταν και ο ευσεβέστερος του τόπου του (Ιώβ, 1, 1-3). Από έναν μονόλογό του, μαθαίνουμε αναλυτικά ποιες ήταν οι δίκαιες πράξεις του. Σε αντιπαραβολή με άλλους εύπορους, δεν διέπρατε αδικίες σε βάρος των φτωχών. Αντίθετα, νοιαζόταν για τις χήρες και τα ορφανά, ενώ βοηθούσε όσους είχαν ανάγκη. Στις συναντήσεις των αρχόντων της πατρίδας του, κατείχε προεδρική θέση, ποτέ του όμως δεν ήταν αλαζόνας. Σε όλους συμπεριφερόταν με ευγένεια και καλοσύνη. Επίσης, ο Ιώβ, καταδίωκε την αδικία με κάθε μέσο, ενώ πάντοτε δόξαζε τον Θεό για όλα τα αγαθά που κατείχε, χωρίς να υπερηφανεύεται για την ευημερία του (Ιώβ, 29, 1-25).

Αυτή η καλοσύνη του Ιώβ γίνεται γνωστή στα πέρατα. Όμως οδηγεί και τον πονηρό, να ζητήσει από τον Θεό, την δοκιμασία της αγάπης του δούλου Του. Το επιχείρημά του ήταν, ότι αν χάσει τον πλούτο του, αμέσως θα τον βλασφημήσει. Ο Θεός επιτρέπει να πειραχτούν τα υπάρχοντα και τα παιδιά του Ιώβ, απαγορεύει όμως την εξασθένιση της υγείας του. Ως αποτέλεσμα, ο Ιώβ χάνει όλη του την περιουσία μέσα σε λίγες στιγμές. Ληστές επιτίθενται στα κοπάδια του, φονεύοντας τους υπηρέτες του και κλέβοντας τα ζώα του. Ακόμη, ένας θυελλώδης άνεμος χτυπάει το σπίτι που βρίσκονταν τα παιδιά του, σκοτώνοντάς τα και καταστρέφοντας το κτίριο ολοσχερώς. Ο Ιώβ, μαθαίνοντας τα νέα από κάποιους δούλους που επέζησαν, αντί άλλης αντίδρασης, αναγνωρίζει την αδυναμία του ανθρώπου αλλά και την θείκη παντοδυναμία. Τέλος, δεν λησμονεί να δοξάσει τον Θεό, στον οποίο ανήκει σύμφωνα με τα λόγια του, αιώνια ευλογία (Ιώβ, 1, 6-22). Έτσι, μέσα σ' αυτή την φοβερή δοκιμασία, που όλοι λίγο πολύ θα είχαμε λυγίσει, ο Ιώβ υπομένει, χωρίς να χάνει την πίστη του, ούτε την ευσέβεια του.

Όμως το στάδιο των αγώνων του, μόλις είχε αρχίσει. Ο πειρασμός σε μια δεύτερη προσπάθεια κάμψης του φρονήματός του, εμφανίζεται και πάλι στον Θεό. Αυτή τη φορά, ζητάει να του δοθεί η εξουσία, να πειράξει και την σωματική του υγεία. Υποστηρίζει μάλιστα, πως οι άνθρωποι όλα τα δίνουν για το πετσί τους και ότι αν αυτό αρρωστήσει, τότε φαίνεται ποιοι πραγματικά είναι. Ο Θεός για δεύτερη φορά, συγκαταβαίνει σ' αυτήν την επόμενη δοκιμασία. Απαγορεύει όμως στον πονηρό, να πειράξει την ζωή του. Έτσι, εκτός από φτωχός, ο Ιώβ γίνεται και λεπρός. Το σώμα του γεμίζει πληγές που στάζουν αίμα, ενώ παράλληλα του προκαλούν φαγούρα. Σ' αυτή την άθλια κατάσταση, πηγαίνει και κάθεται μέσα σε ένα λάκκο από στάχτη, με μοναδικό του σύντροφο, ένα κεραμίδι για να ξύνεται (Ιώβ, 2, 1-8). Όλοι οι φίλοι του τον έχουν εγκαταλείψει (Ιώβ, 16, 7 και 17, 6). Η γυναίκα του πάλι, του λέει να βλασφημήσει τον Θεό και έπειτα να πεθάνει. Ο Ιώβ όμως, δεν δέχεται να απιστήσει απέναντι στον Δημιουργό του. Συνεχίζει να τον δοξάζει, ακόμη και μέσα στην τωρινή του αφόρητη κατάσταση (Ιώβ, 2, 9-10).

Αλλά, όπως σε κάθε ανθρώπινη περίπτωση, έτσι και στην περίπτωση του Ιώβ, ο Θεός έδωσε τη λύση στις δυσκολίες του. Αφού του αποκάλυψε την παντοδυναμία και την σοφία Του, για να τον πείσει πως το θέλημά Του είναι τέλειο και οι άνθρωποι είναι αδύνατο να το γνωρίζουν (Ιώβ, 38, 39, 40: 6-32 και 41), αποκατέστησε την περιουσία του, διπλασιάζοντάς την, από την αρχική της ποσότητα. Επίσης, επέτρεψε να τον θυμηθούν τα αδέρφια του και οι φίλοι του, που πριν τον είχαν ξεχάσει. Αυτοί με τη σειρά τους, τον συμπόνεσαν για τις συμφορές που πέρασε και σαν δείγμα υποστήριξης, του χάρισαν ο καθένας τους, ένα πολύτιμο δαχτυλίδι και ένα νόμισμα. Ακόμη, τον ευλόγησε, ώστε να τεκνοποιήσει ξανά, πολλούς γιούς και κόρες. Οι τελευταίες μάλιστα, έγιναν οι ομορφότερες γυναίκες της εποχής τους. Τέλος, ο δίκαιος Ιώβ, αξιώθηκε να ζήσει πολλά χρόνια ακόμη, να πεθάνει σε βαθιά γεράματα και να προλάβει να δει παιδιά και από τα εγγόνια του (Ιώβ, 42, 10-16).

Είδαμε λοιπόν συνοπτικά, τις σκληρές δοκιμασίες που υπέμεινε ο Ιώβ. Καταλάβαμε πως λόγω της υπομονής του, μπόρεσε να αντεπεξέλθει στο βαρύ φορτίο τους. Μπορούμε έτσι και εμείς να παραδειγματιστούμε για τη δική μας ζωή. Στις δυσκολίες μας, θα πρέπει να δοξάζουμε τον Θεό, να υπομένουμε και κυρίως, να ελπίζουμε!

Επιμέλεια:

Χρήστος Χατζής

Φοιτ. Κοινωνιολογίας Παντείου Πανεπιστημίου

Στις δυσκολίες μας,
θα πρέπει να
δοξάζουμε τον Θεό,
να υπομένουμε και
κυρίως, να ελπίζουμε!

Ο κόσμος μόνο όταν τον μοιράζεσαι υπάρχει

- Ε ναι, τελικά ο καθένας ζει στον κόσμο του δεν εξηγείται αλλιώς!, είπε φανερά νευριασμένη η Μαρία μπαίνοντας στο δωμάτιο.

- Όπα ώπα χαλάρωσε, τι έγινε;, ρώτησε η Νίκη που καθόταν οκλαδόν στον καναπέ του φοιτητικού τους σπιτιού διαβάζοντας Φαρμακολογία.

- Τι να γίνει μωρέ, αυτός ο κόσμος όσο πάει και τρελαίνεται! Διάβασέ τα καλά αυτά που κρατάς γιατί θα χρειαστούν σε όλη την ανθρωπότητα!, της είπε δείχνοντας το βιβλίο της.

- Ποια μωρέ θα χρειαστούν; Τα φάρμακα; Τι έπαθες, θα μου πεις;, ρώτησε η Νίκη όλο αγωνία την φίλη της που πρώτη φορά στην δεκαετία που την ξέρει την βλέπει σε τέτοια κατάσταση.

Η Μαρία έκατσε δίπλα της και άρχισε να της εξιστορεί με λεπτομέρειες όσα συνέβησαν στη σχολή της και την είχαν ταραξει. Μετά από αρκετή ώρα ανάλυσης, τα σύννεφα θυμού στο μυαλό της Μαρίας άρχισαν να εξαφανίζονται.

- Έχεις δίκιο, δεν το είχα σκεφτεί από αυτή την οπτική, δήλωσε και συνέχισε: έτσι κι αλλιώς δεν περιστρέφεται όλος ο κόσμος γύρω από εμένα... Σ' ευχαριστώ.

- Σιγά τι έκανα, απλά βάλουμε μαζί σε μια σειρά τις σκέψεις σου, είπε ήρεμα η Νίκη.

- Τι θα έκανα αν δεν είχα κι εσένα πες μου!, είπε η Μαρία αγκαλιάζοντας την φίλη της.

- Θα επιζούσες και πάλι, απλά θα ήσουν εγκλωβισμένη στον μικρόκοσμό σου και όλοι μετά θα έλεγαν για σένα πως ζεις στον κόσμο σου και θα έκανες όσα τώρα κοροϊδεύεις και...

- Φτάνει!, τη διέκοψε η Μαρία.

Χαμογέλασαν και οι δύο εκτιμώντας μια στιγμή τη φιλία τους.

- «Ο κόσμος μόνο όταν τον μοιράζεσαι υπάρχει», Τ.Λειβαδίτης. Το 'χεις ακούσει ποτέ;, είπε η Νίκη.

- Ναι, πολλές φορές έχει βρεθεί μπροστά μου. Τι με αυτό;

- Να, εμένα πάντα με προβληματίζε. Δηλαδή, ο κόσμος θα σταματήσει να υπάρχει αν δεν τον μοιραστείς; Όλοι μας δεν έχουμε θέματα που δεν μοιραζόμαστε με κανέναν, παρά μόνο με τον πνευματικό μας και αν; Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αυτά τα θέματα;

- Μ' έκαψες χριστιανή μου, τι συλλογισμός είναι αυτός;

- Πρόσεξέ με. Έστω ότι αποδεχόμαστε πως ο καθένας από εμάς

έχει την δική του οπτική γι' αυτόν τον κόσμο. Κάποιες οπτικές συγκλίνουν κάποιες άλλες όχι. Είναι υγιές ως εδώ, σωστά;

- Υποθέτω.. Για συνέχισε.

- Αλλά ο κόσμος γύρω μας είναι αυτός που είναι ανεξάρτητα με το πώς τον βλέπουμε, σωστά;

- Σωστά.

- Άρα συνεχίζει να υπάρχει no matter what.

- Yes sir!

- Επομένως ο φυσικός κόσμος δεν εξαρτάται από το πώς τον βλέπουμε εμείς άρα ο Λειβαδίτης δεν ξέρει τι λέει.

- Ο φυσικός. Ο πνευματικός κόσμος; Ο εσωτερικός; Τι γίνεται με αυτούς;

- Ναι είναι κι αυτοί...

- Να σου πω πώς το καταλαβαίνω. Όπως σήμερα μοιράστηκα μαζί σου αυτό που ένιωθα και εσύ με βοήθησες να ηρεμήσω την ταραχή μου, αυτή η βοήθεια από μέρους σου και το μοίρασμα από μέρους μου είναι που κάνουν αυτόν τον κόσμο να υπάρχει.

- Τώρα μ' έκαψες εσύ. Τι εννοείς;

- Βρε παιδί μου, αν δεν υπήρχε αυτή η κοινωνία μεταξύ μας, αυτή η επικοινωνία αν θες, δε θα μάθαινα από εσένα κι εσύ από εμένα.

- Άρα δε θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον αν μέναμε στους μικρόκοσμούς μας; Εκεί το πας;

- Ακριβώς! Αν κλεινόμαστιαν όλοι στις σκέψεις μας και σε αυτό που θεωρούμε σωστό τότε θα μέναμε όλοι στεγνές και άγονες μονάδες. Όχι αγάπη, όχι ελεημοσύνες, όχι θυσία για τον αδερφό, όχι Γολγοθάς, όχι στεφάνι.

- Βλέποντάς το δηλαδή από πνευματική σκοπιά, ο «κόσμος» του Λειβαδίτη είναι η κοινωνία των πιστών και το «μοίρασμα» είναι οι πράξεις αγάπης μεταξύ των πιστών;

- Ε ναι, νομίζω ναι.

- Και ο κόσμος πιστών –απίστων; Εκεί δεν υπάρχει μοίρασμα;

- Χμ... Μήπως το μοίρασμα εκεί είναι η ιεραποστολή;

- Ναι, μάλλον! Άρα, ο κόσμος που μοιραζόμαστε είναι το τι έχουμε μέσα μας, και το μοιραζόμαστε με τους υπόλοιπους πιστούς τόσο για να πάρουμε όσο και για δώσουμε! Καλά τα κατάλαβα;

- Ναι! Ακριβώς επειδή μοιραζόμαστε αυτό που έχουμε μέσα μας Πρέπει να φροντίζουμε το μέσα μας να είναι γεμάτο με αγάπη Χριστού, για να είναι υγιές, ορθό και για να αξίζει να

μοιραστεί, συμπλήρωσε με αμείωτο ενδιαφέρον η Μαρία.

- Έτσι ναι, βγαίνει νόημα!, είπε ενθουσιασμένη η Νίκη.

- «Πρέπει να προσέχω το μέσα μου. Να δημιουργώ τον δικό μου μικρόκοσμο με αρχή το Ευαγγέλιο. Μόνον έτσι, όταν ο αδερφός μου θα μοιράζεται μαζί μου τον δικό του μικρόκοσμο θα μπορώ με αγάπη και φόβο Θεού να τον στηρίζω και να τον βοηθάω! Μόνον έτσι θα μπορώ με σεβασμό να στέκομαι στο πλάι του αδερφού μου. Κι έτσι μόνο υπάρχει ο κόσμος... η κοινωνία της εκκλησίας δηλαδή.», είπε με ορθάνοιχτα μάτια η Νίκη.

- ΜΠΟΥΜ!, είπε η Μαρία περιγράφοντας με τα χέρια της μια υποτιθέμενη έκρηξη στο κεφάλι της. Συμπλήρωσε έπειτα:

- Τώρα που το βρήκαμε περιμένω να με πληρώσεις για τις υπηρεσίες μου με ράβδους χρυσού!

- Άνοιξε το ψυγείο, πήρα την αγαπημένη σου μπύρα, της

είπε σοβαρά η Νίκη.

- Αλήθεια;! Ξεφώνισε όλο χαρά η Μαρία. «Γι' αυτό σ' αγαπώ!», είπε και σηκώθηκε από τον καναπέ.

- Η Νίκη χαμογέλασε και αναλογίστηκε: «Ίσως ο κόσμος που αξίζει να μοιραζόμαστε να είναι μόνο οι σχέσεις αγάπης με τον αδερφό. Ίσως ο μόνος κόσμος που υπάρχει πραγματικά να είναι η εν Χριστώ αγάπη.»

Και νιώθοντας ανακούφιση, επέστρεψε στο βιβλίο φαρμακολογίας.

Επιμέλεια:

Χρυσούλα Ζαγκότι,

Απόφοι. Τμήμ. Οικονομικής Επιστήμης, Πα.Πει

ΛΟΓΟΥ ΧΑΡΙΣ

Παγωτό βανίλια

Κάθε Παρασκευή τελείωνε τὸ μάθημα στις 7.30 τὸ ἀπόγευμα. Ἦταν τὸ κλείσιμο τῆς ἑβδομάδας. Ἰλίσια. «Καλὸ σαββατοκύριακο», ἢ τσάντα στὴν πλάτη, γρήγορο τύλιγμα στὸ μάλλινο κασκόλ, ἀκουστικά, καὶ ξεκινούσε τὴν βόλτα. Κάθοδος πρὸς τὸ κέντρο. Παρασκευή, 7.30, Ἰλίσια. Τὰ μαγαζιά ἀκόμα ἀνοιχτά. Κάθοδος πρὸς τὸ κέντρο, συμφοιτητές της στὸν δρόμο γιὰ τὶς φοιτητικές ἐστίες. Αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχία γίνανε παρέα. Φορᾶνε all star οἱ φοιτητές -ἀπὸ τὸ Λύκειο τὰ ἔχουν. Τὴ βγάζουν μὲ κανένα εικοσάρι τὴν ἑβδομάδα. Προχωρᾶ.

Περπατάει, περπατάει. Δεξιά τὸ μικρὸ μαγαζὶ τῆς μοδίστρας, στὸ τζάμι γράφει μὲ γράμματα παλιακὰ «Επιδιορθώσεις-Μεταποιήσεις», ἢ μοδίστρα φορᾶει γυαλιὰ χαμπλά στὴ μύτη της, γαζώνει καὶ ρίχνει ρυθμικὲς ματιὲς στοὺς περαστικούς, τεντώνοντας τὰ φρύδια, χωρὶς ὅμως καθόλου νὰ σηκώνει τὸ κεφάλι. Σηκώνει λιγάκι τὸ βλέμμα, σχεδὸν μηχανικὰ, κάθε ποὺ πατάει τὸ πεντάλ.

Ἐκείνη φορᾶ ἀκουστικά καὶ περιμένει τὸ σῆμα τῆς ἐκπομπῆς - δὲν εἶναι ἀκόμα ὥρα, πιδὲ μετά. Περιμένει ἐκείνη τὴν φωνή, χωρὶς πρόσωπο, ποὺ ἀνοίγει ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια, τὴν ἴδια ὥρα, τὰ ἀπογεύματα τῶν καθημερινῶν. Προχωρᾶ.

Προχωρᾶ καὶ προχωρᾶ καὶ κατεβαίνει μέχρι νὰ φτάσει στὴν μεγάλη συμβολή. Ἰσια ἀπέναντί της καὶ ψηλὰ τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Λυκαβηττοῦ. Ἐκεῖ ψηλὰ ἔχει ἀφήσει τὰ βράδια ποὺ χάζεψε πιάτο τὴν Ἀθήνα μέσα ἀπὸ τὸ παρμπρίζ - ἢ μηχανὴ ἀναμμένη, νὰ φέρνει τουλάχιστον λιγάκι ζέστη τὸ καλοριφέρ. Ἰαλοκαθαριστῆρες στὴν πρώτη σκάλα-σκουπίζουν ἀραιὰ τὶς σταγόνες, τὶς συσχηματίζουν σ' ἓνα ἀπόνερο καὶ τὶς ἐξαφανίζουν. Κι ἔρχονται κι ἄλλες, καὶ δῶσ' του πάλι. Κοιτάει τὸν Λυκαβηττό. Ἐχουσε μείνει ἐκεῖ τ' ἀτέλειωτα ξενύχτια, τὰ τσίγκινα κουτάκια μπύρες στὴν θέση τοῦ συνοδηγοῦ καὶ τ' ὄνομά της γραμμένο στὸ τζάμι μὲ τὸ δάχτυλο. Φοροῦσε καὶ τότε τὸ ἴδιο μάλλινο κασκόλ. Ἐχουσε μείνει ἐκεῖ τὰ βράδια τοῦ καλοκαιριοῦ στὰ παγκάκια, ἀκούγεται ἀπομακρυσμένη ἢ συναυλία -δὲν ἀνεβήκαν στὰ βραχάκια τελικά- τραγουδᾶνε ἐκεῖ, τρῶνε παγωτὸ βανίλια πύραυλο καὶ φυσάει πολὺ. Ὁ ἀέρας φέρνει τὰ μαλλιά της στὸ πρόσωπο καὶ φοβᾶται μὴν τύχει κι ἀσπρίσουν λιγάκι κι ἐκεῖνα ἀπὸ τὸ παγωτό. Τὸ τρώει στὰ κλεφτά.

Κοιτάει τὸν Ἄη Γιώργη καὶ εἶναι ἐκεῖνες οἱ στιγμὲς ἐκεῖ. Ξυπνοῦν κάθε ποὺ χτυπάει ἡ καμπάνα του, σηκώνονται ἀπὸ τὸ φῶς τῶν λιγοστῶν κεριῶν ποὺ ἀνάβουν οἱ περαστικοί. Γιὰ λίγο. Σβήνουν καὶ ξαναάβουν: ἀναβοσβήνουν σὰν τὰ φωτάκια ποὺ χάζεψε ἀπ' τὸ παρμπρίζ. Ζοῦμε στὸν ἴδιο κόσμον μ' αὐτὸς ἀνήκει στὸν καθένα μας μοναδικά. Ζοῦμε στὸν κόσμον τὸν κρυμμένο τὸν δικό μας, τὸν πλασμένο ἀπὸ βλέμματα, δάκρυα, ἀπὸ τρεῖς νότες καὶ λίγα ψίχουλα στὰ χέρια, ἀπὸ τὶς λάσπες στὰ παπούτσια μας καὶ τ' ἀναπάντητα μηνύματα, ἀπ' ὅσα ἔκλεισαν καλὰ μέσα σὲ ξύλινο σεντούκι, ἀπὸ τσαλακωμένα εἰσιτήρια καὶ μερικὰ ψιλὰ ποὺ ξέμειναν σὲ τσέπες καὶ σὲ τσάντες, ἀπὸ σημειώσεις δυσανάγνωστες στὶς τελευταῖες σελίδες τῶν τετραδίων μας.

Προχωρᾶ. Κατεβαίνει τὴν Βασιλίσσης Σοφίας καὶ στρίβει στὴν Φιλελλήνων. Πλάκα. Τὰ ξέρει τὰ στενά ἓνα πρὸς ἓνα. Ἡ Μνησικλέους θα 'χεῖ κόσμον τέτοια ὥρα στὰ σκαλιά. Μαγαζιά μικρὰ μὲ κοσμήματα καὶ παραδίπλα ἄλλα μὲ τουριστικὸ πλαστικό. Προχωρᾶ. Περνάει ἀπὸ τὸν Ραγκαβά. Εἶναι ἐκεῖ τὰ κυριακάτικα πρωινά: Τὸ φῶς λειψό. Δὲν ἔφυγε ὁ παπὰ Γιάννης, εἶναι ἐκεῖ, θυμιάζει. Δι' εὐχῶν. Καφὲς ἑλληνικὸς στὸ μικρὸ «ἀρχονταρῆκι» ἢ στὴν αὐλή, ὅταν ἀνοίγει ὁ καιρὸς. Ἡ κυρία Νίκη κοιτᾶ πάντα μὲ ἀγωνία μήπως τυχὸν καὶ πέσαν κάτω τρίμματα ἀπὸ τὰ κουλουράκια. Ὁ καφὲς «τοῦ πάτερ» στὸ γκριζωπὸ φυτζάνι, νερό, τυροπιτάκια μὲ σουσάμι καὶ μιὰ κουταλιὰ κυδῶν γλυκὸ στὸν δίσκο ποὺ τὸν περιμένει. Εἶναι ἐκεῖ τὰ κυριακάτικα πρωινά. Εἶναι ἐκεῖ. Τὰ βρίσκει κάθε ποὺ περνάει, τὰ ξεσκονίζει, τὰ βάζει στὴν θέση τους καὶ προχωρᾶ. Προχωρᾶ.

Καὶ Προχωρᾶ. Περνᾶ ἀπὸ τὴν Τίμια Ζώνη. Μυρίζει λιβάνι τὸ στενό. Τὸ μικρὸ καντήλι μεγαλώνει καὶ μικραίνει τὴν σκιά του στὸν τοῖχο, ὅταν μπαίνει ἀέρας καὶ γαργαλεῖ τὴν φλόγα του.

Κόβει ἀπ' τὰ στενά. Ἐρμοῦ. Κόσμος, περπάτημα, ἢ τσάντα μπροστά, δυό-τρεῖς γνωστοί, λατέρνα καὶ ἀπέναντι ὁ κουλουράς -περίσεψαν πολλὰ ἀπ' τὸ πρωί, παραδίπλα ἀνοίγει ὁ πάγκος μὲ τὰ χάλκινα κοσμήματα.

Καπνικαρέα. Χαιρετισμοί. Εἶναι ἀκόμα ἐκεῖ οἱ Παρασκευὲς τῆς Σαρακοστῆς, δὲν τὶς πείραξε κανεὶς. Τῆ ὑπερμάχῃ. Κόντογλου - τέχνη ἑλληνική. Περπάτημα μ'

Φωτογραφία: Ελένη Μαυρίδη

ὅποιον συναντάει κάθε φορά στην ἀκολουθία. Γρανίτα στην Ἀνδριανού. Ἀριστερὰ περνάει ὁ ἠλεκτρικός, πολλοὶ δὲν ξέρουν τὸν ναὸ τοῦ Ἡφαιστου. Ἀποστόλου Παύλου καὶ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου. Τὰ καλοκαίρια παίζει ἔξω ἀπὸ τὸ Μουσεῖο σαντούρι περσικό. Πλακόστρωτο. Ὁ πεζόδρομος, ἄλλοτε γεμάτος καὶ ἄλλοτε ὀλιγόφωτος καὶ ἀδειανός, τὸ πρωὶ μὲ τὸν ἥλιο νὰ ποτίζει μὲ φῶς καὶ ἐνέργεια, νὰ δίνει ζωὴ στ' ἀργοκίνητα πέλματα, νὰ ρυτιδιάζει τὸ μέτωπο ἐκεῖ πού τὰ κτήρια δὲν ἰσκιάζουν.

Ἀριστερὰ οἱ λευκὲς ἀναμνήσεις -ἐν μέρει συντετριμμένες- νὰ μαρτυροῦν τὸν ζωντανὸ ἀρμό τοῦ τότε μὲ τὸ τώρα, νὰ φωτοσυνθέτουν θυμίζοντας ὅτι τὸ φῶς θὰ μεταποιεῖται καὶ τότε καὶ τώρα καὶ πάντα.

Δὲν σταματᾷ νὰ προκαλεῖ αὐτὴ ἡ ἴδια, ἡ ὀλόιδια διαδρομὴ. Ξυπνᾷ ἀναμνήσεις, γεννᾷ φαντασία, ἀνασταίνει τὰ παιδικὰ βήματα στὰ σκαλοπάτια τοῦ Ἰωδείου, τὶς ἐφηβικὲς ἀνησυχίες, τὶς φοιτητικὲς περατζάδες, τὶς ἀτέλειωτες συζητήσεις, τὶς δαιδαλώδεις σκέψεις πού πλαισίωσε. Μετρὸ Ἀκρόπολη κι ἐπιστροφή.

Ἡ μικρὴ τῆς πόλη. Βήματα. Σταυροδρόμια. Σταυροδρόμια ἀγαπημένα... ἀπὸ ἐκεῖνα «πού συναντιόμαστε καὶ ὕστερα χανόμαστε». Μαγεμένα; Ἴσως! Πάντως σίγουρα σημαδεμένα... Σταυροδρόμια πού ἀφηγοῦνται μικρὲς ἱστορίες, πού κρατοῦν μυστικά, πού ὑγραίνουν τὰ μάτια, πού

σοῦ θυμίζουν ν' ἀγοράσεις τὸ cd πού ποτὲ δὲν ἀγόρασες καὶ ὅτι πάει πολὺς καιρὸς πού δὲν εἶδες κάποιον. Σταυροδρόμια καὶ σημεῖα πού ἔχουν χρῶμα καὶ σχῆμα, πού μιλοῦν καὶ θὰ μιλοῦν. Σταυροδρόμια πού γέννησαν καὶ σπίτωσαν χαρὲς καὶ λύπες καὶ λόγια καὶ πράξεις, στιγμές, λεπτά, ὥρες καὶ μέρες.

Πέφτει τὸ σῆμα:

«Ἄσπρο πάτο καὶ μετὰ ἀπὸ μᾶς,
καλὰ νὰ ξέρεις, τὸ φεγγάρι
τὸν ἀνοικτὸ του κύκλο
θὰ γράφει σταθερά»

Διαβαίνει ἡ ζωὴ μας καὶ πάει. ἔχει τίτλο τὸ τραγοῦδι.

Ἡ ἐκπομπὴ ἀρχίζει.

Μὰ δὲν ἐκπέμπει μόνον ὁ σταθμὸς.

Ἐκπέμπουν οἱ σταθμοὶ – οἱ μεγάλοι σταθμοὶ μας.

Πομποὶ καὶ δέκτες. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ κῶρος, ὁ χρόνος.

Διαβαίνει ἡ ζωὴ μας καὶ πάει...

Επιμέλεια:

Σοφία Μπουγᾶ

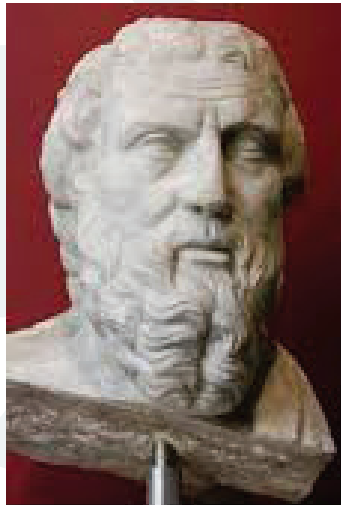
Μεταπ. Φοιτ. Φιλολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Συμβαίνουν...

Επίτιμος Συγκλητικός της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας, Αναστάσιος

Ο Αρχιεπίσκοπος Τυράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας κ. Αναστάσιος αναγορεύτηκε Επίτιμος Συγκλητικός της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών, σε επίσημη τελετή που πραγματοποιήθηκε παρουσία εκατοντάδων επιστημόνων από όλο τον κόσμο στο Πανεπιστήμιο του Σάλτσμπουργκ στην Αυστρία. Πρόκειται για την ανώτερη βαθμίδα της εν λόγω Ακαδημίας, για την οποία ο Αρχιεπίσκοπος προτάθηκε αρχικά από μέλη της Ακαδημίας Τυράνων. Η πρόταση αναγόρευσής του έγινε ομόφωνα αποδεκτή από τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας

α Επιστημών και Τεχνών, στην οποία συμμετέχουν 1.900 επιστήμονες από όλη την Ευρώπη και μεταξύ αυτών 32 κάτοχοι Νομπέλ.

Η δικαίωση του Ηρόδοτου: Βρήκαν τα πλοία που περιέγραφε 2.469 χρόνια πριν

Την ακρίβεια των περιγραφών του μεγάλου ιστορικού Ηρόδοτου επιβεβαίωσε η ανακάλυψη ενός καταπληκτικά συντηρημένου ναυαγίου στα νερά γύρω από το βυθισμένο λιμάνι του Θώνης - Ηρακλείου. Ο Έλληνας ιστορικός έκανε λόγο στα γραπτά του για ασυνήθιστα ποταμόπλοια στο Νείλο, τα «baris», τα οποία παρατήρησε κατά το ταξίδι του το 450 π.Χ στην Αίγυπτο. Έχοντας παρακολουθήσει την κατασκευή ενός τέτοιου πλοίου, ο Ηρόδοτος αφιερώνει 23 γραμμές της ιστορίας του στην περίπλοκη κατασκευή τους. Για αιώνες, οι μελετητές υποστήριζαν ότι τέτοια πλοία δεν υπήρξαν, καθώς δεν υπήρχαν αρχαιολογικά στοιχεία. Όμως, τα νέα αυτά ευρήματα δείχνουν πως κάθε λεπτομέρεια στην περιγραφή του Ηρόδοτου και η ανάλυση από λέξη σε λέξη του κειμένου του αντιστοιχούν ακριβώς στα αποδεικτικά στοιχεία, δικαιώνοντας τον ιστορικό.

Οι απόψεις των Ευρωπαίων για τη θρησκεία, τον πολιτισμό και τη διαφορετικότητα

Σύμφωνα με έρευνα του Pew Research Center στην Ουάσιγκτον, οι κάτοικοι της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης εμφανίζονται πολύ πιο πιστοί από τους Δυτικοευρωπαίους, με την πλειοψηφία των ενηλίκων της Αρμενίας (79%) και τη Γεωργίας (72%) να δηλώνουν ότι πιστεύουν με απόλυτη βεβαιότητα στο Θεό. Αντίθετα, η Γαλλία (11%), η Ελβετία (11%) και η Γερμανία (10%) ήταν οι χώρες με τη μικρότερη βεβαιότητα αναφορικά με την ύπαρξη του Θεού. Στη χώρα μας, 6 στους 10 Έλληνες δήλωσαν ότι είναι απολύτως βέβαιοι ότι ο Θεός υπάρχει. Επίσης, πάνω από τους μισούς

ενήλικες στην Ελλάδα, τη Βοσνία, την Αρμενία, τη Γεωργία και τη Ρουμανία δήλωσαν ότι η θρησκεία είναι πολύ σημαντική στη ζωή τους, σε σύγκριση με περίπου έναν στους 10 ενήλικες που τόνισε τη σημασία της θρησκείας στη Γαλλία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά πολιτών να δηλώνουν ανοικτά ότι δεν πιστεύουν στο Θεό ήταν η Τσεχική Δημοκρατία (66%), η Σουηδία (60%), το Βέλγιο (54%) και η Ολλανδία (53%). Τέλος, διαπιστώθηκαν διαφορές αναφορικά με τη στάση των πολιτών απέναντι στους Μουσουλμάνους και στην πεποίθηση των χωρών για την ανωτερότητα του πολιτισμού τους, με το αντίστοιχο ποσοστό στην Ελλάδα να φτάνει το 89%.

Ελληνικές καμπάνες θα πηξούν στα λημέρια του ISIS

Στη νέα Συρορθόδοξη Εκκλησία στο Ερμπίλ, την πρωτεύουσα του ιρακινού Κουρδιστάν, τα αρχαία Άρβηλα, θα χτυπήσουν οι καμπάνες της Ορθοδοξίας. Η Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος έπειτα από σχετικό αίτημα του ελληνικού ΥΠΕΞ θα δωρίσει τους κώδωνες για την κατασκευή του νέου

καθεδρικού ναού στην περιοχή Ερμπίλ – Ανκάουα, εκεί όπου βρήκε καταφύγιο μέρος της χριστιανικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένου του Συρορθόδοξου Αρχιεπισκόπου Νικόδημου, επισκόπου Μοσούλης, Κιρκούκ και Κουρδιστάν μετά τις επιθέσεις του Ισλαμικού Κράτους. Ο Αρχιεπίσκοπος Νικόδημος ήταν ο τελευταίος θρησκευτικός ηγέτης που εγκατάλειψε τη Μοσούλη, ενώ οι μαχητές του Ισλαμικού Κράτους ήταν μόλις 300 μέτρα από το Επισκοπικό του Μέγαρο. Το χριστιανικό στοιχείο απομακρύνθηκε βίαια από την περιοχή και 1200 οικογένειες εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Ερμπίλ, όπου γίνεται προσπάθεια να κρατηθεί ζωντανή η χριστιανική κοινότητα.

Τάσος Νούσιας: «Η σχέση μου με το Θεό»

Ο διακεκριμένος ηθοποιός Τάσος Νούσιας σε συνέντευξή του στην εφημερίδα Ορθόδοξη Αλήθεια μίλησε για τη σχέση του με το Θεό και για το πώς η θρησκευτική πίστη έχει επηρεάσει τη ζωή του. Αναφέρθηκε στις επισκέψεις του στο Άγιο Όρος «ως αναζητητής μίας εσωτερικής αλήθειας» και στις λυτρωτικές συνομιλίες του με ένα μοναχό-υποτακτικό του Αγίου Παΐσιου. Στην ερώτηση για τα εκκλησιαστικά κείμενα

που αποτελούν σημείο αναφοράς για τον ίδιο, ο ηθοποιός επεσήμανε πως διαβάζει τακτικά τους βίους των αγίων μερικοί από τους οποίους τον έχουν συγκλονίσει, όπως η ζωή του Αγίου Ανδρέα του δια Χριστόν Σαλού και του Αγίου Λουκά του ιατρού. Τέλος, ο Τάσος Νούσιας μίλησε για τη σημασία του σταυρού στην καθημερινότητά του, καθώς και στη συμμετοχή του στην αναστάσιμη Θεία Λει-

τουργία και τη Θεία Ευχαριστία.

Αθήνα: Το πρώτο Παλαιοπωλείο των Αστέγων

Μία ιδιαίτερη προσπάθεια πραγματοποιείται στο κέντρο της Αθήνας, με πρωτεργάτες τρεις μεσήλικες άνδρες που έμειναν ξαφνικά άστεγοι: η δημιουργία ενός παλαιοβιβλιοπωλείου. Το εγχείρημα αυτό, βασισμένο στη φιλοσοφία της συλλογής και διακίνησης παλαιών αντικειμένων σκοπεύει αφενός στο βιοπορισμό των δημιουργών του, αφετέρου δε στη δημιουργία ενός ευρύτερου δικτύου αλληλοϋποστήριξης αστέγων. Στο πλαίσιο της προσπάθειας να επικοινωνήσουν ευρύτερα τη δραστηριότητά τους και να συγκεντρώσουν περαιτέρω υλικό και πόρους προγραμματίζουν ένα παζάρι βιβλίων, ετοιμάζουν ενημερωτικά φυλλάδια, καθώς και ιστοσελίδα. Οι δημιουργοί του παλαιοβιβλιοπωλείου δηλώνουν πως δε ζητούν ελεημοσύνη, αλλά συνεργασία, αλληλεγγύη και εθελοντές ώστε να επιτύχουν το σκοπό τους.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

ΣΥΓΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ Α'

1. Έννοια και διαστάσεις

Κατά τὰ λεξικά συγχώρηση σημαίνει τὴν παροχὴ συγγνώμης. Τὸ ρῆμα συγχωρῶ σημαίνει ἀφίνω ὀφειλήν, χαρίζω χρέος καὶ ἐκκλησιαστικῶς παρέχω συγγνώμην, δίδω ἄφεσιν ἁμαρτιῶν¹.

Συγχωρητικότητα, συνεπῶς, ὀνομάζομε τὴν ἀρετὴ ἐκείνη, συμφώνως μὲ τὴν ὁποία λησμονοῦμε τὸ κακὸ τὸ ὁποῖο μᾶς ἔκανε κάποιος καὶ συμφιλιωνόμαστε μαζί του, ἀφοῦ τὸν ἔχομε ἀπαλλάξει ἀπὸ τὸ «χρέος» του: Ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Ὁ ὅρος προέρχεται ἀπὸ τὶς λέξεις συν+χωρῶ-ω καὶ δηλώνει ὅτι μὲ τὴν συγχώρηση μποροῦμε πλέον νὰ εὐρισκόμεθα μαζί, νὰ χωροῦμε μαζί ἐν ἀγάπῃ.

«Ἦδη σὴν Π.Δ., ὁ Νόμος ὄχι μόνο βάζει ὄριο σὴν ἐκδίκηση μὲ τὸν κανόνα τῶν ἀντιποίνων (Εξ. 21, 25), ἀλλὰ ἀκόμη ἀπαγορεύει τὸ μίσος γιὰ τὸν ἀδελφόν, τὴν ἐκδίκηση καὶ τὴ μνησικακία πρὸς τὸν πλησίον (Λευ. 19, 17 ἔξ.). Ὁ σοφὸς υἱὸς Σειρᾶχ μελέτησε αὐτὲς τὶς διατάξεις καὶ ἀνακάλυψε τὴ σχέση πού ὑπάρχει ἀνάμεσα σὴν συγγνώμῃ πού παραχωρεῖ ὁ ἄνθρωπος σὸν ὁμοίῳ του καὶ σὴν ἄφεσιν πού ζητᾶται ἀπὸ τὸ Θεό: "Ἄφες ἀδίκημα τῷ πλησίον σου καὶ τότε δεηθέντος σου αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται. Ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ συντηρεῖ ὀργήν, καὶ παρὰ Κυρίου ζητεῖ ἴασιν; Ἐπ' ἄνθρωπον ὅμοιον αὐτῷ, οὐκ ἔχει ἔλεος, καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δεῖται;" (Σειρ. 27,30-28,7).

Τὸ Βιβλίον τῆς Σοφίας Σολομώντος συμπληρώνει αὐτὴ τὴ διδασκαλία, θυμίζοντας σὸν δίκαιο ὅτι σὶς κρίσεις του πρέπει νὰ ἔχει ὡς πρότυπο τὴν εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ (Σολ. 12,19,22). Ὁ Ἰησοῦς θὰ ἐπαναλάβει αὐτὴ τὴ διπλὴ διδασκαλία καὶ θὰ τὴ μετασχηματίσει. Ὅπως ὁ υἱὸς Σειρᾶχ ἔτσι καὶ ὁ Ἰησοῦς διδάσκει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μπορεῖ νὰ συγχωρέσει αὐτὸν πού δὲν συγχωρεῖ, καὶ ὅτι, γιὰ νὰ ζητήσῃ κανεὶς τὴ συγγνώμῃ τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ συγχωρέσει τὸν ἀδελφόν του. Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀνελέπτου χρεοφειλέτη, προβάλλει ἐντυπωσιακὰ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια (Μτ 18,23-35), πάνω σὴν ὁποία ἐπιμένει ὁ Χριστὸς (Μτ 6,14 ἔξ.) καὶ δὲ μᾶς ἀφήνει νὰ τὴν ξεχάσουμε, ὀρίζοντάς μας νὰ τὴν ἐπαναλαμβάνουμε καθημερινὰ σὴν Κυριακῇ προσευχῇ: ὀφείλομε νὰ εἴμαστε σὲ θέσιν νὰ λέμε ὅτι συγχωροῦμε. Αὐτὴ ἡ διαβεβαίωση συνδέεται μὲ τὴν παράκλησίν μας, ἄλλοτε μὲ ἓνα 'διότι', πού κάνει τὴ συγγνώμῃ μας τὸν ὄρο γιὰ τὴ θεία ἄφεσιν (Λκ 11,4), ἄλλοτε μὲ ἓνα 'ὡς', πού τὴ θέτει ὡς τὸ μέτρο τῆς ἀφέσεως (Μτ 6,12). Ὁ Ἰησοῦς προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερο: δίνει, ὅπως καὶ τὸ Βιβλίον τῆς Σοφίας Σολομώντος, τὸ Θεὸ ὡς πρότυπο εὐσπλαχνίας (Λκ 6,35 ἔξ.) σ' αὐτοὺς πού εἶναι ὁ Πατέρας τους καὶ πού ὀφείλουν νὰ τὸν μιμοῦνται γιὰ νὰ εἶναι ἀληθινὰ παιδιά του (Μτ 5,43 ἔξ-48). Ἡ συγγνώμῃ δὲν

εἶναι μόνο προϋπόθεση τῆς νέας ζωῆς, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα της: ὁ Ἰησοῦς δίνει λοιπὸν ἐντολὴ σὸν Πέτρο νὰ συγχωρεῖ ἀπεριόριστα, σὲ ἀντίθεση πρὸς τὸν ἁμαρτωλό, πού ἔχει τὴν τάσιν νὰ ἐκδικεῖται ὑπέρμετρα (Μτ 18,21 ἔξ-βλ. Γεν 4,24). Ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου (Λκ 23,34), ὁ Στέφανος πεθαίνει συγχωρώντας (Πραξ 7,60). Ὁ χριστιανός, γιὰ νὰ νικήσῃ ὅπως αὐτοῖς τὸ κακὸ μὲ τὸ καλὸ (Ρωμ 12,21· βλ. 1 Πε 3,9), ὀφείλει νὰ συγχωρεῖ πάντοτε, καὶ νὰ συγχωρεῖ ἀπὸ ἀγάπῃ, ὅπως ὁ Χριστὸς (Κολ 3,13), ὅπως ὁ Πατέρας του (Εφ 4,32)².

Ἡ συγχωρητικότης εἶναι σαφῆς καὶ θεμελιώδης ἐντολὴ τοῦ Κυρίου μας πρὸς τοὺς χριστιανούς, ἀφοῦ συνδέεται μὲ τὴν πρώτη ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. Στὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία διαβάζομε: «Εὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκει μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου»³. Καὶ ὀλίγο κατωτέρω: «Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς. ὅπως γέννησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους»⁴. Ἡ ἐντολὴ τῆς συγχωρητικότητος ἐντάσσεται μέσα σὸ κείμενο τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς: «καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν»⁵. Στὴν ἐρώτησι, μάλιστα, τοῦ Πέτρου πόσες φορές πρέπει νὰ συγχωροῦμε ὁ Κύριος ἀπαντᾷ: «οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά» καὶ λαμβάνει τὴν ἀφορμὴ νὰ διδάξῃ τὴν παραβολὴ τοῦ ὀφειλέτου τῶν μυρίων ταλάντων⁶. Καὶ ἐδῶ φανερώνεται ὅτι ἡ συγχωρητικότης ἀποτελεῖ θέλημα τοῦ Χριστοῦ γιὰ τοὺς χριστιανούς.

(Συνεχίζεται)

Επιμέλεια:
Γ.Κ. Ἀγγελόπουλος

² «Ἄφεση», ἐν: Λεξικὸ Βιβλικῆς Θεολογίας (Ἀθήνα: Ἄρτος Ζωῆς, 1980), στ. 160.

³ Ματθ. 5: 23-24.

⁴ Ματθ. 5: 43-45.

⁵ Ματθ. 6: 12.

⁶ Ματθ. 18: 22-35.

¹ Λεξικὸν Δημητράκου, σ. 1268.

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

«Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΟ»
ΟΣΙΟΥ ΣΙΛΩΑΝΟΥ ΤΟΥ ΑΘΩΝΙΤΟΥ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΟ

Όποιος αγαπάει τον Κύριο, σκέφτεται πάντα Εκείνον. Η θύμηση του Θεού γεννάει την προσευχή. Αν δεν θυμάσαι τον Κύριο, τότε και δεν θα προσεύχεσαι· και χωρίς την προσευχή, δεν θα παραμείνει η ψυχή στην αγάπη του Θεού, γιατί η χάρη του Αγίου Πνεύματος έρχεται με την προσευχή.

Η προσευχή προφυλάσσει τον άνθρωπο από την αμαρτία, γιατί ο νους, όταν προσεύχεσαι, είναι απασχολημένος με τον Θεό και στέκεται με ταπεινό πνεύμα ενώπιον του Κυρίου, τον Οποίο γνωρίζει η ψυχή του προσευχόμενου.

Ο αρχάριος όμως χρειάζεται χειραγωγή, επειδή η ψυχή, πριν έρθει η χάρη του Αγίου Πνεύματος, έχει μεγάλο πόλεμο εναντίον των εχθρών και δεν μπορεί να διακρίνει η ίδια, αν η γλυκύτητα που δοκιμάζει, προέρχεται από τον εχθρό. Αυτό μπορεί να το διακρίνει μόνο εκείνος που γεύθηκε ο ίδιος το Άγιο Πνεύμα. Αυτός αναγνωρίζει τη χάρη κατά τη γεύση. [...]

Να θυμάσαι πως σε βλέπει ο Κύριος, γι' αυτό πρόσεχε, μήπως λυπήσεις με κάτι τον αδελφό· μην τον κατακρίνεις και μην τον στενοχωρήσεις ούτε μ' ένα βλέμμα, και το Πνεύμα το Άγιο θα σε αγαπήσει και θα σε βοηθήσει σε όλα.

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Όλοι μας ταλαιπωρούμαστε στη γη και ζητάμε ελευθερία, μα λίγοι ξέρουν τι είναι η ελευθερία και πού βρίσκεται. Κι εγώ θέλω επίσης ελευθερία και την αναζητώ μέρα και νύχτα. Έμαθα πώς βρίσκεται κοντά στο Θεό και δίνεται απ' Αυτόν σ' όσους έχουν ταπεινή καρδιά, σ' όσους μετανόησαν και έκοψαν το θέλημά τους ενώπιον του Κυρίου. Σ' όποιον μετανοεί, ο Θεός δίνει την ειρήνη Του και την ελευθερία να Τον αγαπάει. Γιατί δεν υπάρχει τίποτα πολυτιμότερο στον κόσμο από την αγάπη του Θεού και του πλησίον. Σ' αυτά βρίσκει η ψυχή ανάπαυση και χαρά. [...]

Ο Κύριος έδωσε στη γη το Άγιο Πνεύμα· και όσοι το έλαβαν, αισθάνονται τον παράδεισο μέσα τους. Ίσως πεις: «Γιατί λοιπόν δεν έχω κι εγώ μια τέτοια χάρη;». Επειδή εσύ δεν παραδόθηκες στο θέλημα του Θεού, αλλά ζεις σύμφωνα με το δικό σου θέλημα. Παρατηρήστε εκείνον που αγαπάει το θέλημά του: Δεν έχει ποτέ ειρήνη στην ψυχή του και δεν ευχαρισιάζεται με τίποτα. Γι' αυτόν όλα γίνονται όπως δεν θα έπρεπε. Όποιος όμως δόθηκε ολοκληρωτικά στο θέλημα του Θεού, έχει την καθαρή προσευχή και η ψυχή του αγαπάει τον Κύριο.

Ο Κύριος έδωσε στη γη το Άγιο Πνεύμα· και όσοι το έλαβαν, αισθάνονται τον παράδεισο μέσα τους. Ίσως πεις: «Γιατί λοιπόν δεν έχω κι εγώ μια τέτοια χάρη;». Επειδή εσύ δεν παραδόθηκες στο θέλημα του Θεού, αλλά ζεις σύμφωνα με το δικό σου θέλημα. Παρατηρήστε εκείνον που αγαπάει το θέλημά του: Δεν έχει ποτέ ειρήνη στην ψυχή του και δεν ευχαρισιάζεται με τίποτα.

Επιμέλεια:

Δημήτρης Αργυρόπουλος

Φοιτ. Τμήμ. Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης

Πηγή: «Όσιου Σιλωανού του Αθωνίτου: Η γνωριμία με το Θεό», εκδ. Ι.Μ. Παρακλήτου Ωρωπού

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

27-30/12/2018:

Χριστουγεννιάτικη εξόρμηση φοιτητών στους νομούς Φλώρινας και Καστοριάς

13/01/2019:

Κοπή πρωτοχρονιάτικης βασιλόπιτας της Χ.Φ.Ε..

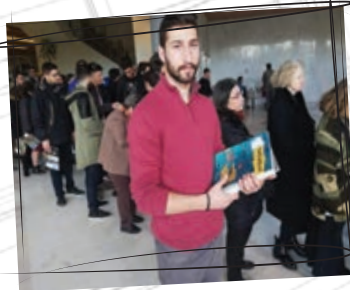
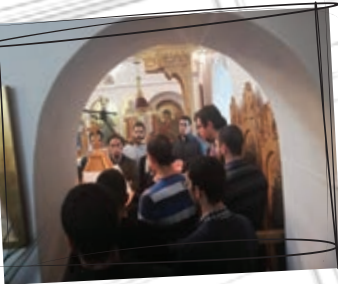

19/01/2019:

Συνεδρία στα πλαίσια του σεμιναρίου «Θεολογικοί Διάλογοι» και εισήγηση με θέμα «Πίστη και Επιστήμη» και ομιλήτρια την κα Ειρήνη Γράφα, Αναπλ. Καθηγήτρια Νεφρολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ

30/01/2019:

Εκκλησιασμός στον πανηγυρίζοντα Ιερό Ναό των Τριών Ιεραρχών της Πολυτεχνειούπολης Ζωγράφου και εξόρμηση Παρεμβολής.

16/02/2019:

Συνεδρία στα πλαίσια του σεμιναρίου «Θεολογικοί Διάλογοι» και εισήγηση με θέμα: «Πρόσφυγες και Μετανάστες» και ομιλήτρια την κα Αγγελική Μαστρομιχαλάκη, Δρ. Φιλοσοφίας, Εκπαιδευτικό – Συγγραφέα

23/02/2019:

Εντευκτήριο Φοιτητριών και προβολή της ταινίας του Παύλου Τριποδάκη, «Κανάγκα»

Οι Ραδιοκαταγραφές επέστρεψαν στη συχνότητα της Πειραιϊκής Εκκλησίας 91,2!

Κάθε Κυριακή
στις 21.30

ΠΑΡΕΜΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ "ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ"

Φωτογραφία: Αρχείο Ιωάννη Ζαρταλούδη - Αρχείο Χ.Φ.Ε.

Με αφορμή τη συμπλήρωση πέντε ετών από την εκδημία του αείμνηστου Ιωάννη Ζαρταλούδη, επί χρόνια Υπευθύνου της Χριστιανικής Φοιτητικής Ένωσης, εμπνευστή και συντελεστή πολλών προπαθειών του χριστιανικού Έργου, η «Παρεμβολή», συνεχίζει το μικρό ετήσιο αφιέρωμα στον δικό μας «κ. Γιάννη», δημοσιεύοντας σ' αυτό το τεύχος σύντομες αναφορές ανθρώπων που τον γνώρισαν.

Η Σύνταξη

«Γεια σου Γιάννη – Γεια σου, συνονόματε», μου έλεγε κάθε φορά που είχαμε επαφή με τον κυρ Γιάννη Ζαρταλούδη. Ήταν άνθρωπος που αγαπούσε πολύ τον Θεό και όλους τους ανθρώπους που είχε δίπλα του, ειδικά τους νέους, χωρίς διακρίσεις. Σε διάφορες ερωτήσεις που προσωπικά έκανα στον κυρ Γιάννη, σε προβλήματα και ανησυχίες, μου έδινε συμβουλές με βάση την υπομονή που πρέπει να έχουμε, την εξουσιάντα που πρέπει να δείξουμε και όλα αυτά με βάση την αγάπη του Θεού. Προσωπικά, θεωρώ τον εαυτό μου πολύ τυχερό που τον γνώρισα στις κατασκήνωσης αγοριών στο Ζνεντες Αλβανίας. Έγινε επίσης η αφορμή να αποκτήσω πολύ καλούς φίλους από Ελλάδα και από το έργο της Αδελφότητας της «Ζωής». Αιώνια η μνήμη του! Αυτό που μένει, είναι να έχουμε παραδείγματα σαν τον κ. Γιάννη, ανθρώπους, με αγάπη προς όλους.

Γιάννης Μένι

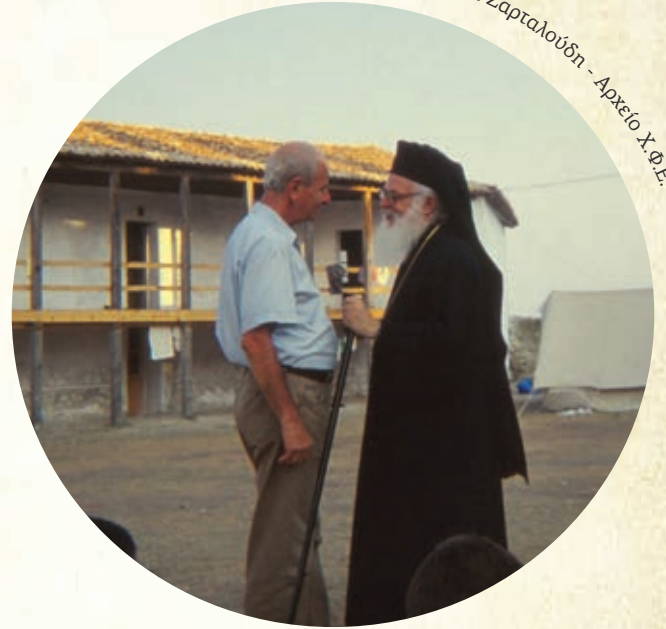
Γραφείο Νεότητας Αρχιεπισκοπής Τιράνων
Πρόεδρος της Β.Ο.Υ.Α.
(Διαβαλκανική Ομοσπονδία Ορθόδοξων Νέων)

Όταν είδε τις πρώτες φωτογραφίες, μου μετά από την εξόρμηση στην Καρδίτσα το 1973, νομίζω, μου είπε δεν θα ξαναβγάλεις φωτογραφίες... Θα βγάζεις slides για να μπορείς να κίνεις προβολές. Είναι ο μέντορας, μου στη φωτογραφία. Μου έλεγε πως οι φωτογραφίες δεν πρέπει να δείχνουν το τι είδες, αλλά το τι ένιωσες, όταν τις τράβηξες. Κάθε φορά που φωτογραφίζεις, να βάζεις νοητά λεζάντα στη φωτογραφία που τράβηξες. Αιώνια του η μνήμη.

Δημήτριος Δημητρίου Ιατρός

Ο φιλόκαλος κ. Γιάννης, ο δικός μας «Ζαλού», άνθρωπος εξαιρετικής υπομονής, υποχωρητικότητας και προ πάντων αρχοντικής ευγένειας. Τον γνώρισα να υπερβαίνει εαυτόν σε στερήσεις, προκειμένου να βοηθήσει άλλους, να ασκήσει έργο ελεημοσύνης, να στερήσει κάθε βεβαρημένο, αδελφό ή ξένο. Ένας αιώνας έφησος «μὴ νηπιάζων ταπεινὰ φρεσίν». Ευλογία Θεού για όσους τον γνώρισαν. Ας φέρεται επί πτύλων η αγαθή ψυχή του μέχρι να συναντηθούμε μαζί μπροστά στον Θρόνο Του Δεσπότη Χριστού.

Γεώργιος Βλαχόπουλος Δικηγόρος

Συμπληρώνονται πέντε χρόνια από την εκδημία του αγαπητού μας κ. Γιάννη Ζαρταλούδη!

Δεν είναι εύκολα να καταθέσεις τις μνήμες για τον άνθρωπο των χαρισμάτων, όπως τον γνώρισα. Δεν έχω καμία αμφισβόλια ότι, η καρδιά του μακαρίτη κ. Γιάννη Ζαρταλούδη ήταν «καυόμενη», για τον Χριστό, για την Εκκλησία και για τον κάθε άνθρωπο, ανεξαρτήτως, καταγωγής και πεποιθήσεων. Η πρώτη μου επαφή ήταν στην κατασκήνωση στην Αλβανία στον «Άγιο Κοσμά» τον Αιτωλό στον χωριό Κολικόντασι, Φιέρι, κατά το έτος 1995, ερχόμενος με μία ομάδα φοιτητών της Χ.Φ.Ε. Η εξόρμησή του στην Αλβανία σε μία χώρα που υπέστη και υπέφερε τις συνέπειες του διωγμού για να μοιράσει την αγάπη του, τα χριστιανικά ιδεώδη και την συμπαραστάση του μαζί με τους νέους της πονεμένης Εκκλησίας της Αλβανίας. Από την πρώτη στιγμή κέρδισε την αγάπη, την εκτίμηση και τον σεβασμό όλων μας. Είχα και άλλες στιγμές να συναντιόμαστε, αλλά είναι λίγες. Όμως, άφησε σ' έμένα μνήμη ακεραίου ανθρώπου, γλυκομίλητου, ευγενικού, πράου και ταπεινού. Άνθρωπος προσηκής, άνθρωπος της προσφοράς, θερμός, εργατής των νέων της Εκκλησίας.

«Μακάριοι οι νεκροί οι εν Κυρίω αποθνήσκοντες απ' άρτι, να λέγει το Πνεύμα, ένα αναπαύονται εκ των κόπων αυτών, τα δε έργα αυτών ακολουθεί μετ' αυτών» (Αποκ. 14,13).
Ας είναι αιωνία η μνήμη του!

Dhimitër Qosja - Δημήτριος Κίσινα

Δυστυχώς, έμένα με διακρίνει λεξιπενία και δύσκολα εκφράζω ικανοποιητικά συναισθήματα και σκέψεις, έχω θέμα να εκφραστή όπως θα ήθελα και θα άξιζε στον άνθρωπο αυτό.

Για μένα όπως τον έζησα, ήταν πάντα πρόθυμος, με τον καλό λόγο και λογισμό, με χαμόγελο και με πολλή αγάπη για όλους και προπαντός για τους νέους. Το εγώ του το έβαζε πάντα σε δεύτερη μοίρα γι' αυτό και στις συνεργασίες ήταν άφογος και διακριτικός. Αυτά τα ολίγα και μάλλον πεζά, αλλά που πραγματικά είναι αληθινά.

Μιχάλης Κονδύλης

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ, ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Φωτογραφία: Γιάννης Σταυριανός

Ένας από τους μεγαλύτερους και πιο σημαντικούς θησαυρούς που διαθέτει η Ελλάδα στις μέρες μας είναι η παράδοσή της, η οποία παραμένει αναλλοίωτη στο χρόνο καθώς διαδίδεται από γενιά σε γενιά, από τους μεγαλύτερους στους μικρότερους.

Η Παραδοσιακή Μουσική (ή δημοτικό τραγούδι) είναι ένα σύνθετο λαϊκό δημιούργημα. Τα μέρη που το αποτελούν είναι η ποίηση, η μελωδία και η όρχηση. Υποστηρίζεται ότι πίσω από κάθε παραδοσιακό τραγούδι κρύβεται ένας δημιουργός, όμως ανάλογα με την αιτία δημιουργίας του, συμπληρώθηκε και τελειοποιήθηκε από όλον τον λαό. Για αυτό τα δημοτικά τραγούδια καθρεφτίζουν τους αγώνες και τους πόθους του λαού, τις δύσκολες στιγμές του, αλλά και τα κλέμ του, δηλαδή, τις ένδοξες στιγμές του. Επίσης καθρεφτίζουν και την ευγένεια της ψυχής του, την ανωτερότητά της και περιγράφουν τα ήθη και τα έθιμα, τους καημούς, τους πόθους και τις χαρές της απλής καθημερινής ζωής.

Στα δημοτικά τραγούδια διατηρείται και

συνεχίζεται η αρχαία ελληνική παράδοση, κατά την οποία ο ποιητής, ανώνυμος ή επώνυμος είναι και ο μελοποιός και σε πολλές περιπτώσεις ο ορχηστής ή χορευτής. Το ίδιο συμβαίνει και στην εκκλησιαστική ποίηση, κατά την οποίαν ο ποιητής είναι και ο μελοποιός, επομένως συνεχίζεται η αρχαία ελληνική παράδοση και στους δύο κλάδους της ελληνικής μουσικής. Οι δύο αυτοί κλάδοι συμπορεύονται μέσα στην ιστορία έχοντας ως αφετηρία την αρχαιότητα. Συγκεκριμένα παρατηρείται, ότι ολόκληρο το σύστημα της αρχαίας ρυθμολογίας σώζεται στα νέο-Ελληνικά δημοτικά τραγούδια. Χοροί αρχαιότροποι, όπως οι ατομικοί ή κατά ζεύγη χοροί, που συναντώνται στους σημερινούς μπάλους ή ο πιο διαδεδομένος στην Ελλάδα συρτός κυκλικός χορός που είναι γνωστός από τον 1^ο αιώνα μ.Χ., είναι από τα στοιχεία που συνδέουν αυτή την παράδοση με την αρχαιότητα. Σε παραστάσεις αγγείων ή άλλων αρχαιολογικών ευρημάτων, ή σε μεταγενέστερες παραστάσεις της χριστιανικής εποχής, ζωγραφισμένες από αγιογράφους,

αναγνωρίζει κανείς σημερινούς ελληνικούς χορευτικούς τρόπους ή λαϊκά μουσικά όργανα, που χρησιμοποιούν ακόμα και σήμερα οι Έλληνες λαϊκοί οργανοπαίκτες.

Τα τρία βασικά στοιχεία (ποίηση, μελωδία, όρχηση) εμπεριέχουν και άλλα στοιχεία τα οποία προσδίδουν, την ιδιαιτερότητα τόσο την τοπική όσο και την γενικότερη στον ελληνικό χώρο, π.χ. η ποίηση εμπεριέχει, εκτός των άλλων, πληροφορίες ιστορικές, γεωγραφικές, λαογραφικές και κυρίως τις γλωσσικές ιδιαιτερότητες του τόπου από τον οποίο προέρχεται. Οι μελωδίες με τις οποίες είναι επενδεδυμένη η ποίηση στην δημώδη μουσική παρουσιάζουν μεγαλύτερη ποικιλία και εύρος από ό,τι στην εκκλησιαστική και διασώζουν ζωντανά όλον τον μυστικό πλούτο του ενιαίου κορμού της εθνικής Ελληνικής μουσικής. Επειδή συνοδεύονται και με όργανα, είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένες, ως «ετεροφωνίες», κατά τους αρχαίους (δηλ. οργανικές μελωδίες που συνοδεύουν το τραγούδι). Πολλές φορές παρουσιάζονται και χωρίς κείμενο. Είναι οι λεγόμενες οργανικές μελωδίες. Από το άλλο μέρος δανείζονται τη βυζαντινή μουσική γραφή, η οποία αποτελεί, θα λέγαμε, και τη γλώσσα τους.

Δημοτικά γραμμένα σε βυζαντινή παρασημαντική βρίσκουμε από τη μεταβυζαντινή κυρίως εποχή και μετά (π.χ. χειρόγραφα Ιεράς Μονής Ιβήρων Αγίου Όρους). Στην συνέχεια όσοι ασχολούνται με την μουσική καταγραφή δημοτικών τραγουδιών, προτιμούν την βυζαντινή μουσική σημειογραφία, επειδή θεωρούν πως είναι πληρέστερη από την Δυτική.

Τα παραδοσιακά τραγούδια τα διακρίνουμε ανάλογα με τον τρόπο που τραγουδιούνται και το σκοπό που εξυπηρετούν σε διάφορες κατηγορίες στις οποίες ο λαός έχει δώσει διάφορα ονόματα, οι δε ερευνητές¹ έχουν κάνει συστηματικές κατατάξεις σύμφωνα με το περιεχόμενό τους. Ο λαός τα διακρίνει στα λεγόμενα κλέφτικα (κυρίως αργοί καθιστικοί σκοποί), στις πατινάδες (τραγούδια δρομικά) και στα χορευτικά, τα οποία παρουσιάζουν την μεγαλύτερη ποικιλία κατά τόπους μέσα στο χώρο που έζησε και έδρασε ο Ελληνισμός. Η κατάταξη των ερευνητών, η οποία στηρίζεται στο περιεχόμενο, τα γενεσιουργά αίτια και την φύση των τραγουδιών

Φωτογραφία: Γιάννης Σταυριανός

είναι η εξής:

Ακριτικά Δημοτικά τραγούδια: Είναι τα αναφερόμενα στους ακρίτες (τους φύλακες των συνόρων της βυζαντινής αυτοκρατορίας) και ανάγονται στη χρονική περίοδο του 8^{ου} έως του 12^{ου} αιώνα.

Παραλογές: Μεσαιωνικά τραγούδια, τα οποία έχουν κυρίως περιεχόμενο δημοτικό, διακρίνονται για το έντονο παραμυθιακό τους στοιχείο, συγγενεύουν αρκετά με τα ακριτικά τραγούδια και είναι πολύστιχα, όπως και τα ακριτικά

Ιστορικά Τραγούδια: Τα Ιστορικά τραγούδια που κάνουν αναφορά σε ιστορικά γεγονότα της Ελληνικής Ιστορίας.

Κλέφτικα: Είναι τα τραγούδια που αναφέρονται στους κλέφτες και αρματολούς κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας και εξυμνούν τα ηρωικά κατορθώματά τους.

Τραγούδια του καθημερινού βίου: τα οποία υποδιαιρούνται ανάλογα με το που αναφέρονται, σε εργατικά, ποιμενικά, του γάμου κ.λπ.

Μοιρολόγια: που δημιουργήθηκαν με αφορμή το θάνατο προσφιλών προσώπων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα τραγούδια του χάρου και του κάτω κόσμου.

Τα λεγόμενα κάλαντα: Θρησκευτικά τραγούδια, Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς, Θεοφανείων, Λαζάρου, Μεγάλης Παρασκευής, Πάσχα κ.α.

Τα εν λόγω τραγούδια διατηρούνται ακόμη στα κείλη του Ελληνικού λαού και φυλάσσονται με ιδιαίτερη

¹ παπα Χρίστος Κυριακόπουλος, Έλληνική Παραδοσιακή Μουσική, <http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/tributes>

αγάπη στο νου και στην καρδιά του. Με αυτά συνοδεύει τις εορτάσιμες στιγμές του βίου του, τις Εθνικές του Εορτές, αλλά και τις πένθιμες ώρες του. Ακόμη και κατά τα Θρησκευτικά πανηγύρια των Ορθοδόξων Ελλήνων αποτελούν την προέκταση της θείας λατρείας, διότι όλο το εκκλησίασμα «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ», παλαιότερα τουλάχιστον –αλλά και σήμερα σε κάποιες περιπτώσεις- χόρευε, συνήθως χωρίς όργανα, στην αυλή της Εκκλησίας, με επικεφαλής τον Ιερέα, τραγουδούσε Ακριτικά και Ιστορικά άσματα με βαθειά ριζωμένη την αντίληψη, ότι έτσι τιμούσε τον εορταζόμενο άγιο ή το εορταζόμενο γεγονός.

Στα παραδοσιακά τραγούδια παρουσιάζεται μια ποικιλία μουσικών οργάνων. Τα όργανα κατατάσσονται σε πνευστά, έγχορδα και κρουστά. Κάποια από τα σημαντικότερα μουσικά όργανα στα δημοτικά τραγούδια είναι το κλαρίνο, η γκάιντα ή ασκοπαντούρα, ο ζουρνάς, η φλογέρα, το διπλομπάντουρο (στον κλάδο των πνευστών μουσικών οργάνων). Η λύρα, το βιολί, το κανονάκι, το σαντούρι, το λαούτο ή λαγούτο (ανάλογα την περιοχή), ο ταμπουράς, το μπουλγαρί (στον κλάδο των έγχορδων μουσικών οργάνων). Το νταούλι, το τουμπερλέκι, το τουπί, το ντέφι, το μπεντίρ καθώς και τα κουτάλια (στον κλάδο των κρουστών μουσικών οργάνων). Κατά κόρον στο παραδοσιακό τραγούδι θα ακούσουμε ένα συνδυασμό των παραπάνω οργάνων για παράδειγμα, μια γκάιντα με ένα λαούτο και ένα νταούλι ή έναν συνδυασμό από δύο κλάδους π.χ. γκάιντα με λαούτο καθώς μπορούμε να συναντήσουμε και ένα όργανο μόνο του π.χ. μόνο λαούτο ή μόνο φλογέρα. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις τραγουδιών που απουσιάζουν τα μουσικά όργανα δηλαδή το τραγούδι εκτελείται μόνο με την χρήση της φωνής του ανθρώπου, όπως για παράδειγμα τα μοιρολόγια ή τα ριζίτικα τραγούδια.

Η παραδοσιακή μουσική σήμερα²

Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ότι οι διάφοροι πολιτιστικοί σύλλογοι είναι οι κυριότεροι φορείς για την εκμάθηση παραδοσιακής μουσικής και δημοτικών χορών. Το σχολείο κατέχει τη δεύτερη θέση –ιδιαίτερα τα Μουσικά σχολεία έχουν αναλάβει αυτό το ρόλο- και την τελευταία έχει η οικογένεια. Κάποιοι από αυτούς συμβάλουν στη διάδοση των δημοτικών τραγουδιών και των ελληνικών παραδοσιακών χορών στον ελληνικό

χώρο, αλλά και παγκόσμια, αφού δείχνουν στους ξένους που επισκέπτονται τη χώρα μας, μια άγνωστη πτυχή του νεοελληνικού πολιτισμού. Ακόμα τα χορευτικά συγκροτήματα που πηγαίνουν στο εξωτερικό λειτουργούν ως πρεσβευτές της χώρας μας και βοηθούν να προβληθεί η κουλτούρα του λαού μας. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε φωτεινές περιπτώσεις που ασχολούνται με την καταγραφή και διάσωση της δημοτικής μουσικής: ο Σύλλογος του Σίμωνα Καρρά, η Δόμνα Σαμίου, ο Παναγιώτης Μυλωνάς, το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, το Πελοποννησιακό Ίδρυμα, ο Σύλλογος της Δώρας Στράτου, το Λύκειο Ελληνίδων, το κέντρο Ελληνικής παράδοσης, το Πανεπιστήμιο Κρήτης καθώς και άλλοι φορείς.

Οι αυτοδίδακτοι λαϊκοί οργανοπαίχτες και τραγουδιστές συντηρούν, αλλά και διαδίδουν το δημοτικό τραγούδι, τραγουδώντας το στα πανηγύρια, τους γάμους ή κάποιες άλλες κοινωνικές εκδηλώσεις. Κάποιες φορές, όμως, προσπαθώντας να το προσαρμόσουν στις σύγχρονες χορευτικές ανάγκες, αλλοιώνουν το γνήσιο και αυθεντικό ύφος τους- στο ρυθμό και στο περιεχόμενό- με αποτέλεσμα να βλάπτουν παρά να ωφελούν το σκοπό αυτό. Εκτός όλων αυτών, ακόμα γίνονται συνέδρια, οργανώνονται διαλέξεις και τα ΜΜΕ συμβάλλουν στον ίδιο σκοπό με ανάλογες εκπομπές. Ευτυχώς στις μέρες μας έχει αποβληθεί η προκατάληψη, που υπήρχε παλιότερα, ότι η παραδοσιακή μουσική είναι αντιαστικό φαινόμενο. Αντίθετα ο σύγχρονος Έλληνας τραγουδά, χορεύει και εκδηλώνεται. Επιστρέφει σε λησμονημένα παραδοσιακά στοιχεία, ως ένα βαθμό είναι θέμα κληρονομικότητας, γιατί «**οι πρόγονοί μας μιλούν μέσα μας**». Έτσι το δημοτικό τραγούδι και οι παραδοσιακοί χοροί αποτελούν μια εναλλακτική μορφή ψυχαγωγίας.

Η διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι ευθύνη όχι μόνο της Πολιτείας, αλλά και του καθενός ξεχωριστά. Η οικογένεια έχει ευθύνη για την καλλιέργεια του ενδιαφέροντος, της γνώσης και της γνωριμίας των παιδιών με την Παράδοση του τόπου τους. Η εκπαίδευση -φορέας της οποίας είναι το σχολείο- οφείλει να διατηρεί και να μεταφέρει ζωντανή και αναλλοίωτη την Παράδοση.

Επιμέλεια:

Μιχάλης Κρυφός

Φοιτ. Μηχανολόγος Μηχανικών Ε.Μ.Π.

² Το παραδοσιακό τραγούδι στο χθες και το σήμερα, Νίκος Ζυγογιάννης

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

«Δημήτρης Μυταράς και Αλέκος Φασιανός: Δύο κορυφαίοι πυλώνες της σύγχρονης ανθρωποκεντρικής ζωγραφικής» στη Roma Gallery

Από την Πέμπτη 21 Μαρτίου 2019 στις 19:00 η Roma Gallery με στόχο την επαναπροσέγγιση και ανάδειξη των βασικών παραμέτρων, που διαμόρφωσαν και συνεχίζουν να χαρακτηρίζουν όψεις και εκδοχές της νεότερης και σύγχρονης εικαστικής παραγωγής, συμπαραουσιάζει τα έργα των εμβληματικών αυτών δημιουργών στο συγκεκριμένο χώρο της γκαλερί (οδό Ρώμα 5, Κολωνάκι) δίνοντας τη δυνατότητα στους θεατές να συμμετάσχουν σε ένα άτυπο διάλογο. Από τη μία οι μορφές του Δημήτρη Μυταρά λειτουργούν ως πρόσωπα και προσωπεία αποτυπώνοντας όψεις του εφήμερου, της διάρκειας, της επιθυμίας, της αναπόλησης και της καθημερινότητας. Είναι πολυδιάστατες, υποβλητικές, ελκυστικές και αιγιματικές. Αυτές υπαγορεύουν ανάλογα υπαρξιακά ερωτήματα τα οποία σχετίζονται με την ατομικότητα, την ετερότητα, την αλήθεια και την πλάνη.

Από την άλλη οι μορφές του Αλέκου Φασιανού εκφράζουν μια ζωτικότητα μιας «παραμυθίας», είναι καθημερινές, διαχρονικές και λειτουργούν ως αλληλένδετοι εκφραστικοί κρίκοι. Τέλος, εκφράζουν μνήμες και πραγματικότητες της λαϊκής μας τέχνης, αλλά και της σύγχρονης ευρωπαϊκής κουλτούρας.

«Οι δρόμοι της Αραβίας. Αρχαιολογικοί Θησαυροί από τη Σαουδική Αραβία» στο Μουσείο Μπενάκη.

Η έκθεση Οι δρόμοι της Αραβίας που ξεκίνησε το 2010 στο Λούβρο και ταξίδεψε σε 14 πόλεις και σε 3 ηπείρους έρχεται στη Αθήνα, στις 19 Μαρτίου, στο Μουσείο Μπενάκη. Η Αραβία όπως είναι ευρέως γνωστό έχει ένα σημαντικότερο πολιτισμικό παρελθόν και τα 300 εκθέματα της έκθεσης ακολουθούν την πολιτισμική της εξέλιξη από την προϊστορική εποχή έως και τον 20ο αιώνα. Από τη Μεσόγειο, την Ασία, τη Μεσοποταμία που φτάνει ως την έλευση του Ισλάμ και την ενοποίηση της Σαουδικής Αραβίας. Η έκθεση αυτή ολοκληρώνει έναν μεγάλο κύκλο της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της χερσονήσου.

(21 Μαρτίου - 26 Μαΐου 2019 μουσείο Μπενάκη, Πειραιώς 138, Αθήνα, Πέμπτη - Κυριακή 10:00 έως 18:00 και Παρασκευή με Σάββατο 10:00-22:00. Εισιτήρια 4 έως 8 ευρώ).

Επιμέλεια:

Αναστασία Μαυράκη

Απόφ. Φιλολογίας Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ

ΤΑ ΚΛΕΙΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Α. Τζ. Κρόνιν

Εκδόσεις Πατάκη

BIBΛΙΟ

Ενα απαλό αεράκι αργοσάλευε τις κουρτίνες. Πήγε στο παράθυρο και τις άνοιξε. Τ' αστέρια τρεμόσβηναν στον κρύο ουρανό. Κάτω απ' αυτά τ' αστέρια απλωνόταν η ζωή του σ' όλο τον παραλογισμό της, φτιαγμένη απ' τις ασήμαντες προσπάθειές του, χωρίς σχήμα και χωρίς ομορφιά. Του φαινόταν πως χτες ακόμα ήταν ένα παιδί που έτρεχε και γελούσε στην ίδια πόλη, το Τουίντσαϊντ. Οι σκέψεις του γύρισαν στα παλιά. Αν έλεγε κανείς πως υπήρχε κάποιο χνάρι στη ζωή του, κάποιο πεπρωμένο, το πρώτο συναπάντημά του μ' αυτό το πεπρωμένο έγινε ασφαλώς εκείνο το απριλιάτικο Σάββατο, πριν από εξήντα χρόνια, όταν, μέσ στη βαθιά μακαριότητα που ζούσε, ούτε καν το πρόσεξε.”

Αναμφισβήτητα ο Άρτσιμπαλντ Κρόνιν υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους Άγγλους συγγραφείς με πολύ πλούσιο έργο. Ωστόσο εάν πρέπει να ξεχωρίσουμε ένα από τα βιβλία του ως το ωραιότερο και πιο συγκλονιστικό, αυτό θα είναι σίγουρα “Τα κλειδιά της Βασιλείας”. Στο μυθιστόρημα αυτό, ο κεντρικός ήρωας είναι ο πατήρ Φράνσις Τσίζολμ, ένας νεαρός ιερέας, γεμάτος πίστη και αγάπη για το Θεό και τους ανθρώπους.

Γεννημένος στη Σκωτία προς τη δύση του 19ου αιώνα, μετά από δυστυχή γεγονότα της παιδικής του ηλικίας και την απώλεια πολλών αγαπημένων του προσώπων, αποφασίζει να γίνει ιερέας και να αφιερώσει τη ζωή του πράττοντας το θέλημα του Θεού. Η αστείρευτη φλόγα του κι η ατελείωτη καλοσύνη του, θα τον φέρουν σε σύγκρουση με την αυστηρή, πουριτανή κι υποκριτική ηγεσία της καθολικής Εκκλησίας εκείνης της εποχής. Ως τιμωρία, θα τον στείλουν για ιεραποστολή στην Κίνα, σε μια επαρχία δυσπρόσιτη κι απομονωμένη. Ο πατήρ Φράνσις ωστόσο δε θα το βάλει κάτω. Με όπλο την πίστη του και προικισμένος με υπομονή κι επιμονή, βλέποντας σε κάθε άνθρωπο την εικόνα του Θεού, θα καθοδηγήσει και θα εμπνεύσει το ποιμνίό του. Οι δυσκολίες πολλές και τα εμπόδια ανυπέρβλητα. Λοιμοί, φυσικές καταστροφές, εμφύλιοι πόλεμοι, πείνα, εχθρικές επιδρομές... γεγονότα και καταστάσεις που κρατούν κομμένη την ανάσα του αναγνώστη. Κι ο πατήρ Φράνσις πάντα εκεί, με ελπίδα για τους συνανθρώπους του κι ακλόνητη εμπιστοσύνη στην πρόνοια του Θεού. Το τέλος του βιβλίου, συγκλονιστικό κι ίσως λίγο απρόσμενο, δίνει την εντύπωση ότι όπως και στις αρχαίες τραγωδίες επέρχεται επιτέλους η κάθαρση.

“Μπήκε στο ναό, σ' ένα απέραντο ηχείο ομορφιάς και σιωπής, με κίονες μαρμαρίνους, πλούσιο σε δρύινες και μπρούτζινες διακοσμήσεις και περίπλοκα σχέδια, όπου το εκκλησάκι της ιεραποστολής του θα μπορούσε να χωρέσει απαρατήρητο, ξεχασμένο σε μια γωνιά του σπηκού. Αποφασιστικά, προχώρησε προς το ιερό. Εκεί γονάτισε και, παθιασμένα, με ακατάβλητο θάρρος, προσευχήθηκε: “Κύριε, για μια φορά...ας γίνει...όχι το θέλημά Σου, αλλά το δικό μου.”

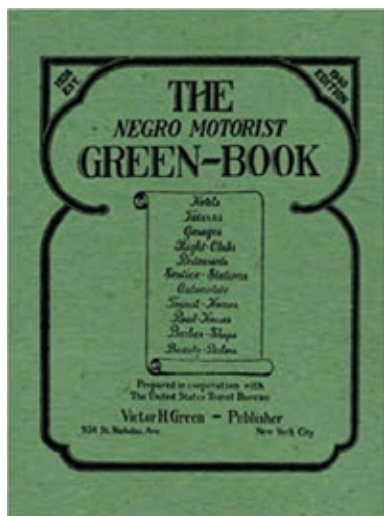
Επιμέλεια:

Ιωάννα Κυριακούλη
Φοιτ. Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ

Σκηνοθεσία: Πίτερ Φαρέλι

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ακόμα και πριν την κατάκτηση του βραβείου Oscar καλύτερης ταινίας για το 2019 η ταινία είχε τραβήξει την προσοχή του κοινού. Η ταινία καταφέρνει να αγγίξει, με ιδιαίτερη επιτυχία, το θέμα του ρατσισμού που, δυστυχώς, ακόμα και στην εποχή μας μασιτίζει τις κοινωνίες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο τίτλος της ταινίας προέρχεται από το βιβλίο "The Negro Motorist Green Book" του Victor Hugo Green, το οποίο δημοσιεύτηκε πρώτη φορά το 1936 και μετά από 30 χρόνια διακόπηκε η κυκλοφορία του. Αυτό το βιβλίο ήταν ένας οδηγός, που ανανεωνόταν κάθε χρόνο, για τον μαύρο ταξιδιώτη που επιθυμούσε να επισκεφθεί τις Η.Π.Α. Ο οδηγός αυτός ήταν απαραίτητος για τους έγχρωμους επισκέπτες, ώστε να γνωρίζουν σε ποια μέρη θα μπορούσαν να φάνε, να διασκεδάσουν και να διανυκτερεύσουν χωρίς να κινδυνεύουν να δεχθούν ρατσιστική επίθεση από τους λευκούς κατοίκους της περιοχής. Η κατάργηση της κυκλοφορίας του βιβλίου το 1966 οφείλεται στην ψήφιση του νόμου περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το Κογκρέσο που πραγματοποιήθηκε το 1964.

Η ταινία διαδραματίζεται το 1962 και περιγράφει την αληθινή ιστορία μεταξύ του Τόνι Βαλελόγκα (Viggo Mortensen) και του Ντον Σίρλεϊ (Mahershala Ali). Ο Τόνι Βαλελόγκα είναι ένας Ιταλός μπράβος, ο οποίος είναι αρκετά οξύθυμος και συχνά συμμετέχει σε καβγάδες. Αντίθετα, ο Ντον Σίρλεϊ είναι ένας μαύρος πιανίστας της τζαζ και μέλος μιας τριμελούς

μπάντας, προερχόμενος από μια εύπορη οικογένεια με υψηλά ιδανικά και αξίες. Ο Ντον, μαζί με τα άλλα δυο μέλη της μπάντας σχεδιάζουν να πραγματοποιήσουν μια περιοδεία στην Νότια Αμερική και γι' αυτό το λόγο προσλαμβάνει τον Τόνι ώστε να εκτελεί χρέη οδηγού και σωματοφύλακα. Ο Τόνι δεν συμπαθεί πολύ τους έγχρωμους ανθρώπους, αλλά η προσφορά του Ντον ήταν τόσο δελεαστική που δεν κατάφερε να την αρνηθεί. Όσο εκτυλίσσεται η ταινία, ο θεατής γίνεται μάρτυρας ρατσιστικών συμπεριφορών και ακραίων αντιδράσεων προς το πρόσωπο του Ντον. Επίσης παρακολουθεί να αναπτύσσεται μια φιλία μεταξύ του Ντον και του Τόνι, καθώς επίσης και της προσπάθειας που αυτοί καταβάλλουν, ώστε ο ένας να εκτιμήσει τα προτερήματα του διπλανού του και να διορθώσει τυχόν ελαττώματα που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια της περιοδείας τους.

Το μελόδραμα караδοκει αλλά (λόγω μικρών σκηνών που προσφέρουν γέλιο) δεν καταφέρνει να πάρει το πάνω χέρι στην εξέλιξη της ταινίας. Το Πράσινο Βιβλίο είναι μια βαθιά ανθρώπινη και συναισθηματική ταινία, η οποία μας υπενθυμίζει πόσο σκληρά μπορεί να φερθεί ο άνθρωπος στον ίδιο τον συνάνθρωπο του.

Επιμέλεια:

Παναγιώτης Τσιάπρας

Τελεióφ. ΤΕΙ Φυσικοθεραπείας Αθήνας

ΚΑΝΑΝΓΑ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Το Σάββατο 23 Φεβρουαρίου είχαμε την ευκαιρία στο εντευκτήριο του 5ου ορόφου της Χ.Φ.Ε., να παρακολουθήσουμε το πολυβραβευμένο ντοκιμαντέρ «Κανάνγκα» του Έλληνα σκηνοθέτη κ. Παύλου Τριποδάκη.

Η Κανάνγκα είναι η 3η μεγαλύτερη πόλη της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό. Είναι ένας τόπος που βρίσκεται στο επίκεντρο μίας τεράστιας ανθρωπιστικής κρίσης λόγω εμφυλίων πολέμων, ακραίων συνθηκών υπερπληθυσμού, φτώχειας και πολιτικής αστάθειας, στον οποίο όμως περισσεύει η αισιοδοξία, η ελπίδα, τα χαμόγελα και η δοξολογία προς το Θεό.

Το ντοκιμαντέρ είναι αφιερωμένο στα παιδιά της Αφρικής και ιδιαίτερα του Κονγκό, τα οποία με τα τραγούδια τους και τα πλατιά και αληθινά χαμόγελά τους μας συγκίνησαν. Δεν έχουν σχεδόν τίποτα, μα... νοιώθουν πως τα έχουν όλα! Εκφράζουν συνεχώς την ευγνωμοσύνη τους απέναντι στο Θεό και σε όλους τους ιεραποστόλους που τα βοηθούν. Είναι τόσο βαθιά η πίστη τους, που διασχίζουν εκατοντάδες χιλιόμετρα περπατώντας για να βαπτισθούν, να λειτουργηθούν και να κοινωνήσουν. Δεν λογαριάζουν ούτε τον πόλεμο, ούτε τις αντίξοες κλιματικές συνθήκες. Το «δεν μπορώ» θα μπορούσε να είναι η απόλυτη δικαιολογία! Μα πιστεύουν στο Θεό και άρα μπορούν! Οι αγγελικές τους φωνές και ψαλμωδίες γεμίζουν την εκκλησία και οι αγνές τους προσευχές τον ουρανό. Αξίζει μόνο να δει κανείς την αγάπη και την ευλάβεια με την οποία φιλούν το χέρι του ιερέα! Πόσο σφιχτά και στοργικά το κρατούν!

Μία από τις εικόνες που δεν μπορεί να φύγει από το μυαλό μου είναι εκείνη της ημέρας της Αναστάσεως. Όλοι οι πιστοί βρίσκονται συγκεντρωμένοι στη μεγάλη κίτρινη Ορθόδοξη Εκκλησία, στο κέντρο της Κανάνγκα. Προσεύχονται, περιμένοντας με ανυπομονησία το Άγιο Φως από τον σεβασμιώτατο Ιγνάτιο. Στο άκουσμα του «Χριστός Ανέστη» τα πρόσωπα μικρών και μεγάλων γεμίζουν δάκρυα! Δάκρυα χαράς! Αναστήθηκε ο Σωτήρας Χριστός! Όλη η εκκλησία γεμίζει με ψαλμωδίες: Ζει Κύριος ο Θεός! Ζει και

εδώ... στην μακρινή Κανάνγκα!

Το ντοκιμαντέρ τελειώνει δείχνοντας τέσσερα παιδιά που κατευθύνονται στο ψηλό καμπαναριό της κίτρινης εκκλησίας και χτυπούν τις καμπάνες για να ακουστούν ως τα πέρατα της Γης. Αυτή ήταν και είναι η ευχή των ιεραποστόλων πατέρων: «Οι καμπάνες της Ορθοδοξίας να χτυπούν σε όλη την Αφρική, σε όλο τον κόσμο.»

Η Κανάνγκα είναι ένα διαφορετικό ντοκιμαντέρ. Δε θέλει να τονίσει τη φτώχεια και την εξαθλίωση. Δε λυπάσαι τους ανθρώπους που ζουν εκεί αλλά τους ζηλεύεις! Ζηλεύεις την

πίστη και την ελπίδα τους. Αισθάνεσαι τόσο μικρός και αμαρτωλός μπροστά τους, γιατί εσύ τα έχεις όλα, μα... αντιλαμβάνεσαι πως δεν έχεις τίποτα!

Πριν δούμε την ταινία σκεφτόμασταν: «Μακάρι να καταφέρουμε να πάμε στην Αφρική και να βοηθήσουμε -όσο μπορούμε- τους άτυχους αυτούς ανθρώπους», μα τώρα προσευχόμαστε να μας αξιώσει ο Θεός να βρεθούμε ανάμεσά τους για να βοηθήσουν αυτοί εμάς.

Φεύγοντας από την προβολή συγκινημένοι και προβληματισμένοι σιγοψιθυρίζαμε το τραγούδι που πλαισιώνει την ταινία, το οποίο έγραψε ο σκηνοθέτης μαζί με τους μικρούς του Κονγκολέζους φίλους:

tudi basue Africa wa ditalala
Θέλουμε μια ειρηνική Αφρική
tudi basue Africa wa bankambua
Θέλουμε την Αφρική των προγόνων μας
tudi basue Africa ikale virgo
Θέλουμε μια παρθένο Αφρική
tudi basue Africa munsantu
Θέλουμε μια Αγία Αφρική

Επιμέλεια:
Νίκη Μαυρίδη
Φοιτ. Τμήμ. Βιοτεχνολογίας
Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας 868

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ - ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 868 - ΚΩΔΙΚΟΣ 015475
Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018, Τεύχος 127